

Komparativna analiza financijskih izvještaja osiguravajućih društava

Jukić-Sunarić, Matej

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:328802>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-16**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij “Poslovna ekonomija”

**KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA**

Diplomski rad

Matej Jukić-Sunarić

Zagreb, rujan 2021.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij “Poslovna ekonomija”

**KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA**

**COMPARATIVE ANALYSIS OF FINANCIAL STATEMENTS
OF INSURANCE COMPANIES**

Diplomski rad

Student: Matej Jukić-Sunarić

JMBAG: 0067551539

Mentor: izv. prof. dr. sc. Sanja Sever Mališ

Zagreb, rujan 2021.

SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

Analiza financijskih izvještaja kao instrument računovodstvene analize i planiranja donosi, internim i eksternim korisnicima financijskih izvještaja, informacije o uspješnosti i stabilnost određenog poduzeća koje služe kao temelj za poslovno odlučivanje. Financijski izvještaji osim što trebaju pružiti istinit i fer prikaz financijskog položaja i rezultata, trebaju se transparentno i javno prikazati kako bi se analiza financijskih izvještaja mogla temeljito obaviti. Specifičnost osiguranja i računovodstvenog tretmana osiguranja kao dijela na financijskom tržištu je ono što ga obilježava drugačijim od uobičajenih financijskih poslova na tržištu. Stoga će kao predmet ovog rada biti objašnjena temeljna obilježja i financijski izvještaji osiguravajućih društava te provedena komparativna analiza financijskih izvještaja na temelju dva osiguravajućih društava s djelovanjem u Republici Hrvatskoj: Euroherc osiguranje i Generali osiguranje. Instrumenti putem kojih su analizirana financijska izvješća su horizontalna i vertikalna analiza te analiza putem financijskih pokazatelja.

Ključne riječi: osiguravajuća društva, financijski izvještaji, horizontalna analiza, vertikalna analiza, financijski pokazatelji

SUMMARY AND KEY WORDS

Analysis of financial statements as an instrument of accounting analysis and planning provides, internal and external users of financial statements, information about the performance and stability of a particular company that serve as a basis for business decisions. In addition to providing a true and fair view of the financial position and results, the financial statements should be presented in a transparent and public manner so that the analysis of the financial statements can be thoroughly performed. The specificity of insurance and accounting treatment of insurance as a part of the financial market is what characterizes it as different from the usual financial transactions in the market. Therefore, the subject of this paper will be the basic features and financial statements of insurance companies and a comparative analysis of financial statements based on two insurance companies operating in the Republic of Croatia: Euroherc osiguranje and Generali osiguranje. The instruments through which the financial statements are analyzed are horizontal and vertical analysis and analysis through financial indicators.

Key words: insurance companies, financial statements, horizontal analysis, vertical analysis, financial indicators

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je prijava teme diplomskog rada isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio prijave teme nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio prijave teme nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica: _____

U Zagrebu, rujan 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1 Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja	2
1.3. Struktura rada	3
2. POJAM I OBILJEŽJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ ...	4
2.1. Pojam osiguranja	4
2.2. Oblici osiguravajućih društava	6
2.3. Zakonski okvir osiguranja	7
2.4. Kategorije osiguranja	9
2.5. Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj	10
3. SPECIFIČNOSTI FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA KOD OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA	13
3.1. Temeljni financijski izvještaji	13
3.1.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)	15
3.1.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitaka)	16
3.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima	19
3.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala	20
3.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje	21
3.2. Osnovni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja	23
3.2.1. Horizontalna analiza	24
3.2.2. Vertikalna analiza	24
3.2.3. Analiza pomoću financijskih pokazatelja	25
3.3. Specifičnosti financijskih pokazatelja kod osiguravajućih društava	32
3.4. Specifičnost poslovanja odabranih osiguravajućih društava	35
3.4.1. Generali osiguranje d.d.	35
3.4.2. Grawe Hrvatska d.d.	36
4. KOMPATIVNA ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA GENERALI OSIGURANJE D.D. I GRAWE HRVATSKA D.D.	38
4.1. Analiza financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. pomoću horizontalne i vertikalne analize	38
4.2. Analiza financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d. pomoću horizontalne i vertikalne analize	51
4.3. Usporedba rezultata analize financijskih izvještaja GENERALI osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.	65

5. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKIH POKAZATELJA ZA DRUŠTVA GENERALI OSIGURANJE D.D. I GRAWE HRVATSKA D.D.	72
5.1. Ocjena sigurnosti poslovanja	72
5.2. Ocjena uspješnosti poslovanja	78
5.3. Ocjena specifičnih pokazatelja osiguravajućih društava	80
5.3. Utjecaj recentnih događaja na financijske pokazatelje	83
6. ZAKLJUČAK	85
LITERATURA	87
POPIS SLIKA	89
POPIS TABLICA	90
POPIS GRAFIKONA	92
ŽIVOTOPIS	93

1.UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet i cilj ovog rada je razrada teorijskih znanja o pojmu i obilježjima osiguravajućih društava te analiza, ocjenjivanje i usporedba sigurnosti i uspješnosti osiguravajućih društava na temelju dva konkretna društva Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d. kroz horizontalnu i vertikalnu analizu te pomoću financijskih pokazatelja. Računovodstveni tretmana osiguranja posebno je uređen Zakonom o računovodstvu te kao takav ima posebne računovodstvene standarde, norme i postupke. Društva za osiguranje i reosiguranje su subjekti od javnog interesa na tržištu novca i kapitala te kao kreditne institucije, trgovačka društva, mirovinska i investicijska društva i mnogi drugi trebaju imati uređenu računovodstvenu i zakonsku regulativu.

U današnjem suvremenom i dinamičnom gospodarskom svijetu osiguranje predstavlja pojam sigurnosti i zaštite što za fizičke što za pravne osobe u svim sferama društvenog i poslovnog života. Specifičnost osiguranja isto tako se ogleda kod zahtjevnih financijskih, pravnih i poslovnih odnosa i angažmana što ga čini kompleksnim i multidisciplinarnim. Djelatnost osiguranja ima veliki utjecaj na gospodarstvo svake zemlje pa tako i na Hrvatsku gdje kroz godine zauzima sve veći udio na financijskom tržištu. U Republici Hrvatskoj trenutno djelatnost osiguranja obavlja petnaest društava za osiguranje i reosiguranje. Kako bi javnost i interesne skupine dobili točne, pouzdane i temeljite informacije o poslovanju osiguravajućih društava potrebno je provesti financijsko izvještavanje i analizu financijskih izvještaja.

Financijskim izvještavanjem i analizom istih izvještaja omogućuje se uvid u imovinu, obveze, kapital, prihode i rashode te rezultat poslovanja na temelju kojih određeni poslovni subjekti donose odluke te imaju konkretnu percepciju o stvarnom i budućem stanju određenog društva za osiguranje. Analiza financijskih izvještaja je financijski i poslovni instrument koji temeljnim analiza kao što su horizontalna i vertikalna analiza te analiza pomoću financijskih pokazatelja prikazuju sadašnje i prošle rezultate. Temeljem analize i usporedbe financijskih izvještaja konkretnih osiguravajućih društava dobivaju se jasni i objektivni rezultati, koji prikazuju cjelokupnu financijsku sliku održivosti, uspješnosti i sigurnosti poslovanja osiguravajućih

društava koji napretkom i ulaganjem u sebe zapravo ulažu u gospodarstvo i razvoj Republike Hrvatske.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Izvori podataka za ovaj rad je znanstvena i stručna literatura, zakonski akti, standardi, pravilnici, statističke publikacije te podaci sa internetskih stranica odgovarajućih institucija i osiguravajućih društava Euroherc osiguranja i Generali osiguranja.

Kroz izradu ovog rada će se koristiti nekoliko istraživačkih metoda, a to su: metoda deskripcije, metoda klasifikacije i metoda komparacije.

Metoda deskripcije je metoda istraživanja kojom se jednostavno i nedvosmisleno opisuju pojave, pojmovi, elementi te njihova eventualna povezanost i korelacija. Metodom deskripcije postiže se objektivnost i točnost pri opisivanju i navođenju podataka o određenoj temi. U ovom radu koristiti će se u teorijskom dijelu rada kod raščlambe temeljnih pojmova i obilježja osiguranja i financijskog izvještavanja osiguravajućih društava.

Metoda klasifikacije je metoda istraživanja kojom se neki opći pojam raščlani na posebne pojmove koji taj opći pojam obuhvaća. Metodom klasifikacije uvodi se preglednost i red kod klasifikacije određenog pojma ili teme te se provodi na temelju unaprijed zadanog kriterija. Kroz rad će se ova istraživačka metoda koristiti također u teorijskom dijelu rada.

Metoda komparacije predstavlja proces komparacije istih ili sličnih pojmova, pojava, elemenata te definiranja njihovih eventualnih sličnosti i razlika. Metoda komparacije temeljni je dio empirijskog dijela rada te će se na temelju metode komparacije prikazati usporedba i analiza rezultata dvaju odabranih osiguravajućih društava (Generali osiguranje d.d. i Grawe Hrvatska d.d.)

1.3. Struktura rada

Struktura rada definirana je kroz šest poglavlja u koja su uključeni uvod i zaključak.

Kroz uvodni dio rada definiran je predmet i cilj rada, zatim izvore podataka i metode koji su korišteni kroz izradu rada te na kraju sinteza strukture rada i kratki opis sadržaja svakog od poglavlja.

U drugom poglavlju razrađeni su temeljni pojmovi i obilježja osiguravajućih društava u Republici Hrvatskoj, odnosno pojam i oblici osiguranja, zakonski okvir i normativi osiguranja, kategorije (klasifikacija) osiguranja te stanje i analiza tržišta osiguranja u Hrvatskoj.

U trećem poglavlju definirane su specifičnosti financijskog izvještavanja i analize kod osiguravajućih društava, odnosno koji su to temeljni financijski izvještaji koje osiguravajuća društva sastavljaju. Nadalje, razrađeni su osnovni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja koji se koriste u ocjeni sigurnosti i uspješnosti osiguravajućih društava. Na kraju trećeg poglavlja identificirane su specifičnosti kod financijskih pokazatelja naših osiguravajućih društava te specifičnosti njihovih poslovanja na tržištu osiguranja.

U četvrtom poglavlju napravljena je komparativna analiza financijskih izvještaja osiguravajućih društava pomoću horizontalne i vertikalne analize te na temelju analize doneseni zaključci i rezultati same analize.

U petom poglavlju osiguravajuća društva analizirana su pomoću financijskih pokazatelja, gdje su ocijenjeni pokazatelji sigurnosti i uspješnosti poslovanja. Isto tako, u petom poglavlju nastavno na same analize i pokazatelje identificiran je utjecaj recentnih događaja (korona kriza) na financijsko stanje osiguravajućih društava obuhvaćenih analizom.

Šesto poglavlje, ujedno i završno, odnosi se na zaključak rada u kojem su izneseni ključni rezultati analize i zapažanja koji su utvrđeni na temelju istraživanja.

2. POJAM I OBILJEŽJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1. Pojam osiguranja

Ljudska potreba kako bi zaštitio sebe, okolinu i imovinu od različitih opasnosti i prijetnji je konstantna kroz cijeli čovjekov vijek. Utjecaj prirodnih sila (požari, poplave, potresi, oluje, vulkani, itd.) i samog čovjeka natjeralo je društvo na racionalizaciju i optimizaciju te anticipaciju budućih događaja i eventualnih neželjenih događaja. Kako bi uspostavili zaštitu za društvo u cijelosti, ljudi su na temelju tehničko-znanstvenih pretpostavki osmislili sustav osiguranja za svakodnevni i poslovni život. Koncept i pojava osiguranja seže u daleku ljudsku prošlost koja je uglavnom bila vezana za pomorski i riječni promet (Kina, Indija, Bliski Istok, itd.). Uglavnom je sustav osiguranja bio osmišljen kao sustav solidarnosti, gdje su trgovci i pomorci raspodijelili robu i ukoliko dođe do štetnog događaja ostatak trgovaca bi pokrilo štetu oštećenom. Osiguranje u srednjem vijeku doživljava promjene te se formalizira i organizira u udruge i cehove gdje se pokriva rizika temelje također na solidarnosti. Kako se razvija gospodarski i pravni sustav, tako i sustav osiguranja postaje ozbiljniji sustav temeljen na zakonima i propisima te ekonomski baziran na premijskom osiguranju, a ne kao sustav solidarnosti i relativnosti.

Osiguranje je kompleksan sustav s dvama temeljnim obilježjima:¹

- prijenos rizika od pojedinca na skupinu ili zajednicu rizika, što treba razumjeti kao svijest pojedinaca o ugroženosti od istih opasnosti od kojih se efikasnije može zaštititi ako se uključuje u sustav osiguranja u što većem broju, te
- raspodjela gubitaka na izjednačenoj osnovici na sve članove skupine, a to podrazumijeva sustav podjele nastalih gubitaka na sve osiguranike i pokriva tih gubitaka u obliku premija koje uplaćuju osiguranici.

Koncept osiguranja može se promatrati sa dva stajališta, sa stajališta pojedinca i društva u cijelosti. Sa stajališta pojedinca, osiguranje je ekonomski instrument kojim pojedinac zamjenjuje relativno malu svotu premije za relativno velik i neizvjestan financijski gubitak.²

¹ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.), Osiguranje i rizici, Zagreb, RRIF, str. 21

² Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.), op.cit., str.21

Pojedinac, odnosno fizička ili pravna osoba ako gledamo u pravnom smislu plaća premije osiguranja u ujednačenim iznosima kroz određeno vremensko razdoblje kako bi neutralizirala eventualne gubitke i izdatke. Sa stajališta društva u cjelini, osiguranje je gospodarski instrument kojim se kombiniranjem i homogeniziranjem rizika sukladno zakonu velikih brojeva smanjuju ukupni gubici društva planiranom dinamikom troškova i premija.³ Društvo je zaštićeno u cijelosti tim velikim sustavom osiguranja koje ne može utjecati na smanjenje učestalosti nepovoljnih događaja, ali može osigurati mehanizme koji će pokriti eventualne štete i nezgode te umanjiti gubitke fizičkih ili pravnih osoba.

Definicija osiguranja nije jednoglasno utvrđena u poslovnom i pravnom svijetu, ali se može promatrati iz tri različita gledišta: pravnog, ekonomskog i tehničkog. Sa pravnog gledišta glavni elementi interesa osiguravajućeg posla su ugovorni odnosi između ugovaratelja osiguranja i samog osiguratelja te njihova prava i obveze u pogledu premija i šteta. Sa ekonomske strane definicija osiguranja stavlja u prvi plan zadovoljavanje ponude i potražnje na tržištu te jednaku raspodjelu i zaštitu za sve stalne i potencijalne korisnike (potrošače) bilo kojeg oblika osiguranja. Na kraju, kako bi se upotpunila definicija osiguranja potrebna je tehnička dimenzija odnosno planiranje, organiziranje i realizacija svih tehničkih detalja kako bi se zaštita od rizika provodila kroz društvo za osiguranje i društvenu zajednicu. Pojam osiguranja kroz njegove tri dimenzije prikazuje nam širinu i zastupljenost u svakoj sferi društvenog i poslovnog života te predočuje činjenicu da je osiguranje bitna funkcija u kontekstu financijskog sustava.

Intencija osiguravajućeg sustava je prenošenje rizika s većeg broja pojedinca na osiguravajuće društvo. Tim principom djelovanja se pojedinci žele zaštititi od potencijalnih rizika i opasnosti koji se mogu, ali i ne moraju dogoditi što ide u korist osiguravajućeg društva koje stalno dobiva premije od osiguranika. Bitno je isto tako naglasiti da nije moguće sve rizike i događaje osigurati, stoga postoje obilježja odnosno kriteriji kako bi se mogli osigurati. Obilježja osigurljivog rizika su:⁴ dostatna brojnost zajednice rizika, homogenost rizika, slučajni budući događaj neovisan o isključivoj volji osiguranika, ponavljanje rizičnog događaja, rizik mora biti mjerljiv i odrediv, rizik mora biti ravnomjerno raspoređen u prostoru i vremenu, premija

³ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.), op.cit., str. 22

⁴ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.), op.cit., str. 75

mora biti ekonomski prihvatljiva, rizik mora biti u skladu sa zakonima, načelima i kodeksima morala i financijska značajnost potencijalnih šteta.

2.2. Oblici osiguravajućih društava

Društvo za osiguranje je trgovačko društvo, pravna osoba, obveznik vođenja računovodstva, velik poduzetnik, koji od dana upisa u sudski registar mora voditi poslovne knjige, sastavljati financijska izvješća, izvješćivati nadzorno tijelo i financijska izvješća javno objavljivati.⁵

Osiguravajuća društva kao takva se smatraju “velikim poduzetnicima” prema Zakonu o računovodstvu, bez obzira na prihode, broj zaposlenih i veličinu aktive.

Društvo za osiguranje mogu osnovati pravne i fizičke, domaće i strane osobe te osobe država članica pod uvjetima iz Zakona o osiguranju te može biti osnovano samo kao dioničko društvo ili društvo za uzajamno osiguranje.⁶ Poslove osiguranja može obavljati:⁷

1. društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja
2. društvo za uzajamno osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja
3. društvo za osiguranje iz druge države članice koje, u skladu sa Zakonom, ima pravo obavljati poslove osiguranja putem slobode pružanja usluga ili poslovnog nastana
4. društvo za osiguranje iz Švicarske konfederacije koje ima odobrenje nadležnog nadzornog tijela za obavljanje poslova osiguranja i u skladu s ovim Zakonom ima pravo obavljati poslove osiguranja putem poslovnog nastana
5. podružnica društva za osiguranje iz treće države koja ima odobrenje Agencije za obavljanje poslova osiguranja putem poslovnog nastana.

Osiguravajuća društva za svoju vrstu djelatnosti mogu odabrati životna osiguranja, neživotna osiguranja ili kombinaciju životnog i neživotnog osiguranja ako zadovolje određene kriterije i propise. Nastavno na prethodno možemo klasificirati osiguravajuća društva na osiguravajuća

⁵ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 7

⁶ Zakon o osiguranju, Narodne novine br. 30/15, 112/18, 63/20, 133/20 (2020.)

⁷ Ibidem

društva registrirana za ugovaranje i zaključenje ugovora o neživotnim osiguranjima, osiguravajuća društva registrirana za ugovaranje i zaključenje ugovora o životnim osiguranjima i kompozitna društva. Posebno se treba istaknuti činjenica gdje su ,osiguravajuća društva koja istodobno obavljaju poslove životnog i poslove neživotnog, dužna zasebno upravljati poslovima životnog osiguranja i poslovima neživotnog osiguranja pri čemu interesi ugovaratelja neživotnog osiguranja i interesi ugovaratelja životnog osiguranja koji može imati pravo na dobit iz ugovora ne smiju biti dovedeni u pitanje.

Temeljni kapital dioničkog društva za osiguranje ne smije biti manji od:⁸

1. iznosa 18.750.000,00 kuna ako društvo obavlja poslove osiguranja samo iz pojedine vrste neživotnih osiguranja,
2. iznosa 27.750.000,00 kuna ako društvo obavlja poslove osiguranja iz svih vrsta neživotnih osiguranja ili pojedine vrste osiguranja iz članka 3. stavka 2. točke 10., 11., 12., 13., 14. i 15. ovoga Zakona,
3. iznosa 27.750.000,00 kuna ako društvo obavlja poslove životnih osiguranja.

Osim što osiguravajuća društva mogu obavljati poslove životnih i neživotnih osiguranja, isto tako mogu obavljati i druge poslove vezane za djelatnost osiguranja kao što su: naplata provizija po ugovorima o reosiguranju, naplata potraživanja za ispravak vrijednosti kod općih rezervacija, naplata otpisanih potraživanja od ostalih poslova, razni tehnički prihodi, itd.

2.3. Zakonski okvir osiguranja

Osiguravajuća društva i njihovo djelovanje uvjetovano je i propisano mnogim zakonskim aktima i propisima, a oni su sljedeći:

- Zakon o osiguranju (Narodne novine br. 30/15, 112/18, 63/20, 133/20)
- Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05, 154/11, 12/12)
- Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14)
- Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18)

⁸ Zakon o osiguranju, Narodne novine br. 30/15, 112/18, 63/20, 133/20 (2020.)

- Zakon o računovodstvu (Narodne novine br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20)
- Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/93, 34/99, 121/99, 50/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11, 111/12, 144/12, 68/13)
- Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje (Narodne novine br. 132/2010)
- popratni propisi doneseni temeljem Zakona o osiguranju

Osiguravajuća društva, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, spadaju u velike poduzetnike te su kao takvi obvezni sastavljati i prezentirati financijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koja obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde, dopune i izmjene te njihova tumačenja. Međunarodni standardi financijskih izvještaja uključuju:⁹

- Okvir za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja
- Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (12 standarda):
 - MSFI 1 (2008.) – prva primjena MSFI
 - MSFI 2 – Plaćanje temeljeno na dionicama
 - MSFI 3 (2008) – Poslovna spajanja
 - MSFI 4 – Ugovori o osiguranju
 - MSFI 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
 - MSFI 6 – Istraživanje i procjena vrijednosti mineralnih resursa
 - MSFI 7 – Financijski instrumenti: Objavljivanje
 - MSFI 8 – Poslovni segmenti
 - MSFI 10 – Konsolidirani financijski izvještaji
 - MSFI 11 – Zajednički poslovi
 - MSFI 12 – Objavljivanje udjela u drugim subjektima
 - MSFI 13 – Mjerenje fer vrijednosti
- Međunarodne računovodstvene standarde (MRS-ovi) – 29 standarda.

Najbitniji standarde za ovu temu je dakako MSFI 4 - Ugovori o osiguranju koji je zapravo prvi međunarodni računovodstveni standard koji se suočava sa djelatnošću osiguranja i koji detaljno

⁹ Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine broj 73/13.

obrađuje informacije koje proizlaze iz ugovora o osiguranju u sferi financijskih i računovodstvenih domena. Ovaj standard se primjenjuje od 1.1.2005. godine, dok se u Republici Hrvatskoj primjenjuje od 1.1.2006. godine.

2.4. Kategorije osiguranja

Kategorizacija osiguranja može se odrediti prema različitim kriterijima i faktorima. Brojni su tu kriterij prema kojima se može odrediti podjela osiguranja, kao npr. prema načinu rizika pokrića, predmetu (objektu) osiguranja, osobnosti ugovaratelja (fizička ili pravna osoba), načinu sklapanja ugovora, strukturi premije i mnogim drugim kriterijima koji dobivaju na relevantnosti ovisno o stručnjacima i autorima koji ih spominju ili naglašavaju. Bez obzira na veliku vrstu podjela osiguranja ovisno o kriterijima, u europskom i hrvatskom Zakonu o osiguranju definirana je podjela poslova osiguranja na neživotna i životna osiguranja.

Skupinu neživotnih osiguranja, prema Zakonu o osiguranju, čine sljedeće vrste osiguranja dane u tablici 1.

Tablica 1 Kategorije neživotnih osiguranja

Oznaka	Vrsta osiguranja	Oznaka	Vrsta osiguranja
01.	osiguranje od nezgode	10.	osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila
02.	zdravstveno osiguranje	11.	osiguranja od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica
03.	osiguranje cestovnih vozila	12.	osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila
04.	osiguranje tračnih vozila	13.	ostala osiguranja od odgovornosti
05.	osiguranje zračnih letjelica	14.	osiguranje kredita
06.	osiguranje plovila	15.	osiguranje jamstava
07.	osiguranje robe u prijevozu	16.	osiguranje raznih financijskih gubitaka
08.	osiguranje od požara i elementarnih šteta	17.	osiguranje troškova pravne zaštite
09.	ostala osiguranja imovine	18.	putno osiguranje

Izvor: Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF str. 49

Skupinu životnih osiguranja, prema Zakonu o osiguranju, čine sljedeće vrste osiguranja dane u tablici 2.

Tablica 2 Kategorije životnih osiguranja

Oznaka	Vrsta osiguranja
19.	životna osiguranja: osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja, osiguranje za slučaj smrti, osiguranje za slučaj doživljenja, doživotno osiguranje, osiguranje kritičnih bolesti, ostala osiguranja
20.	rentno osiguranje: osiguranje osobne doživotne rente, osiguranje osobne rente s određenim trajanjem, ostala rentna osiguranja
21.	dodatna životna osiguranja, osiguranje nezgode, zdravstvena osiguranja, ostala osiguranja uz životna osiguranja
22.	ostala životna osiguranja: osiguranje u slučaj vjenčanja ili rođenja
23.	životna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik: osiguranja za slučaj smrti i doživljenja, osiguranje za slučaj smrti, osiguranje za slučaj doživljenja, životno osiguranje kod kojeg osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik s garancijom isplate, ostala životna osiguranja
24.	tontine
25.	osiguranje s kapitalizacijom isplate

Izvor: Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF str. 239

2.5. Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

Osiguranje je zaslužno za uspješno djelovanje tržišnog gospodarstva u cjelini i određenih gospodarskih subjekata te bez njega niti jedno gospodarstvo, pa tako i hrvatsko, ne bi moglo normalno funkcionirati. Osiguravajuća društva postižu sjajne rezultate u sferi financijskog sustava te doprinose napretku i razvoju istog. Osim što čine dio financijskog sustava, osiguravajuća društva su bitne financijske institucije i institucionalni investitori. Zapravo osiguravajuća društva jamče fizičkim osobama sigurnost i štednju dok pravnim osobama i državi održivost i stabilnost u poslovanju.

Na kraju 2020. na tržištu osiguranja poslovalo je ukupno 15 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Od ukupnog broja društava za osiguranje 3 ih je obavljalo isključivo poslove životnih osiguranja, 4 društava isključivo poslove neživotnih osiguranja, dok je preostalih 8 društava za osiguranje obavlja poslove životnih i neživotnih osiguranja.¹⁰ Također na tržištu osiguranja prisutne su i tri podružnice osiguravajućih društava iz drugih zemalja članica Europske unije.

Tablica 3 Osiguravajuća društva u Hrvatskoj

	Osiguravajuća društva	Poslovi osiguranja
1.	ADRIATIC OSIGURANJE D.D.	neživotno
2.	AGRAM LIFE OSIGURANJE D.D	životno
3.	ALLIANZ HRVATSKA D.D.	životno i neživotno
4.	CROATIA OSIGURANJE D.D.	životno i neživotno
5.	EUROHERC OSIGURANJE D.D	neživotno
6.	GENERALI OSIGURANJE D.D.	životno i neživotno
7.	GRAWE HRVATSKA D.D.	životno i neživotno
8.	HOK OSIGURANJE D.D.	neživotno
9.	HRVATSKO KREDITNO OSIGURANJE D.D	neživotno
10.	MERKUR OSIGURANJE D.D.	životno i neživotno
11.	OTP OSIGURANJE D.D.	životno
12.	TRIGLAV OSIGURANJE D.D	životno i neživotno
13.	UNIQA OSIGURANJE D.D	životno i neživotno
14.	WIENER OSIGURANJE VIG D.D	životno i neživotno
15.	WÜSTENROT ŽIVOTNO OSIGURANJE D.D	životno

Izvor: izrada autora prema podacima HANFE i Hrvatskog ureda za osiguranje

¹⁰ Hrvatski ured za osiguranje (2021.), Statističke publikacije, <https://huo.hr/hr/publikacije/statisticke-publikacije/>, 16.8.2021.

Zaračunata bruto premija društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj u 2020. godini iznosila je 10.475 milijuna kuna.¹¹ Od toga iznosa osiguravajuće društvo s najvećim tržišnim udjelom u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji bilo je Croatia osiguranje d.d. s udjelom od 25,8%, na drugom mjestu ga slijedi Euroherc osiguranje d.d. sa 12,8%. Iza dva vodeća osiguravajuća društva zatim slijede Allianz Hrvatska d.d. sa 10,9%, Adriatic osiguranje d.d. sa 9,6%, Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d. sa 9,4%, Generali osiguranje d.d. sa 7,4%, Uniqa osiguranje d.d. sa 5,5%, te Triglav osiguranje sa 5,3% tržišnog udjela. Preostala tri osiguravajuća društva stekla su tek nezamjetan tržišni udio koji je ispod 1%.

Tržišni udio djelatnosti osiguranja Republike Hrvatske na ukupnom svjetskom tržištu osiguranja (ukupnoj svjetskoj premiji) iznosi 0,03% što našu državu smješta na 65. mjesto poretka udjela u ukupnoj svjetskoj premiji. S druge strane, hrvatsko tržište osiguranja ima udjel od 0,10 % u europskom tržištu osiguranja. Isto tako ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, tržište osiguranja postalo je dijelom ogromnog europskog financijskog tržišta koje je uz američko i azijsko tržište najveće na svijetu. Tržište osiguranja Republike Hrvatske čini 0,10% europskog tržišta osiguranja što nije veliki udio, ali samo prisustvo u takvoj velikoj financijskoj zajednici rezultira razvojem i rastom osiguranja na našem tržištu. Udjel premije u BDP-u iznosi 2,6 % što predstavlja solidan rezultat u odnosu na zemlje s kojima se uspoređujemo (Mađarska, Slovenija, Bugarska, Rumunjska). Također treba naglasiti i zaposlenost u sektoru osiguranja, gdje je u osiguravajućim društvima na kraju 2020. godine bilo je zaposleno 7.806 djelatnika (u 2019. 8.018). Ukupno u financijskom sektoru bilo je u tom razdoblju zaposleno 37.469 zaposlenika, a zaposleni u društvima za osiguranje činili su 20,8% zaposlenih.¹²

Prethodno u ovom poglavlju navedeno je da su osiguravajuća društva bitan element financijskog i gospodarskog sustava. U Republici Hrvatskoj osiguravajuća društva u ukupnoj aktivni financijskih institucija pokrivaju 7% što ih stavlja na treću poziciju iza poslovnih banaka i obveznih mirovinski fondova (68% i 17,5%) koji čine većinu aktive financijskih institucija prikazujući taj sustav “bankocentričnim”.

¹¹ Hrvatski ured za osiguranje (2021.), Statističke publikacije, <https://huo.hr/hr/publikacije/statisticke-publikacije/>, 16.8.2021.

¹² Ibidem

3. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA KOD OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA

3.1. Temeljni financijski izvještaji

Današnje poslovanje osiguravajućih društava teško je obavljati bez točnih, pravodobnih i kvalitetnih informacija. U svijetu brojeva, premija, metoda i puno informacija bitna je neovisna informacijska poslovna funkcija, a to je računovodstvo. Računovodstvo se može definirati kao “vještina bilježenja, razvrstavanja, skraćenog prikazivanja i interpretiranja u novčanom obliku izraženih poslovnih događaja i interpretiranje iz toga proizašlih rezultata”.¹³ Za računovodstvo bi se moglo reći da je jedna od bitnijih poslovnih funkcija u djelatnosti osiguranja. Bez razumijevanja osnovnih računovodstvenih načela i financijskih izvještaja rad u osiguranju nije moguć. Danas se kroz financijske izvještaja sumira i konkretno prikazuje činjenično stanje bilo kojeg poslovnog subjekta, pa tako i osiguravajućih društava. Stoga financijski izvještaji moraju biti istiniti i prikazivati fer stanje financijskog položaja i uspješnosti.

Računovodstveni proces pretvara ulazne podatke i dokaze u izlazne informacije koje sadrže uglavnom financijski sadržaj i na temelju kojih se donose i analiziraju poslovne odluke. Financijska izvješća imaju unutarnje i vanjske korisnike. Unutarnji korisnici financijskih izvještaja su uglavnom menadžment (uprava) i zaposlenici, dok su vanjski korisnici najčešće dioničari, poslovni partneri, kreditori, investitori, javnost i revizori. Kako bi financijski izvještaji uistinu bili objektivni i istiniti trebaju proći kroz reviziju odnosno analizu i provjeru neovisnih i objektivnih stručnjaka koji utvrđuju spomenuta obilježja. Revizija je sistematiziran proces objektiviziranog pribavljanja i stvaranja dokaza o ekonomskim događajima i rezultatima s ciljem da se ustanovi usklađenost između postojećih izvještaja o poslovanju i unaprijed postavljenih kriterija i da se dostavi zainteresiranim korisnicima.¹⁴ Uspješnom revizijom i analizom financijskih izvještaja dovršava se računovodstveni proces te izvještaji postaju nositelji financijskih informacija.

¹³ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 84

¹⁴ Akrap, V., Brozović, M., Klešić, I., Mamić Sačer, I. (2020.), Državna revizija - Pretpostavka odgovornosti i transparentnosti u javnom sektoru, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o., str. 6

Ciljevi financijskih izvještaja su definirani prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, a to su:¹⁵

- pružiti informacije o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja subjekta, što je korisno širom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka,
- financijski izvještaji sastavljeni za tu svrhu udovoljavaju uobičajenim potrebama većine korisnika. Međutim, financijski izvještaji ne pružaju sve informacije koji bi korisnici trebali pri donošenju ekonomskih odluka, budući da oni daju sliku financijskih učinaka prošlih događaja i ne pružaju nefinancijske informacije,
- financijski izvještaji također pokazuju rezultate upravljanja ili odgovornosti menadžmenta za povjerene im resurse. Oni korisnici koji žele ocijeniti rukovođenje menadžmenta ili njegovu odgovornost čine to radi donošenja ekonomskih odluka.

Financijski izvještaji sadrže informacije o poslovnom subjektu odnosno o njegovoj imovini, glavnici (kapitalu), obvezama, prihodima i rashodima te financijskom rezultatu kao odnosu prihoda i rashoda. Na temelju tih informacija poslovni subjekti se grupiraju u definirane skupine te mogu biti mikro, mali, srednji i veliki poduzetnici. Svaki financijski izvještaj predstavlja određenu ili više vrsta računovodstvenih kategorija, ali svi ti izvještaji su povezani međusobno i kreiraju financijski položaj i uspješnost (ili neuspješnost) određenog poslovnog subjekta. Prema Zakonu o računovodstvu osiguravajuća društva koja se smatraju velikim poslovnim subjektima, obvezna su sastavljati sljedeće financijske izvještaje:

1. izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
2. izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka)
3. izvještaj o novčanim tokovima
4. izvještaj o promjenama kapitala
5. bilješke uz financijske izvještaje

Također ih možemo podijeliti u dvije kategorije: statički i dinamički financijski izvještaji. Statički financijski izvještaj je bilanca jer prikazuje financijski položaj na točno određeni datum, dok su izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka), izvještaj o novčanim

¹⁵ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 25

tokovima i izvještaj o promjeni glavnice dinamički financijski izvještaji jer pokazuju financijsko stanje i promjene kroz određeno razdoblje.

3.1.1. Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

Bilanca je trenutni vrijednosni iskaz imovine, obveza i kapitala društva na određeni datum.¹⁶ Puni naziv za bilancu je izvještaj o financijskom položaju jer ono ukazuje na financijski položaj poduzeća na određeni dan, uglavnom je to zadnji dan kalendarske i obračunske godine 31.12. Kao što je već spomenuto, glavni elementi izvještaja o financijskom položaju svakog poslovnog subjekta su: imovina (čimbenik koji je pod izravnom kontrolom poslovnog subjekta te od kojeg se očekuje buduća ekonomska korist), obveza (zaduženje prema uglavnom drugom poslovnom subjektu od kojeg se u budućnosti očekuje smanjenje ekonomskih koristi) i kapital (glavnica, uložena i zarađena sredstva, imovina - obveze). Izvještaj o financijskom položaju prikazuje dvostruki pregled imovine odnosno prikazuje što poslovni subjekt posjeduje i koje je podrijetlo toga što posjeduje. Prvi pregled predstavlja aktivu u koju je uključena samo imovina, dok drugi pregled predstavlja kapital i obveze te se naziva pasiva. Osnovno što izvještaj o financijskom položaju treba zadovoljiti je bilančna ravnoteža gdje vrijednost imovine treba biti jednaka vrijednosti kapitala i ukupnih obveza.

AKTIVA = PASIVA

IMOVINA = KAPITAL + OBVEZE

Nastavno na temeljna pravila i jednakosti koje elementi bilance moraju zadovoljiti može se zaključiti da su imovina, obveze i kapital međusobno povezani i da povećanje ili smanjenje jednog elementa te formule utječe na promjenu ostalih elemenata. No ne treba gledati to kao isključivo i automatski, nego treba razumjeti korelaciju i uvjetovanost između ta tri elementa koji tvore cjelovitu sliku o položaju subjekta.

¹⁶ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 30

Tablica 4 Izvještaj o financijskom položaju za osiguravajuća društva

	AKTIVA		PASIVA
Oznaka pozicije		Oznaka pozicije	
A.	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A.	KAPITAL I REZERVE
B.	NEMATERIJALNA IMOVINA	B.	OBVEZE DRUGOG REDA
C.	MATERIJALNA IMOVINA	C.	TEHNIČKE PRIČUVE
D.	ULAGANJA	D.	TEHNIČKE PRIČUVE ŽIVOTNIH OSIGURANJA KADA UGOVARATELJ SNOSI RIZIK ULAGANJA
E.	ULAGANJA ZA RAČUN I RIZIK VLASNIKA POLICA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	E.	OSTALE PRIČUVE
F.	UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA	F.	ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA
G.	ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA	G.	DEPOZITI ZADRŽANI IZ POSLA PREDANOG U REOSIGURANJE
H.	POTRAŽIVANJA	H.	FINANCIJSKE OBVEZE
I.	OSTALA IMOVINA	I.	OSTALE OBVEZE
J.	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	J.	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA
K.	UKUPNA AKTIVA	K.	UKUPNA PASIVA
L.	IZVANBILANČNI ZAPISI	L.	IZVANBILANČNI ZAPISI

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje, Narodne novine broj 31/2008

3.1.2. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitaka)

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti ili račun dobiti i gubitka je financijsko izvješće koje prikazuje prihode i rashode nekog poslovnog subjekta te njihovu razliku odnosno dobit ili gubitak. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti se izrađuje za određeno vremensko razdoblje, najčešće godina dana, te se svrstava u kategoriju dinamičkih financijskih izvještaja. Ono što se mjeri i analizira ovim financijskim izvještajem je profitabilnost odnosno uspješnost poslovanja. Iz izvještaja se

zaključuje koliko je prihoda realizirano u odnosu na rashode te koji je konačni odnos tih računovodstvenih kategorija odnosno posluje li poslovni subjekt sa dobiti ili gubitkom.

PRIHODI - RASHODI = REZULTAT POSLOVANJA

PRIHODI > RASHODI = DOBIT

PRIHODI < RASHODI = GUBITAK

Poslovanjem i obavljanjem djelatnosti osiguravajućeg društva dešavaju se određene promjene na imovini, obvezama i kapitalu koje se gledajući iz perspektive uspješnosti (profitabilnosti) manifestiraju u obliku prihoda i rashoda. Prihodi su povećanja ekonomskih koristi koja se manifestiraju u obliku povećanja resursa ili smanjenja obveza, dok su rashodi smanjenja ekonomskih koristi koja se manifestiraju u obliku smanjenja resursa ili povećanja obveza. Treba isto tako naglasiti da ne utječu sva povećanja ili smanjenja imovine ili obveza na rezultat poslovanja nego samo ona koja utječu na kapital.

Za osiguravajuća društva najveći prihodi su od premija odnosno njihove glavne djelatnosti, pružanja usluga osiguranja. Zatim slijede prihodi od ulaganja te ostali prihodi. Najveći rashod za osiguravajuća društva su definitivno rashodi za osigurane slučajeve odnosno isplate i pričuve šteta. Ono što još čini rashode osiguravajućih društava su tehničke pričuve, rashodi za povratak premija, poslovni rashodi, rashodi ulaganja i ostali rashodi. Sučeljavanjem prihoda i rashoda iskazuje se dobit ili gubitak prije oporezivanja u ovisnosti od odnosa te dvije kategorije te se nakon podmirenja poreza na dobit kristalizira neto dobit osiguravajućeg društva za određeno razdoblje kojeg ono raspodjeljuje ovisno o dogovoru uprave i glavne skupštine. Raspodjelom dobiti se prvenstveno trebaju pokriti eventualni gubici iz prošlih obračunskih razdoblja, a zatim se ostatak raspodjeljuje u rezerve, zadržanu dobit i isplatu dividendi dioničarima, te u slučaju osiguravajućih društava, i osiguranicima. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti je standardiziran i propisan Pravilnikom o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje što se vidi u tablici 5.

Tablica 5 Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za osiguravajuća društva

Oznaka pozicije	Opis pozicije
I.	Zarađene premije
II.	Prihodi od ulaganja
III.	Prihodi od provizija i naknada
IV.	Ostali osigurateljno-tehnički prihodi
V.	Ostali prihodi
VI.	Izdaci za osigurane slučajeve
VII.	Promjene ostalih tehničkih pričuva
VIII.	Promjene tehničkih pričuva životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik
IX.	Izdaci za povrate premija
X.	Poslovni rashodi
XI.	Troškovi ulaganja
XII.	Ostali tehnički troškovi
XIII.	Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja
XIV.	UKUPNI PRIHODI
XV.	UKUPNI RASHODI
XVI.	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza
XVII.	Porez na dobit ili gubitak
XVIII.	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje, Narodne novine broj 31/2008

Utvrđivanje poslovnog rezultata sastoji se od obračuna rezultata posebno za:¹⁷

- neživotna osiguranja (rezultat tehničkog računa – životno osiguranje),
- životna osiguranja (rezultat tehničkog računa – neživotno osiguranje),
- te iskazivanje rezultata na razini društva (netehnički račun – ukupni obračun).

¹⁷ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2008.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 325

3.1.3 Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima treba pružiti informacije o povijesnim promjenama novca i novčanih ekvivalenata, klasificiranih na poslovne, investicijske i financijske aktivnosti.¹⁸ Izvještaj o novčanim tokovima omogućuje njegovim korisnicima uvid u izvor i upotrebu novca i novčanih ekvivalenata te je li poslovni subjekt sposoban kreirati i investirati novac. Uvidom u količinu novca i novčanih ekvivalenata dobiva se jasna slika financijskog stanja poduzeća te njegova likvidnost. Postoje situacije kada poslovni subjekt u izvještaju o dobiti iskazuje dobit, no stanje novaca i novčanih ekvivalenata nije zadovoljavajuće te postoji nedostatnost novčanih sredstava za tekuće poslovanje. Elementi koji čine izvještaj o novčanim tokovima su primitci, izdaci te razlika primitka i rashoda odnosno čisti ili neto novčani tok. Primitci i izdaci kao što je spomenuto mogu biti posljedica:¹⁹

- poslovne (glavne aktivnosti koje stvaraju prihode poduzeća i druge aktivnosti koje određuju rezultat poduzeća, osim investicijskih i financijskih aktivnosti),
- investicijske (aktivnosti vezane uz stjecanje i otuđivanje dugotrajne imovine),
- financijske aktivnosti (aktivnosti vezane za financiranje poslovanja i uglavnom obuhvaćaju promjene vezane uz visinu i strukturu kapitala i obveza)

Pri izradi izvještaja o novčanim tokovima u MRS-u 7 postoje dvije metode:²⁰

1. direktna metoda – prikazuje bruto novčane primitke i bruto novčane izdatke novca zasebno za svaku aktivnost (poslovne, financijske i investicijske aktivnosti),
2. indirektna metoda - prikazuje novčani tijek od poslovnih aktivnosti kao usklađenje dobiti ili gubitka za nenovčane prihode i nenovčane rashode te promjene u kratkotrajnoj imovini (osim novca i novčanih ekvivalenata) i kratkoročnim obvezama.

Izvještaj o novčanim tokovima propisan po Pravilniku o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje uređen je po indirektnoj metodi te je vidljiv u tablici 6.

¹⁸ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 35

¹⁹ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2008.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia, str. 125

²⁰ Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća (2008.), MRS 7 - Izvještaj o novčanom toku

Tablica 6 Izvještaj o novčanim tokovima za osiguravajuća društva

Oznaka pozicije	Opis pozicije
I.	Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti
II.	Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti
III.	Novčani tijek iz financijskih aktivnosti
IV.	Učinci promjene tečajeva stranih valuta na novac i novčane ekvivalente
V.	Neto povećanje/smanjenje novca i novčanih ekvivalenata (I+II+III+IV)

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje, Narodne novine broj 31/2008

3.1.4 Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje promjene koje su se dogodile na pozicijama kapitala između dva obračunska razdoblja. Kroz izvještaj se detaljno opisuju i prikazuju povećanja i smanjenja uloženog i zarađenog kapitala odnosno upisanog kapitala, premija na emitirane dionice, revalorizacijskih rezervi, rezervi, zadržane dobiti i dobiti ili gubitka tekuće godine. Prema MRS – 1, točki 96. Izvještaj o promjenama glavnice treba sadržavati:²¹

1. dobit ili gubitak razdoblja
2. svaku stavku prihoda i rashoda razdoblja koja je izravno priznata u glavnici,
3. ukupne prihode i rashode razdoblja, prikazujući odvojeno ukupne iznose raspoređene imateljima glavnice i manjinskom interesu, i
4. učinak promjena računovodstvenih politika i ispravaka pogrešaka za svaku komponentu glavnice. Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice) izrađuje se po istim pozicijama za tekuće razdoblje i za prethodno razdoblje.

²¹ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 37

Izvještaj o promjenama kapitala definiran je sukladno Pravilniku o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje te se izrađuje za tekuće i prethodno razdoblje po istim pozicijama. Izvještaj o promjenama kapitala dan je u tablici 7.

Tablica 7 Izvještaj o promjenama kapitala osiguravajućih društava

Oznaka pozicije	Opis pozicije
I.	Stanje 1.siječnja tekućeg razdoblja
II.	Stanje 1. siječnja tekućeg razdoblja (prepravljeno)
III.	Ukupno priznati dobiti (gubici) u tekućem razdoblju
IV.	Stanje 31.prosinca tekućeg razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje, Narodne novine broj 31/2008

3.1.5 Bilješke uz financijske izvještaje

Osiguravajuća društva kao i svi veliki subjekti uz temeljni financijske izvještaje trebaju izraditi i prezentirati bilješke uz financijske izvještaje. Bilješke uz financijske izvještaje su uglavnom dopunski i pripadajući dokazi i informacije o određenim pozicijama unutar financijskih izvještaja. Sve ono što nije vidljivo iz financijskih izvještaja treba biti iskazano i navedeno u bilješkama kako bi se financijski izvještaji potpuno razumjeli. Isto tako bilješke uz financijske izvještaje pobliže elaboriraju vrijednosti, obilježja i funkcije bitnih pozicija u izvještaju o financijskom položaju, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o novčanim tokovima i izvještaju o promjenama kapitala. Na temelju bilješka uz financijske izvještaje može se potpuno i objektivno napraviti njihova analiza i usporedba.

Prema MRS – 1 prezentiranje financijskih izvještaja bilješke uz financijske izvještaje trebaju:²²

1. pružiti informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama,

²² Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 38

2. objaviti informacije prema zahtjevima MSFI-a koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o dobiti, izvještaju o promjenama glavnice, ili izvještaju o novčanom toku, i
3. pružiti dodatne informacije koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o dobiti, izvještaju o promjenama glavnice ili izvještaju o novčanom toku, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg od njih

Tablica 8 Bilješke uz financijske izvještaje osiguravajućih društava

Bilješke uz financijske izvještaje	
1.	Sažetak primijenjenih računovodstvenih politika s osvrtom na primijenjene računovodstvene politike za ulaganja imovine za pokriće tehničke, odnosno matematičke pričuve
2.	Podaci koji potkrepljuju stavke prikazane u Izvještaju o financijskom položaju društva, Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaju o novčanim tokovima i Izvještaju o promjenama kapitala posebno za skupinu životnih i posebno za skupinu neživotnih osiguranja.
3.	Podaci o kretanju godišnjeg prinosa na matematičku pričuvu.
4.	Podaci o kvoti šteta po vrstama neživotnih osiguranja, kvoti troškova po vrstama neživotnih osiguranja te kombiniranoj kvoti.
5.	Podaci o strukturi troškova pribave i troškova uprave (administrativnih troškova) po vrstama osiguranja.
6.	Podaci o izračunu kapitala, jamstvenog kapitala i adekvatnosti kapitala sukladno odredbama Zakona o osiguranju, posebno za skupinu životnih osiguranja i posebno za skupinu neživotnih osiguranja, koji sadrže osnovni kapital, dopunski kapital i jamstveni kapital u odnosu na granicu solventnosti
7.	Podaci o strukturi ulaganja imovine za pokriće matematičke, odnosno tehničke pričuve u skladu sa Zakonom o osiguranju i na temelju njega donesenim podzakonskim aktima te usporedbom s iskazanim stanjem tehničke odnosno matematičke pričuve.
8.	Podaci o prihodima i troškovima od ulaganja imovine za pokriće tehničke, odnosno matematičke pričuve.
9.	Podaci o usklađenosti imovine za pokriće tehničke, odnosno matematičke pričuve s obvezama iz ugovora o osiguranju (temeljem kojih su formirane tehničke odnosno matematičke pričuve).
10.	Podaci o stanju i kretanju izvanbilančnih stavki koji sadržavaju: - Dana jamstva i garancije - Akreditive - Mjenice 10. - Ročnice (futures) - Opcije - Swapove - Ostale termenske poslove (forwards) - Ostale derivate - Ostale izvanbilančne stavke
11.	Ukupan iznos naknada koji za određenu financijsku godinu naplaćuje samostalni revizor ili revizorsko društvo za zakonski propisanu reviziju 11. godišnjih financijskih izvještaja, ukupan iznos naknada za druge usluge provjere, ukupan iznos naknada za usluge poreznog savjetovanja te ukupan iznos naknada za druge usluge osim revizorskih.

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje, Narodne novine broj 31/2008

3.2. Osnovni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

Financijski izvještaji imaju bitnu ulogu s aspekta planiranja i upravljanja poslovanjem, ali uz objektivnu i točnu analizu. Oni sami po sebi pružaju temeljne financijske informacije o poslovanju, no u kombinaciji sa ostalim financijskim i nefinancijskim informacijama i podacima mogu stvoriti podlogu za ključne i pravodobne poslovne odluke. Treba isto tako naglasiti da informacije koje nastaju kao rezultat analize nisu cjelovite te se ne odnose na poslovanje u cjelini, nego samo na njegov financijski segment. Kod planiranja i provedbe analize financijskih izvještaja važno je analizirati i interpretirati stvari kroz više aspekata poslovanja te uključujući eksterne informacije ocijeniti financijsko stanje poslovanja. To podrazumijeva usporedbe sa poslovanjem prošlih godina, ali i komparaciju sa konkurencijom definirajući tako poslovnu poziciju koje poslovni subjekt ostvaruje na tržištu. Analizu financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.²³

Kao što je prethodno u radu spomenuto, analizom financijskih izvještaja dolazi se do vjerodostojnih i točnih financijskih (vrijednosnih) podataka i informacija, što zapravo dovodi do zaključka da je to financijska analiza. Analizom financijskih izvještaja koriste se i vanjski i unutarnji korisnici te na temelju toga poduzimaju i donose određene korake i aktivnosti. Vanjski subjekti su investitori i kreditori koji primarno koriste analizu financijskih izvještaja kako bi dobili odgovore na pitanja o profitabilnosti, zaduženosti i likvidnosti poduzeća te projekcijama budućih razvoja financijskih događaja koji su od njihovog interesa. Unutarnji korisnici financijskih izvještaja su uglavnom menadžeri na višim razinama upravljanja, uprava, nadzorni odbor te revizijski odbor. Unutarnjim korisnicima analiza financijskih izvještaja služi primarno za uvid u financijske informacije koje služe za kontrolu i upravljanje poslovanja te za buduće projekcije željenog smjera poslovanja.

Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se primjenjuju u analizi financijskih izvještaja su:²⁴

²³ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2008.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 37

²⁴ Ibidem

- komparativni financijski izvještaji koji omogućuju uočavanje promjena tijekom vremena (više obračunskih razdoblja), te uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji koji omogućuju uvid u strukturi,
- analize pomoću pokazatelja,
- specijalne analize.

3.2.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je jedna od postupaka u procesu analize financijskih izvještaja, koja osigurava usporedbu podataka kroz više obračunskih razdoblja s ciljem utvrđivanja pojave i dinamike izmjena određenih pozicija u financijskim izvještajima. Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se koriste u horizontalnoj financijskoj analizi su komparativni financijski izvještaji i sagledavanje tendencije promjena pomoću serije baznih indeksa.²⁵ Prednost horizontalne analize te njezino obilježje je to što se komparativni financijski izvještaji utvrđuju i analiziraju uzastopno kroz obračunska razdoblja, a ne na temelju neke određene bazne godine (iako postoji i mogućnost takvog načina analize). Takvo obilježje omogućava objektivno i realno praćenje dinamike promjena na financijskim izvještajima. Uobičajeno se za horizontalnu analizu uzima veći broj godina kako bi se njom iskazale i utvrdile kvalitetnije informacije za trenutno i buduće poslovanje određenog poslovnog subjekta. Horizontalna analiza se najčešće radi za izvještaj o financijskom položaju i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

3.2.2. Vertikalna analiza

Pod vertikalnom analizom podrazumijeva se najčešće uspoređivanje financijskih podataka (pozicija financijskih izvještaja) u jednoj godini – za to su potrebne podloge u obliku

²⁵ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 453

strukturnih financijskih izvještaja koje omogućuju uvid u strukturu bilance i izvještaja o dobiti.²⁶ Strukturni financijski izvještaji omogućuju iskazivanje strukture određenih pozicija u odnosu na ukupnost pozicije (ukupna aktiva ili ukupni prihodi) te se analiziraju povećanja ili smanjenja strukturalnosti pozicija u više uzastopnih obračunskih razdoblja. Vertikalna analiza kod strukturnih financijskih izvještaja potrebna je kod uspoređivanja sa konkurentskim poduzećima te kod uspoređivanja podataka samog poduzeća kada je u gospodarstvu prisutna inflacija. U kontekstu ocjene poslovanja provedbom vertikalne analize financijske analize na temelju strukturnih financijskih izvještaja važno je napomenuti da su tako pripremljeni izvještaji usmjereni na dva važna aspekta:²⁷

- razmatranje izvora imovine poduzeća koji mogu biti kratkoročne obveze, dugoročne obveze i vlastiti izvori
- razmatranje strukture imovine koja se prije svega odnosi na odnos kratkotrajne i dugotrajne imovine koji je prije svega determiniran djelatnošću koje poduzeće obavlja.

Vertikalna analiza, kao i horizontalna analiza, se uglavnom radi za izvještaj o financijskom položaju (bilanca) i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka). Kod vertikalne analize izvještaja o financijskom položaju ukupna aktiva i pasiva se izjednačavaju sa 100% dok se ostale pozicije u bilanci izračunavaju kao udio u strukturi aktive ili pasive. Što se tiče računa dobiti ili gubitka iznos ukupnih prihoda izjednačava sa 100% dok ostale pozicije u računu dobiti i gubitka predstavljaju udio u strukturi ukupnih prihoda.

3.2.3 Analiza pomoću financijskih pokazatelja

Od svih postupaka i sredstava analize financijskih izvještaja, financijski pokazatelji su najrelevantniji parametri analize financijskih izvještaja s obzirom na njihovo povezivanje pozicija različitih izvještaja, čime pokazuju povezanost između vrijednosti značajnih pozicija u financijskim izvještajima te tako omogućuju realno i objektivno valoriziranje financijskog položaja i uspješnosti nekog poslovnog subjekta. Pokazatelj je racionalni broj koji se dobije

²⁶ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 275

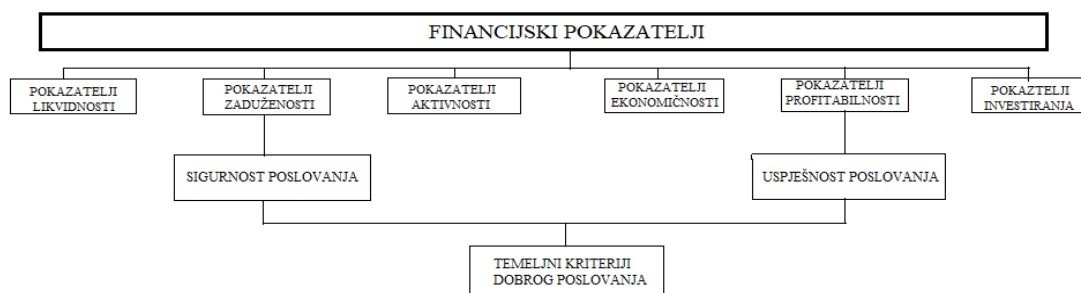
²⁷ Ibidem

kada se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom.²⁸ Postoji više podjela financijskih pokazatelja na temelju određenih kriterija, no na temelju vremenskog kriterija postoje dvije skupine pokazatelja. Prva skupina financijskih pokazatelja temelji svoje analize i izračune poslovanja na razdoblje unutar jedne obračunske godine te je uglavnom povezano sa računom dobiti i gubitka. Druga skupina financijskih pokazatelja temelji svoje analize i izračune za definiranu točku u vremenskom razdoblju koja se uglavnom podudara sa danom sastavljanja izvještaja o financijskom položaju. Financijski pokazatelji se izračunavaju kako bi financijske informacije bile sažete i objedinjene te tako stvaraju podlogu za donošenje investicijskih odluka.

Temeljna klasifikacija pojedinačnih financijskih pokazatelja definira se u šest skupina:

1. pokazatelji likvidnosti
2. pokazatelji zaduženosti
3. pokazatelji aktivnosti
4. pokazatelji ekonomičnosti
5. pokazatelji profitabilnosti
6. pokazatelji investiranja

Slika 1 Odnos pokazatelja analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 45

²⁸ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 43

Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti označavaju sposobnost poslovnog subjekta da podmiri svoje kratkoročne obveze. Pokazatelji likvidnosti izračunavaju se isključivo na temelju podataka iz izvještaja o financijskom položaju (bilance). Likvidnost je zapravo transformacija nenovčanih oblika imovine u novčani oblik imovine te on ovisi o nekoliko čimbenika, a to su: vrsta djelatnosti, struktura obveza, struktura imovine i aktivnost poduzeća koja se mjeri pokazateljima aktivnosti (o kojima će bit riječ u nastavku). Pokazatelji likvidnosti su

- koeficijent trenutne likvidnosti
- koeficijent ubrzane likvidnosti
- koeficijent tekuće likvidnosti
- koeficijent financijske stabilnosti.

Tablica 9 Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + kratkotrajna potraživanja	kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital i rezerve + dugoročne obveze

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.),
Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmmedia, str. 43

Pokazatelji zaduženosti

Prema kriteriju dinamike pokazatelji zaduženosti podijeljeni su na dvije skupine: pokazatelje statičke zaduženosti i pokazatelji dinamičke zaduženosti. Pokazatelji statičke zaduženosti prikazuju koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala i tuđih izvora (pozicije bilance) te ih čine:

- koeficijent zaduženosti
- koeficijent vlastitog financiranja
- koeficijent financiranja
- stupanj pokrića I
- stupanj pokrića II

Dok pokazatelji dinamičke zaduženosti sagledavaju obveze odnosno njihovo podmirenje na način kada će se i kako pokriti. Pokazatelji dinamičke zaduženosti izračunavaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i bilance, a čine ih:

- pokriće troškova kamata
- faktor zaduženosti

Tablica 10 Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	kapital i rezerve	ukupna imovina
Koeficijent financiranja	ukupne obveze	kapital i rezerve
Pokriće troškova kamata	zarada prije kamata i poreza	rashodi od kamata
Faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	kapital i rezerve	dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	kapital i rezerve + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 49

Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ili koeficijenti obrtaja u odnos stavljaju ukupne prihode (prihode od prodaje) i imovinu (ukupnu, kratkotrajnu, itd.). Pokazatelji aktivnosti odražavaju brzinu protoka imovine u procesu poslovanja. Kako bi poslovanje bilo sigurno i uspješno očekuje se

da koeficijent obrta bude što veći, a dani vezivanja sredstava što manji. Najčešći pokazatelji aktivnosti su:

- koeficijent obrta ukupne imovine
- koeficijent obrta kratkotrajne imovine
- koeficijent obrta potraživanja
- trajanje naplate potraživanja u danima

Tablica 11 Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	prihod od prodaje	potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrta potraživanja

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 51

Osim navedenih pokazatelja aktivnosti, moguće je izračunavati i niz ostalih koeficijenata obrta kao npr. zalihe sirovina i materijala, zaliha robe, kratkoročnih potraživanja, itd. Pokazatelji aktivnosti izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti predstavljaju omjer prihoda i rashoda odnosno koliko jedinica prihoda određeni poslovni subjekt ostvaruje u odnosu na određeni broj jedinica rashoda. Pokazatelji ekonomičnosti se izračunavaju isključivo na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Kao i kod pokazatelja aktivnosti, što je pokazatelj ekonomičnosti veći to je je bolja situacija. Pokazatelje ekonomičnosti čine:

- ekonomičnost ukupnog poslovanja
- ekonomičnost poslovanja

- ekonomičnost prodaje
- ekonomičnost financiranja
- ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti

Tablica 12 Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti	Brojnik	Nazivnik
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	poslovni prihodi	poslovni rashodi
Ekonomičnost prodaje	prihodi od prodaje	rashodi od prodaje
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi
Ekonomičnost ostalih poslovnih aktivnosti	ostali poslovni prihodi	ostali poslovni rashodi

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmmedia, str. 52

Pokazatelji profitabilnosti

Pokazateljima profitabilnosti vrednuje se sposobnost određenog poslovnog subjekta da posluje sa dobiti i da ostvaruje povrat uložениh financijskih sredstava. Pokazatelji profitabilnosti se izračunavaju na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka te su jedni od najbitnijih pokazatelja u cjelokupnoj analizi pomoću financijskih pokazatelja. Na temelju pokazatelja profitabilnosti ocjenjuje se financijska uspješnost poslovanja poslovnog subjekta te zalog za uspješnu i sigurnu budućnost. Pokazatelji profitabilnosti su:

- neto marža profita
- bruto marža profita
- neto rentabilnost imovine
- bruto rentabilnost imovine
- rentabilnost vlastitog kapitala

Tablica 13 Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti	Brojnik	Nazivnik
Neto marža profita	neto dobit + rashodi od kamata	ukupni prihodi
Bruto marža profita	dobit prije poreza + rashodi od kamata	ukupni prihodi
Neto rentabilnost imovine	neto dobit + rashodi od kamata	ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + rashodi od kamata	ukupna imovina
Rentabilnost vlastitog kapitala	neto dobit	kapital i rezerve

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.),

Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 53

Kod pokazatelja profitabilnosti važno je spomenuti jedan od temeljnih financijskih pojmova, a to je financijska poluga. Djelovanje financijske poluge označava situaciju u kojoj poduzeće uslijed korištenja tuđih izvora financiranja ostvaruje veće povrate nego što bi ih ostvarivalo da poslovanje financira isključivo vlastitim izvorima financiranja.²⁹ Financijska poluga zapravo omogućava poslovnom subjektu da raspolaže sa više imovine nego što ima kapitala odnosno glavnice što će biti dobro samo do one situacije kada rentabilnost imovine bude veća od troškova zaduživanja.

Pokazatelji investiranja

Pokazateljima investiranja vrednuje se koliko dobro poslovni subjekt investira na tržištu kapitala u dionice ili obveznice. Uglavnom se radi o investiranju u dionice (obične dionice). Za izračunavanje pokazatelja investiranja koriste se podaci iz računa dobiti i gubitka te eksterni podaci sa tržišta kapitala (broj dionica, cijena dionica, itd.) Pokazatelji investiranja su :

- dobit po dionici
- dividenda po dionici
- odnos isplate dividendi

²⁹ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia, str. 55

- odnos cijene i dobiti po dionici
- ukupna rentabilnost dionice
- dividendna rentabilnost dionice

Tablica 14 Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja	Brojnik	Nazivnik
Dobit po dionici	neto dobit	broj dionica
Dividenda po dionici	dio neto dobiti za dividende	broj dionica
Odnos isplate dividendi	dividenda po dionici	dobit po dionici
Odnos cijene i dobiti po dionici	tržišna cijena dionice	dobit po dionici
Ukupna rentabilnost dionice	dobit po dionici	tržišna cijena dionice
Dividendna rentabilnost dionice	dividenda po dionici	tržišna cijena dionice

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.),

Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmmedia, str. 56

3.3. Specifičnosti financijskih pokazatelja kod osiguravajućih društava

Osiguranje je specifična djelatnost po svojim računovodstvenim i normativnim obilježjima što je razlikuje od većine gospodarski djelatnosti. Takva specifičnost koju ima osiguranje zahtjeva različite i jedinstvene analize financijskih izvještaja odnosno financijske pokazatelje koje ocjenjuju poslovanje osiguravajućih društava na temelju relevantnih podataka specifičnih za poslovanje u osiguranju. Poslovanje osiguranja u svojim financijskim izvještajima uglavnom je izraženo kroz ulaganja, tehničke pričuve, štete, reosiguranja i premije. Stoga na temelju tih elemenata možemo podijeliti specifične financijske pokazatelje za poslovanje osiguranja na:³⁰

1. pokazatelji analize portfelja premije osiguranja
2. pokazatelji analize šteta i isplata ugovorenih iznosa iz osnove osiguranja
3. kombinirani pokazatelji

³⁰ Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 459

Pokazatelji analize portfelja premija osiguranja

Pokazateljima analize portfelja premija osiguranja procjenjuje se vrijednost portfelja premija osiguranja odnosno analiza stanja portfelja na temelju koje se donose planovi i aktivnosti za ostvarivanje veće prodaje osiguranje (nova osiguranja, veće premije, obnova starih osiguranja, itd.). Najčešći pokazatelji analize portfelja premija osiguranja dani su u tablici 15.

Tablica 15 Pokazatelji analize portfelja premija osiguranja

Pokazatelji analize portfelja premija osiguranja	Brojnik	Nazivnik
udio novih osiguranja	nova osiguranja	ukupna osiguranja (financijski i količinski)
stopa obnove osiguranja	produžena osiguranja	ugovorena osiguranja preth. razdoblja
stopa storna	neobnovljena osiguranja	obnovljena osiguranja
prosječna premija	ukupna premija	broj osiguranja
struktura pribave osiguranja	udio ugovorene premije po jednom osiguranju	ukupna ugovorena premija
stopa naplate premije osiguranja	naplaćena premija	fakturirana premija

Izvor: izrada autora na temelju podataka Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 459

Pokazatelji analize šteta i isplata ugovorenih iznosa iz osnova osiguranja

Pokazateljima analize šteta i isplata ugovorenih iznosa iz osnova osiguranja prikazuju način na koji će osiguravajuće društvo upravljati štetama i ugovorenim iznosima kako bi na obostrano zadovoljstvo (osiguratelja i ugovaratelja osiguranja) svi pravno-obvezni poslovni bili fer i korektno završeni. Što znači da se putem analize ovih pokazatelja mogu uočiti prijevare i pogreške kod isplata šteta i ugovorenih iznosa kako bi u budućnosti eliminirali takve prijetnje poslovanju. Pokazatelja analize štete i isplata ugovorenih iznosa iz osnova osiguranja ima mnogo, no najčešći pokazatelji su prikazani u tablici 16.

Tablica 16 Pokazatelji analize šteta i isplate ugovorenih iznosa iz osnove osiguranja

Pokazatelji analize šteta i isplate ugovorenih iznosa iz osnove osiguranja	Brojnik	Nazivnik
prosječna šteta	ukupno likvidirane štete	broj riješenih šteta
frekvencija šteta	broj prijavljenih šteta	broj osiguranja
udio sudskih šteta	broj sudskih šteta	ukupne štete u obradi
pričuva riješenih šteta	likvidirani iznosi šteta koje su riješene iz pričuve	pričuva šteta za štete koje su riješene u tijeku razdoblja
stopa smrtnosti u životnim osiguranjima	broj umrlih, poginulih	broj ugovorenih osiguranja

Izvor: izrada autora na temelju podataka Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF, str. 460

Kombinirani pokazatelji

Kombinirani pokazatelji smatraju se jednim od najbitnijih financijskih pokazatelja za osiguravajuća društva jer ukazuju na raspoloživost ili neraspoloživost sredstava odnosno premija osiguranja kako bi pokrili sve štete i troškove koja imaju u obavljanju u poslovanja osiguranja. Kombinirani pokazatelji su razmjeri šteta i razmjeri troškova te njihov zbroj daje kombinirani razmjer koji označava rezultat poslovanja prije prihoda od ulaganja. Kombinirani razmjer ne bi trebao prelaziti vrijednost 100 u kraćem vremenskom razdoblju, kako bi osiguravajuće društvo uspješno pokrivalo svoje izdatke za štete i troškove iz osiguranja.

Tablica 17 Kombinirani pokazatelji

Kombinirani pokazatelji	Brojnik	Nazivnik
razmjer šteta	likvidirane štete + promjena pričuva šteta + promjena ostalih tehničkih pričuva	zarađene premije
razmjer troškova	poslovnih rashodi + ostali osigurateljni-tehnički izdaci	zarađene premije - premije predane u reosiguranje
kombinirani razmjer	razmjer šteta + razmjer troškova	

Izvor: izrada autora na temelju podataka Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia, str. 371

3.4. Specifičnost poslovanja odabranih osiguravajućih društava

3.4.1. Generali osiguranje d.d.

Generali osiguranje d.d. dio je Generali Grupe koja je jedna od svjetskih osiguravajućih kuća i upravitelja imovinom. Generali Grupa je osnovana 1831. godine te je danas prisutna u čak 50 zemalja diljem svijeta. Grupa ostvaruje ogroman premijski prihod koji doseže cifru od 70 milijardi eura, koju su ostvarili u 2020. godini. Glavna misija i cilj Generali Grupe je omogućiti kvalitetnu uslugu osiguranja posebno oblikovanu za sve i svakoga. Promocijom osiguranja žele privući potencijalne klijente kojima će omogućiti da u svim situacijama u životu vode brigu o očuvanju svojih životnih i materijalnih vrijednosti te da imaju njih kao osiguravajuće društvo kao cjeloživotnog partnera. Takvu vrstu odnosa žele temeljiti na kvaliteti i povjerenju. Generali osiguranje je jedan od vodećih osiguratelja u segmentu banko-osiguranja, te se svi proizvodi i usluge osiguravajućeg društva mogu ugovoriti u bankama s kojim društvom ima strateško partnerstvo. To su Privredna banka Zagreb d.d. i Zagrebačka banka d.d. Generali osiguranje d.d. trenutno zapošljava 823 zaposlenika.

Generali osiguranje d.d. posluje na tržištima neživotnog i životnog osiguranja te po tržišnom udjelu zauzimaju šesto mjesto u odnosu na ostale osiguravateljeve grupe. Temeljni kapital društva iznosi 81 milijuna kn podijeljen na 202.500 dionica. Kroz prijašnje godine društvo je zabilježilo rast zarađenih premija i same dobiti, no 2020. godine imaju pad i zarađene premije i tržišnog udjela uzrokovano dakako pandemijom Covid 19 virusa. Također je u 2020. godini društvo poslovalo s gubitkom, ali će u analizi biti više o financijskoj stabilnosti i uspješnosti društva. Bez obzira na poslovanje s gubitkom u prošloj godini, društvo temelji svoje aktivnosti i ciljeve na stabilnom financijskom položaju i solventnosti. Jedna od specifičnosti koje utjecala na promjenu poslovanja društva, ali i svih osiguravajućih društva općenito, promjena kriterija za nematerijalne štete uzrokovane automobilskom nesrećom donesenu odlukom Vrhovnog suda zbog čega osiguravajuća društva trebaju korigirati pričuve.

Društvo je implementiralo sveobuhvatni okvir za upravljanje rizicima koji je reguliran Strategijom upravljanja rizicima te obuhvaća sve osigurateljne, financijske i operativne rizike koje uprava smatra značajnim za društvo.³¹ Na temelju strategije i okvira za upravljanje

³¹ Godišnji financijski izvještaj za 2020. godinu, Generali osiguranje d.d.

rizicima društvo stvara obrambeni mehanizam koji je štiti od kreditnih, valutnih i tržišnih rizika.

3.4.2. Grawe Hrvatska d.d.

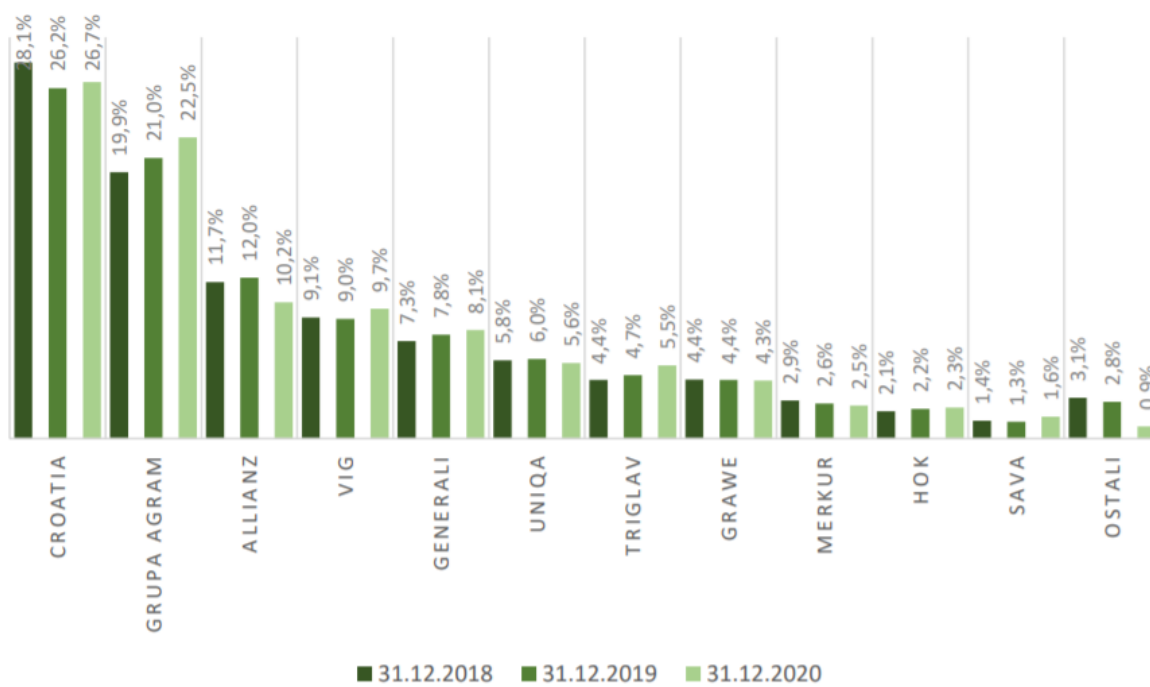
Grawe Hrvatska d.d. je prvo međunarodno osiguravajuće društvo u Hrvatskoj. Osnovano je krajem 1993. godine pod imenom Prima osiguranje d.d., a od 2000. posluje pod imenom GRAWE Hrvatska d.d. U Republici Hrvatskoj dostupni su u 68 podružnica i ureda te zapošljavaju više od 750 zaposlenika. Grawe osiguranje Hrvatska d.d. je najuspješnija tvrtka kćer austrijskog koncerna GRAWE Insurance Group koji obavlja djelatnost osiguranja još od 1828. godine. Svoju politiku poslovanja temelje na tradiciji i strateškom planiranju, podižući osviještenost o zaštiti životnih i materijalnih vrijednosti te potičući dobre navike i zdrav život. Predanošću, profesionalnošću i odgovornim pristupom poslu gradimo i njegujemo povjerenje koje nam daju naši korisnici, prepuštajući nam brigu za sigurnost svojih najvećih vrijednosti.³² Osiguravajuće društvo pruža usluge osiguranja čak 100.000 klijenata u svim sferama osiguranja te tako na tržištu osiguranja obavlja poslove životnih i neživotnih osiguranja. Poslovanje je orijentirano na pružanje usluga fizičkim osobama te malim i srednjim poduzećima raznih djelatnosti.

Temeljni kapital društva iznosi 90. milijuna kn podijeljen na 90.000 dionica. Svoja financijska sredstva investiraju sigurno, kako bi u svakom trenutku mogli podmiriti sve obveze prema osiguranicima na temelju brojnih ugovora o osiguranju. S obzirom da pažljivo investiraju, dio kapitala osiguravajuće društvo ulaže u investicijske fondove prema općeprihvaćenim prihvaćenim kriterijima gdje su investicijski fondovi definirani u tri skupine tzv. ESG2 rejtinzi. Niti jedan investicijski fond u koji ulaže osiguravajuće društvo nema ESG rejting manji od A, što pokazuje kvalitetu, povjerenje i ozbiljnost društva koje brine o pojedincu i zajednici.

Grawe Hrvatska d.d. zauzima osmo mjesto po tržišnom udjelu na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj sa prosječnim tržišnim udjelom, koji je pod utjecajem Covid-a 19 također zabilježio pad.

³² Službena web stranica Grawe Hrvatska d.d., <https://www.grawe.hr/grawe-hrvatska-dd/> (2.9.2021.)

Slika 2 Tržišni udio osiguravajućih društava kroz promatrana razdoblja

Izvor: godišnji izvještaj Grawe Hrvatska d.d. za 2020. godinu,

https://www.grawe.hr/fileadmin/grawe_hr/Downloads/Godisnja_izvjesca/Godisnje_izvjesce_osiguravajuceg_drustva_GRAWE_Hrvatska_d.d._za_2020.godinu_.pdf (2.9.2021.)

4. KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA GENERALI OSIGURANJE D.D. I GRAWE HRVATSKA D.D.

4.1. Analiza financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. pomoću horizontalne i vertikalne analize

Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju (bilanca)

Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju Generali osiguranja d.d. izrađena je za tri obračunska razdoblja, od 2018. do 2020. godine s ciljem utvrđivanja kretanja i promjena pojedinih bilančnih pozicija unutar samog izvještaja.

Uvidom u horizontalnu analizu bilance osiguravajućeg društva Generali osiguranje d.d. odmah se može zapaziti kontinuiran rast ukupne imovine koja je od 2018. do 2020. godine porasla za više od 50% što je značajan porast uzrokovan ponajprije povećanjem vrijednosti dugotrajne imovine. Naime, u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imamo značajan porast svih pozicija imovine, osim odgođene porezne imovine. Treba naglasiti da je najznačajniji porast ostvaren na pozicijama dugotrajne imovine odnosno ulaganja u financijsku imovinu, udjela reosiguranja u tehničkim pričuvama i nematerijalne imovine. Relativno povećanje vrijednosti ulaganja u financijsku imovinu iznosi 18% što na prvi pogled ne izgleda značajno, no apsolutno povećanje iznosi oko 320 milijuna kuna što u odnosu na povećanje npr. materijalne imovine koje se relativno povećalo za 100% (apsolutno 6 milijuna kuna) ukazuje koliki udio u strukturi imovine imaju ulaganja u financijsku imovinu. Također što se tiče odnosa između 2018. i 2019. godine važno je spomenuti značajnije povećanje kratkoročnih potraživanja i to većinom iz domene reosiguranja te drastično povećanje novca u banci i blagajni za 150% (apsolutno 30 milijuna kuna). Porast te dvije pozicije, koje čine kratkotrajnu imovinu poduzeća, ponajprije je uzrokovala velika aktivnost na tržištu osiguranja i kapitala. Kada se pogleda odnos između 2019. i 2020. godine tu se također može utvrditi povećanje na svim pozicijama imovine, ali u manjem obujmu. Opet najveći rast u aktivni imaju ulaganja u financijsku imovinu i udjela reosiguranja u tehničkim pričuvama, no vidi se pad aktivnosti na tržištu te utjecaj pandemije

jer su to neznatni porasti vrijednosti koja nisu ni blizu onima iz 2019. godine. Promjena politike ulaganja u financijsku imovinu se vidi u tome što osiguravajuće društvo u 2020. godini ulaže u vrijednosnice koje su raspoložive za prodaju ili po fer vrijednosti kako bi u jeku pandemije imali osigurana sredstva, dok ulaganja u vrijednosnice koje se drže do dospeljeća u 2020. godini padaju za skoro 100%.

Pozicije unutar pasive osiguravajućeg društva kroz sva tri promatrana razdoblja uglavnom su imale porast. U 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imamo značajan porast kratkoročnih obveza za 160% (apsolutno 208 milijuna kuna), što nije pozitivno utjecalo na neto radni kapital u 2019. godini kojeg nije bilo. U 2018. godini je postojao neto radni kapital, no u 2019. kratkoročne obveze su bile veće od kratkotrajne imovine te društvo nije poslovalo likvidno. Takav odnos kratkoročnih obveza i kratkotrajne imovine nastavio se i u 2020. godini kada opet nema neto radnog kapitala. Što se tiče ostalih pozicija unutar pasive, može se utvrditi značajan rast tehničkih pričuva uzrokovan ponajprije povećanjem aktivnosti na tržištu osiguranja te skroman porast kapitala i rezervi pod utjecajem povećanja revalorizacijskih rezervi za 96,50% (apsolutno 81 milijuna kuna).

Pri usporedbi podataka iz 2019. i 2020. godine imamo slabije povećanje svih pozicija unutar pasive te kao i kod aktive možemo vidjeti utjecaj pandemije te pad aktivnosti društva u svakom segmentu. Kapital i dugoročne obveze imaju prosječan porast od oko 20%, dok kratkoročne obveze imaju skroman porast od 13%. Iako imaju relativno manji porast od kratkotrajne imovine, kratkoročne obveze opet apsolutno više rastu. Zanimljivo je uvidjeti porast odgođenog plaćanje troškova i prihoda budućeg razdoblja za 225% što pokazuje da osiguravajuće društvo zbog izvanrednih okolnosti povećava pasivna vremenska razgraničenja kako bi odgodili troškove i olakšali poslovanje u 2020. godini

Tablica 18 Horizontalna analiza aktive Generali osiguranja d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine			APS. PR 2019/2018	REL. PR 2019/2018	APS. PR 2020/2019	REL. PR 2020/2019
	2018.	2019.	2020.				
B) NEMATERIJALNA IMOVINA	95.236	214.134	318.269	118.898	124,85%	104.135	48,63%
1. Odgođeni troškovi pribave	65.584	190.180	241.050	124.596	189,98%	50.870	26,75%
2. Ostala nematerijalna imovina	29.652	23.954	77.219	-5.698	-19,22%	53.265	222,36%
C) MATERIJALNA IMOVINA	6.862	13.803	14.034	6.941	101,15%	231	1,67%
1. Oprema	6.862	6.742	8.284	-120	-1,75%	1.542	22,87%
2. Ostala materijalna imovina	0	7.061	5.750	7.061	100,00%	-1.311	-18,57%
D) ULAGANJA	1.792.178	2.115.172	2.369.948	322.994	18,02%	254.776	12,05%
I. Ostala financijska ulaganja	1.792.178	2.115.172	2.369.948	322.994	18,02%	254.776	12,05%
1. Ulaganja koja se drže do dospelja	119.549	46.562	1.434	-72.987	-61,05%	-45.128	-96,92%
1.1. Dužničke vrijednosnice	119.549	46.562	1.434	-72.987	-61,05%	-45.128	-96,92%
2. Ulaganja koja su raspoloživa za prodaju	1.606.410	1.888.796	2.055.712	282.386	17,58%	166.916	8,84%
2.1. Kotirane dužničke vrijednosnice	775	1.019	4.485	244	31,48%	3.466	340,14%
2.2. Dužničke vrijednosnice	1.591.826	1.873.686	2.044.945	281.860	17,71%	171.259	9,14%
2.3. Udjeli u investicijskim fondovima	13.809	14.091	6.282	282	2,04%	-7.809	-55,42%
3. Ulaganja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	62.211	113.756	283.406	51.545	82,86%	169.650	149,13%
3.1. Udjeli u investicijskim fondovima	62.211	113.756	283.406	51.545	82,86%	169.650	149,13%
4. Zajmovi i potraživanja	4.008	66.058	29.396	62.050	1548,15%	-36.662	-55,50%
4.1. Depoziti	0	62.213	25.000	62.213	100,00%	-37.213	-59,82%
4.1. Zajmovi	4.008	3.845	4.396	-163	-4,07%	551	14,33%
E) ULAGANJA ZA RAČUN I RIZIK VLASNIKA POLICA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	0	0	0	0	0,00%	0	0,00%
F) UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA	91.110	249.010	393.801	157.900	173,31%	144.791	58,15%
1. Tehničke pričuve neživotnih osiguranja	90.266	248.463	393.058	158.197	175,26%	144.595	58,20%
2. Tehničke pričuve životnih osiguranja	844	547	743	-297	-35,19%	196	35,83%
G) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA	937	764	949	-173	-18,46%	185	24,21%
1. Odgođena porezna imovina	937	764	949	-173	-18,46%	185	24,21%
H) POTRAŽIVANJA	137.333	209.780	235.640	72.447	52,75%	25.860	12,33%
1. Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	49.573	80.153	132.987	30.580	61,69%	52.834	65,92%
2. Potraživanja iz poslova reosiguranja	33.567	82.550	46.157	48.983	145,93%	-36.393	-44,09%
3. Ostala potraživanja	54.193	47.077	56.496	-7.116	-13,13%	9.419	20,01%
I) OSTALA IMOVINA	20.675	51.314	66.240	30.639	148,19%	14.926	29,09%

I. Novac i novčani ekvivalenti	20.675	51.314	66.240	30.639	148,19%	14.926	29,09%
UKUPNA AKTIVA	2.144.331	2.853.977	3.398.881	709.646	33,09%	544.904	19,09%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranje d.d.

Tablica 19 Horizontalna analiza pasive Generali osiguranja d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine			APS. PR 2019/2018	REL. PR 2019/2018	APS: PR 2020/2019	REL. PR 2020/2019
	2018.	2019.	2020.				
A) KAPITAL I REZERVE	263.814	358.586	445.521	94.772	35,92%	86.935	24,24%
1. Upisani kapital	81.000	81.000	81.000	0	0,00%	0	0,00%
1.1. Dionički kapital	81.000	81.000	81.000	0	0,00%	0	0,00%
2. Revalorizacijske rezerve	84.194	165.442	143.839	81.248	96,50%	-21.603	-13,06%
2.1. Rezerve fer vrijednosti	84.194	165.442	143.839	81.248	96,50%	-21.603	-13,06%
3. Rezerve	24.768	25.912	152.898	1.144	4,62%	126.986	490,07%
3.1. Zakonske rezerve	1.070	1.070	1.070	0	0,00%	0	0,00%
3.2. Ostale rezerve	23.698	24.842	151.828	1.144	4,83%	126.986	511,17%
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	73.852	86.232	67.784	12.380	16,76%	-18.448	-21,39%
4.1. Zadržana dobit	73.852	86.232	67.784	12.380	16,76%	-18.448	-21,39%
C) TEHNIČKE PRIČUVE	1.728.132	2.116.809	2.527.990	388.677	22,49%	411.181	19,42%
1. Tehničke pričuve neživotnih osiguranja	376.652	616.730	921.719	240.078	63,74%	304.989	49,45%
2. Tehničke pričuve životnih osiguranja	1.289.754	1.387.800	1.330.251	98.046	7,60%	-57.549	-4,15%
3. Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj preuzima rizik ulaganja	61.726	112.279	276.020	50.553	81,90%	163.741	145,83%
F) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA	21.958	39.591	31.627	17.633	80,30%	-7.964	-20,12%
1. Odgođena porezna obveza	18.482	36.317	31.627	17.835	96,50%	-4.690	-12,91%
2. Tekuća porezna obveza	3.476	3.274	0	-202	-5,81%	-3.274	-100,00%
D) OSTALE OBVEZE	126.601	335.092	381.055	208.491	164,68%	45.963	13,72%
1. Obveze proizašle iz poslova izravnog poslovanja	15.416	22.146	17.823	6.730	43,66%	-4.323	-19,52%
2. Obveze proizašle iz poslova reosiguranja	84.289	280.204	324.307	195.915	232,43%	44.103	15,74%
3. Ostale obveze	26.896	32.742	38.925	5.846	21,74%	6.183	18,88%
J) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	3.826	3.899	12.688	73	1,91%	8.789	225,42%
1. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	3.826	3.899	12.687	73	1,91%	8.788	225,39%
UKUPNA PASIVA	2.144.331	2.853.977	3.398.881	709.646	33,09%	544.904	19,09%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranje d.d.

Horizontalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti (računa dobiti i gubitka)

Komparativnom analizom izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, koja je izrađena također za obračunska razdoblja od 2018. do 2020. godine, utvrđene su sljedeće promjene i kretanja po pozicijama prihoda, rashoda i financijskog rezultata osiguravajućeg društva Generali osiguranje d.d.

Zarađene premije su najznačajniji prihod svakog osiguravajućeg društva te što se tiče promjena i kretanja za Generali osiguranje d.d. zarađene premije su u odnosu 2019./2018. imale pad za 14% (apsolutno 82 milijuna kuna) uzrokovan ponajprije ogromnim porastom pričuva prijenosnih premija koje su odbitna stavka u strukturi prihoda. Nadalje, u 2020. godini imamo porast zarađene premije, ali za svega 5% (apsolutno 25 milijuna kuna) u odnosu na 2019. godinu. Financijski (prihodi od ulaganja, prihodi od provizija i naknada) i ostali prihodi kroz sva tri promatrana razdoblja uglavnom imaju tendenciju porasta. Može se reći da financijski prihodi imaju značajniji rast vrijednosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu pogotovo u segmentu prihoda od ulaganja u financijsku imovinu zbog već spomenute povećane aktivnosti društva na tržištu kapitala te godine. Također u 2019. godini imamo porast od provizija i naknada za 140% (apsolutno 19 milijuna kuna) što nas dovodi do zaključka da se politika zapošljavanja i povećanja broja agenta za osiguranje očituje u ovim brojkama. U 2020. godini, kao što je već navedeno, imamo porast svih pozicija u strukturi prihoda no to su neznatna povećanja u odnosu na prethodne godine. Kod rashoda na ukupnoj bazi se može utvrditi njihovo smanjenje u odnosu 2019/2018, dok u odnosu 2020/2019 imamo blago povećanje rashoda. Izdaci za osigurane slučajeve se najbitniji rashodi u računu dobiti i gubitka te analizirajući njihove promjene kroz promatrana razdoblja može se utvrditi konstantan rast, a naročito u 2020. godini od čak 76% (apsolutno 166 milijuna kuna) što u usporedbi sa povećanjem zarađene premije u 2020. godini pokazuje koliko puta su više porasli rashodi nego prihodi. Također jedna od bitnijih pozicija u strukturi rashoda, promjena ostalih tehničkih pričuva zabilježila je konstantan pad kroz promatrana razdoblja od skoro 230% (apsolutno 290 milijuna kuna) od 2018. do 2020. godine. Ono što je potrebno spomenuti kod rashoda još i poslovni rashodi osiguravajućeg društva. Poslovni rashodi su imali porast u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu za 7,95% (apsolutno 15 milijuna kuna), dok su u 2020. godini imali skoro duplo veći porast od 16% (apsolutno 35 milijuna) zbog povećanja troškova uprave odnosno troškova amortizacije i administracije.

Sučeljavanjem prihoda i rashoda dolazi do utvrđivanja financijskog rezultata odnosno dobiti ili gubitka. Generali osiguranje d.d. poslovalo je u 2018. i 2019. godini s dobiti, dok je u 2020. godini poslovalo s gubitkom. Zanimljivo je uočiti kako je društvo u 2018. godini imalo veću bruto i neto dobit nego u 2019. godini, a manju ostalu sveobuhvatnu dobit iz jednostavnog razloga što je u 2018. godini osiguravajuće društvo ima gubitke od ostale sveobuhvatne dobiti, dok je u 2019. ostala sveobuhvatna dobit porasla za 1000% (apsolutno 89 milijuna kuna). U 2020. godini kao što je navedeno društvo je poslovalo s gubitkom te je imala značajniji pad bruto i neto dobiti uzrokovan isključivo ranije spomenutim rastom rashoda.

Tablica 20 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Generali osiguranja d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine			APS. PR 2019/2018	REL. PR 2019/2018	APS. PR 2020/2019	REL. PR 2020/2019
	2018.	2019.	2020.				
I. ZARAĐENE PREMIJE	585.984	503.908	529.454	-82.076	-14,01%	25.546	5,07%
1. Zaračunate bruto premije	713.412	805.385	751.768	91.973	12,89%	-53.617	-6,66%
2. Premija predana u reosiguranje	-110.815	-214.052	-152.497	-103.237	93,16%	61.555	-28,76%
3. Promjene bruto pričuva prijenosnih premija	-64.954	-215.869	-116.907	-150.915	232,34%	98.962	-45,84%
4. Promjene pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	48.341	128.444	47.090	80.103	165,70%	-81.354	-63,34%
II. PRIHODI OD ULAGANJA	50.968	72.302	71.979	21.334	41,86%	-323	-0,45%
1. Prihodi od kamata	55.671	51.706	43.416	-3.965	-7,12%	-8.290	-16,03%
2. Prihodi od dividendi	56	62	48	6	10,71%	-14	-22,58%
3. Nerealizirani dobiti i gubici od ulaganja	-1.412	7.841	8.224	9.253	-655,31%	383	4,88%
4. Realizirani dobiti i gubici od ulaganja	10.751	8.720	4.800	-2.031	-18,89%	-3.920	-44,95%
5. Ostali prihodi od ulaganja	-14.098	3.973	15.491	18.071	-128,18%	11.518	289,91%
III. PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA	13.472	32.504	46.128	19.032	141,27%	13.624	41,91%
V. OSTALI PRIHODI	4.545	4.602	4.922	57	1,25%	320	6,95%
1. Prihodi od uslužnih šteta	1.593	938	990	-655	-41,12%	52	5,54%
2. Povrat od zaposlenika za uporabu auta	265	234	275	-31	-11,70%	41	17,52%
3. Ostali osigurateljno-tehnički prihodi	939	916	1.593	-23	-2,45%	677	73,91%
4. Ostalo	1.748	2.514	2.064	766	43,82%	-450	-17,90%
VI. IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE	-202.454	-218.907	-385.360	-16.453	8,13%	-166.453	76,04%
1. Likvidirane štete	-207.940	-222.511	-332.876	-14.571	7,01%	-110.365	49,60%
1.1. Bruto iznos	-257.110	-251.181	-368.161	5.929	-2,31%	-116.980	46,57%

1.2. Udio reosiguratelja	49.170	28.670	35.285	-20.500	-41,69%	6.615	23,07%
2. Promjena pričuva za štete	5.486	3.604	-52.484	-1.882	-34,31%	-56.088	-1556,27%
2.1. Bruto iznos	7.145	-25.961	-104.803	-33.106	-463,34%	-78.842	303,69%
2.2. Udio reosiguratelja	-1.659	29.565	52.319	31.224	-1882,10%	22.754	76,96%
VII. PROMJENA OSTALIH TEHNIČKIH PRIČUVA	-208.458	-96.487	78.722	111.971	-53,71%	175.209	-181,59%
1. Promjena matematičke pričuve osiguranja	-208.458	-96.487	78.722	111.971	-53,71%	175.209	-181,59%
1.1. Bruto iznos	-208.193	-96.378	78.653	111.815	-53,71%	175.031	-181,61%
1.2. Udio reosiguratelja	-265	-109	69	156	-58,87%	178	-163,30%
VIII. PROMJENA TEHNIČKIH PRIČUVA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KADA UGOVARATELJ SNOSI RIZIK ULAGANJA	-12.572	-50.553	-96.368	-37.981	302,11%	-45.815	90,63%
1. Bruto iznos	-12.572	-50.553	-96.366	-37.981	302,11%	-45.813	90,62%
IX. IZDACI ZA POVRATE PREMIJA	-742	-920	-1.336	-178	23,99%	-416	45,22%
1. Izdaci za povrate premija	-802	-1.005	-1.347	-203	25,31%	-342	34,03%
2. Promjene pričuva za povrate premija	60	85	11	25	41,67%	-74	-87,06%
X. POSLOVNI RASHODI	-200.609	-216.550	-251.219	-15.941	7,95%	-34.669	16,01%
1. Troškovi pribave	-137.711	-148.904	-119.047	-11.193	8,13%	29.857	-20,05%
2. Troškovi uprave	-62.898	-67.646	-132.172	-4.748	7,55%	-64.526	95,39%
XII. OSTALI TEHNIČKI TROŠKOVI	-12.708	-14.432	-15.802	-1.724	13,57%	-1.370	9,49%
XIII. UKUPNI PRIHODI	654.969	613.316	652.483	-41.653	-6,36%	39.167	6,39%
XIV. UKUPNI RASHODI	-637.543	-597.849	-671.363	39.694	-6,23%	-73.514	12,30%
XV. DOBIT ILI GUBITAK OBRAČUNSKOG RAZDOBLJA PRIJE POREZA	17.426	15.467	-18.880	-1.959	-11,24%	-34.347	-222,07%
XVI. POREZ NA DOBIT ILI GUBITAK	-3.577	-3.087	432	490	-13,70%	3.519	-113,99%
XVII. DOBIT ILI GUBITAK OBRAČUNSKOG RAZDOBLJA POSLIJE POREZA	13.849	12.380	-18.448	-1.469	-10,61%	-30.828	-249,01%
IX. OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	-8.173	81.249	-21.603	89.422	-1094,11%	-102.852	-126,59%
1. Dobici i gubici od financijske imovine raspoložive za prodaju	-9.968	99.084	-26.293	109.052	-1094,02%	-125.377	-126,54%
2. Porez na dobit koji se odnosi na sveobuhvatnu dobit	1.795	-17.835	4.690	-19.630	-1093,59%	22.525	-126,30%
X. UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT	5.676	93.629	-40.051	87.953	1549,56%	-133.680	-142,78%

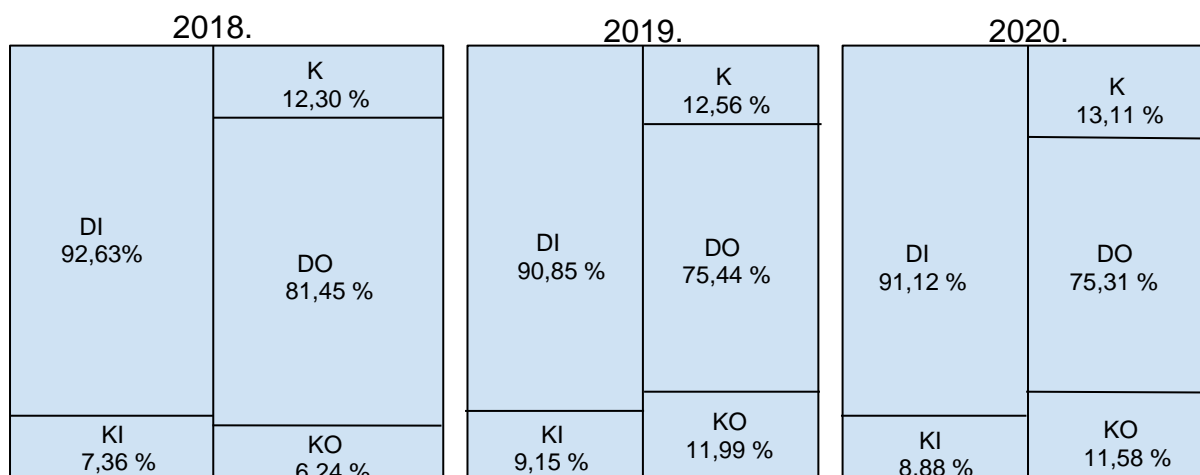
Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranje d.d.

Vertikalna analiza izvještaj o financijskom položaju (bilanca)

Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju (bilanci) izrađena je za tri obračunska razdoblja (2018., 2019. i 2020. godina) na temelju koje je utvrđena struktura bilance i udjela bilančnih pozicija u ukupnoj aktivi i pasivi.

Struktura izvještaja o financijskom položaju odnosno bilance kroz sva tri promatrana razdoblja bila je manje više slično strukturirana te se nije dogodila veća promjena od 5 postotnih poena u to vrijeme, osim kod kratkoročnih obveza koje se su povećale za više od 5 postotnih poena. Na slici ispod možemo vidjeti strukturu bilanci od 2018. do 2020. godine, koje će detaljnije biti analizirane u nastavku.

Slika 3 Struktura bilance Generali osiguranja kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d.

Struktura ukupne imovine osiguravajućeg društva nije se značajno mijenjala unutar promatranog razdoblja od tri godine. U 2018. godini je dugotrajna imovina činila 92,63% ukupne imovine dok je ostatak činila kratkotrajna imovina. U 2019. i 2020. godini dolazi do nezamjetnog smanjenja dugotrajne imovine i blagog povećanja kratkotrajne imovine. Konkretno u 2019. godini kratkotrajna imovina se povećala za skoro 2%, dok se dugotrajna imovina smanjila za isti postotak. U 2020. godini naime, dolazi do smanjenja kratkotrajne imovine te je ona iznosila 8,88% od ukupne imovine, dok se dugotrajna imovina blago povećala te je činila ostatak imovine. O samoj strukturi dugotrajne imovine može se reći da najveći udio

dakako zauzima ulaganje u financijsku imovinu koja je u 2018. godini činila 83,58% da bi kroz 2019. i 2020. udio pao za otprilike 14% zbog smanjenja aktivnosti na tržištu kapitala odnosno ponajprije smanjenja ulaganja u vrijednosnice koje se drže radi prodaje. Nadalje, u 2018. godini ostatak strukture dugotrajne imovine čine redom udio reosiguranja u tehničkim pričuvama (4,25%), nematerijalna imovina (4,44%), materijalna imovina (0,32%) i odgođena i tekuća porezna imovina (0,04%). Od tih ostalih pozicija unutar dugotrajne imovine značajno su kroz 2019. i 2020. godinu porasle vrijednosti udjela reosiguranja u tehničkim pričuvama, posebice tehničke pričuve za neživotna osiguranja za otprilike 7% u strukturi ukupne imovine, i nematerijalna imovina. Kratkotrajnu imovinu čine kratkoročna potraživanja i novac u banci i blagajni, koji u 2018. godini čine 6,40% odnosno 0,96% u ukupnoj imovini društva. Kretanje i promjene kratkotrajne imovine kroz promatrana razdoblja uvjetuje promjena potraživanja koja čine 80-85% ukupne kratkotrajne imovine. Što se tiče novca u banci i blagajni, koji u 2018. čini nešto manje od 1% ukupne imovine, može se uočiti rast kroz 2019. i 2020. godinu te porast trenutne likvidnosti društva.

Pasiva Generali osiguranja d.d. strukturirana je tako da najveći udio zauzimaju dugoročne obveze, zatim kapital i rezerve te kratkoročne obveze. Kroz sva tri promatrana razdoblja je struktura pasive bila u tom omjeru uz povećanja i smanjenja određenih elemenata pasive. U 2018. godini dugoročne obveze su činile 81,45%, kapital i rezerve 12,30% i kratkoročne obveze 6,24%. Još jednom treba naglasiti da je u toj godini postojao neto radni kapital i da je zadovoljeno zlatno pravilo financiranja odnosno da se kratkotrajna imovina financira iz kratkoročnih obveza i kvalitetnih dugoročnih obveza. U 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, događa se proporcionalno smanjenje dugoročnih obveza i povećanje kratkoročnih obveza za otprilike 6 postotnih poena. U 2020. godini dugoročne i kratkoročne obveze imaju slične udjele kao i u 2019. godini, dok kapital i rezerve imaju blagi porast u strukturi pasive. Postepeni rast udjela kapitala u ukupnoj pasivi kroz sva tri promatrana razdoblja događa se ponajprije zbog povećanja revalorizacijskih i ostalih rezervi koje osiguravajuće društvo povećava zbog kapitalne sigurnosti. Što se tiče dugoročnih obveza koje čine najveći udio u pasivi bilance društva, njihovu strukturu čine tehničke pričuve koji uvjetuju promjene udjela dugoročnih obveza u pasivi. Tehničke pričuve životnih osiguranja kao najznačajnija pozicija u pasivi u 2018. godini čini 60,15% (apsolutno 1.2 milijarde kuna), no taj se udio kroz 2019. i 2020. godinu smanjuje samo relativno dok apsolutno tehničke pričuve životnih osiguranja imaju i veće vrijednosti. Kratkoročne obveze u 2018. godini čine svega 5% od ukupne pasive, a od tih 5% kratkoročnih obveza najveći udio zauzimaju obveze iz poslova reosiguranja sa

skoro 4%. Kroz 2019. i 2020. godinu, kao što je već spomenuto, uočava se povećanje kratkoročnih obveza u udjelu pasive za otprilike 6 postotnih poena.

Tablica 21 Vertikalna analiza aktive Generali osiguranja d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine					
	2018.	%	2019.	%	2020.	%
B) NEMATERIJALNA IMOVINA	95.236	4,44%	214.134	7,50%	318.269	9,36%
1. Odgođeni troškovi pribave	65.584	3,06%	190.180	6,66%	241.050	7,09%
2. Ostala nematerijalna imovina	29.652	1,38%	23.954	0,84%	77.219	2,27%
C) MATERIJALNA IMOVINA	6.862	0,32%	13.803	0,48%	14.034	0,41%
1. Oprema	6.862	0,32%	6.742	0,24%	8.284	0,24%
2. Ostala materijalna imovina	0	0,00%	7.061	0,25%	5.750	0,17%
D) ULAGANJA	1.792.178	83,58%	2.115.172	74,11%	2.369.948	69,73%
I. Ostala financijska ulaganja	1.792.178	83,58%	2.115.172	74,11%	2.369.948	69,73%
1. Ulaganja koja se drže do dospelosti	119.549	5,58%	46.562	1,63%	1.434	0,04%
1.1. Dužničke vrijednosnice	119.549	5,58%	46.562	1,63%	1.434	0,04%
2. Ulaganja koja su raspoloživa za prodaju	1.606.410	74,91%	1.888.796	66,18%	2.055.712	60,48%
2.1. Kotirane dužničke vrijednosnice	775	0,04%	1.019	0,04%	4.485	0,13%
2.2. Dužničke vrijednosnice	1.591.826	74,23%	1.873.686	65,65%	2.044.945	60,17%
2.3. Udjeli u investicijskim fondovima	13.809	0,64%	14.091	0,49%	6.282	0,18%
3. Ulaganja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	62.211	2,90%	113.756	3,99%	283.406	8,34%
3.1. Udjeli u investicijskim fondovima	62.211	2,90%	113.756	3,99%	283.406	8,34%
4. Zajmovi i potraživanja	4.008	0,19%	66.058	2,31%	29.396	0,86%
4.1. Depoziti	0	0,00%	62.213	2,18%	25.000	0,74%
4.1. Zajmovi	4.008	0,19%	3.845	0,13%	4.396	0,13%
F) UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA	91.110	4,25%	249.010	8,73%	393.801	11,59%
1. Tehničke pričuve neživotnih osiguranja	90.266	4,21%	248.463	8,71%	393.058	11,56%
2. Tehničke pričuve životnih osiguranja	844	0,04%	547	0,02%	743	0,02%
G) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA	937	0,04%	764	0,03%	949	0,03%
1. Odgođena porezna imovina	937	0,04%	764	0,03%	949	0,03%
H) POTRAŽIVANJA	137.333	6,40%	209.780	7,35%	235.640	6,93%
1. Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	49.573	2,31%	80.153	2,81%	132.987	3,91%
2. Potraživanja iz poslova reosiguranja	33.567	1,57%	82.550	2,89%	46.157	1,36%
3. Ostala potraživanja	54.193	2,53%	47.077	1,65%	56.496	1,66%

D) OSTALA IMOVINA	20.675	0,96%	51.314	1,80%	66.240	1,95%
1. Novac i novčani ekvivalenti	20.675	0,96%	51.314	1,80%	66.240	1,95%
UKUPNA AKTIVA	2.144.331	100,00%	2.853.977	100,00%	3.398.881	100,00%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranje d.d.

Tablica 22 Vertikalne analize pasive Generali osiguranja d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine					
	2018.	%	2019.	%	2020.	%
A) KAPITAL I REZERVE	263.814	12,30%	358.586	12,56%	445.521	13,11%
1. Upisani kapital	81.000	3,78%	81.000	2,84%	81.000	2,38%
1.1. Dionički kapital	81.000	3,78%	81.000	2,84%	81.000	2,38%
2. Revalorizacijske rezerve	84.194	3,93%	165.442	5,80%	143.839	4,23%
2.1. Rezerve fer vrijednosti	84.194	3,93%	165.442	5,80%	143.839	4,23%
3. Rezerve	24.768	1,16%	25.912	0,91%	152.898	4,50%
3.1. Zakonske rezerve	1.070	0,05%	1.070	0,04%	1.070	0,03%
3.2. Ostale rezerve	23.698	1,11%	24.842	0,87%	151.828	4,47%
4. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	73.852	3,44%	86.232	3,02%	67.784	1,99%
4.1. Zadržana dobit	73.852	3,44%	86.232	3,02%	67.784	1,99%
C) TEHNIČKE PRIČUVE	1.728.132	80,59%	2.116.809	74,17%	2.527.990	74,38%
1. Tehničke pričuve neživotnih osiguranja	376.652	17,57%	616.730	21,61%	921.719	27,12%
2. Tehničke pričuve životnih osiguranja	1.289.754	60,15%	1.387.800	48,63%	1.330.251	39,14%
3. Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj preuzima rizik ulaganja	61.726	2,88%	112.279	3,93%	276.020	8,12%
F) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA	21.958	1,02%	39.591	1,39%	31.627	0,93%
1. Odgođena porezna obveza	18.482	0,86%	36.317	1,27%	31.627	0,93%
2. Tekuća porezna obveza	3.476	0,16%	3.274	0,11%	0	0,00%
D) OSTALE OBVEZE	126.601	5,90%	335.092	11,74%	381.055	11,21%
1. Obveze proizašle iz poslova izravnog poslovanja	15.416	0,72%	22.146	0,78%	17.823	0,52%
2. Obveze proizašle iz poslova reosiguranja	84.289	3,93%	280.204	9,82%	324.307	9,54%
3. Ostale obveze	26.896	1,25%	32.742	1,15%	38.925	1,15%
J) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	3.826	0,18%	3.899	0,14%	12.688	0,37%
1. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	3.826	0,18%	3.899	0,14%	12.687	0,37%
UKUPNA PASIVA	2.144.331	100,00%	2.853.977	100,00%	3.398.881	100,00%

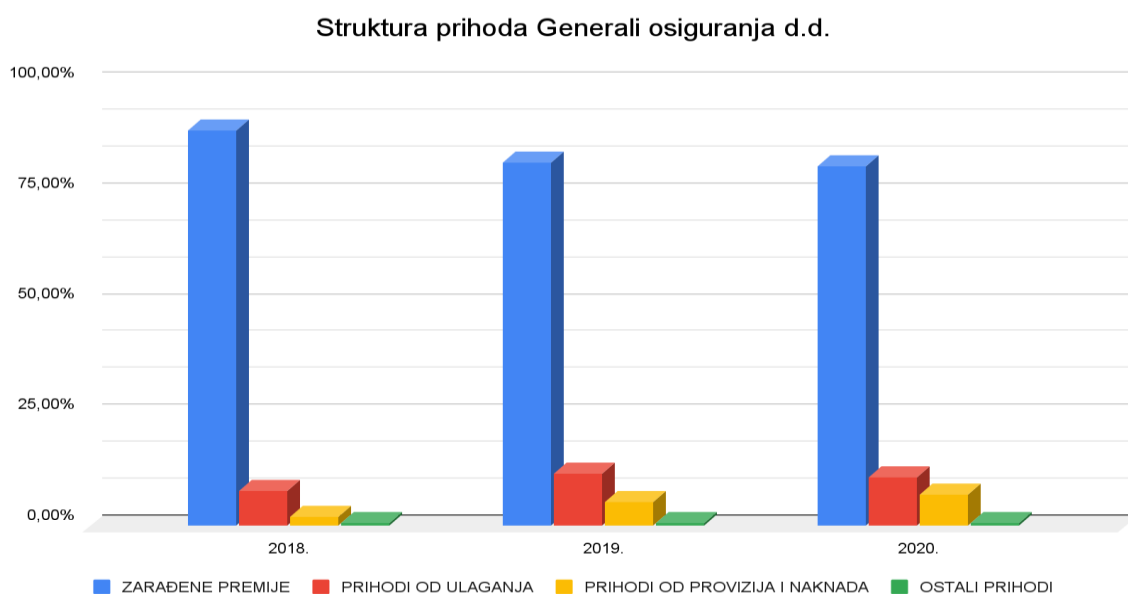
Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranje d.d.

Vertikalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti (računa dobiti i gubitka)

Vertikalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti izrađena je za tri promatrana razdoblja odnosno za 2018., 2019. i 2020. godinu. U vertikalnoj analizi analizirana je struktura prihoda i rashoda za sve tri godine.

Ukupni prihodi u 2018. godini iznosili su 654.969 milijuna kuna. Najveći udio u strukturi prihoda zasigurno imaju zarađene premije koje iznose skoro 90% od ukupnih premija što apsolutno iznosi 585 milijuna kuna. Nadalje, u strukturi prihoda slijede prihodi od ulaganja koji čine 7,78%, zatim prihodi od provizija i naknada sa 2,06% te na kraju ostali prihodi koji čine nešto više od 0,6 postotnih poena. U 2019. godini ukupni prihodi su iznosili 613.316 milijuna kuna. Kao i u prethodnoj godini, najveći udio imali su zarađene premije no s manjim udjelom od 82,16%. Zatim kao i u 2018. godini slijede, prihodi od ulaganja (11,79%), prihodi od provizija i naknada (5,30%) te ostali prihodi (0,75%). Može se uočiti nešto veći udio prihoda od ulaganja i provizija od premija i naknada. Što se tiče 2020. godine, struktura prihoda je ostala slična kao i u 2019. godini i nije bilo značajnijih promjena. Grafički prikaz strukture prihoda može se vidjeti na grafikonu 1.

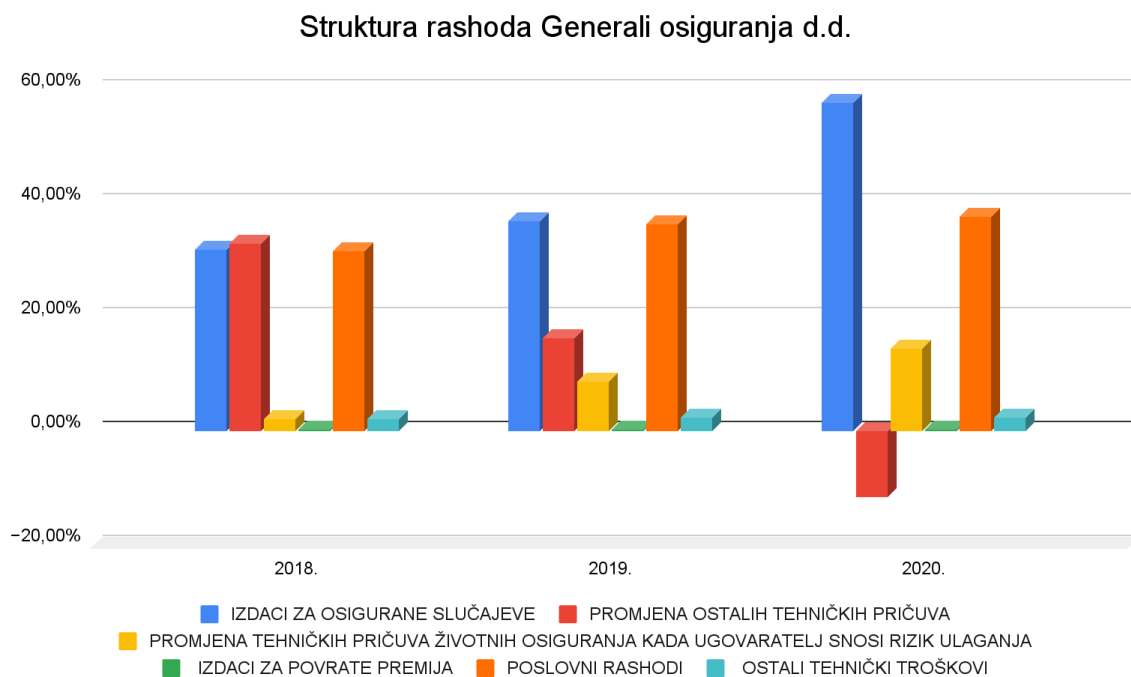
Grafikon 1 Struktura prihoda Generali osiguranja d.d.

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d.

Ukupni rashodi u 2018. godini iznosili su 637.543 milijuna kuna. Najveći udio u strukturi rashoda u 2018. godini imaju promjene ostalih tehničkih pričuva sa 32,70%, nakon toga slijede izdaci za osigurane slučajeve koji imaju udio u strukturi rashoda 31,76%, nadalje strukturu rashoda čine poslovni rashodi (31,47%), ostali tehnički troškovi (1,99%), promjena tehničkih pričuva životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja (1,97%) i izdaci za povrate premija (0,12%). U 2019. godini mijenja se struktura rashoda za osiguravajuće društvo te najveći udio imaju izdaci za osigurane slučajeve sa 36,62%. Nakon izdataka, drugi najveći udio u strukturi rashodi imaju poslovni rashodi sa 36,22%. Promjene ostalih tehničkih pričuva su se prepolovile u odnosu na 2018. godinu te iznose 16,14%. Nadalje, strukturu rashoda redom čine promjene tehničkih pričuva životnih osiguranja kada ugovaratelja snosi rizik ulaganja (8,46%), ostali tehnički troškovi (2,35%) i izdaci za povrate premija (0,15%). Struktura rashoda u 2020. godini za Generali osiguranje d.d. promijenila se samo na poziciji izdataka za osigurane slučajeve koji su narasli na 57,40%. Ostala struktura rashoda u 2020. godini je bila slična kao u prethodnoj godini. Grafički prikaz strukture rashoda Generali osiguranja d.d. nalazi se na grafikonu 2.

Grafikon 2 Struktura rashoda Generali osiguranja d.d.

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d.

4.2. Analiza financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d. pomoću horizontalne i vertikalne analize

Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju (bilanca)

Horizontalna analiza izvještaja o financijskom položaju za Grawe Hrvatska d.d. osiguravajuće društvo izrađena je za razdoblje od 2018. do 2020. godine kako bi se utvrdile promjene i kretanja po bilančnim pozicijama društva.

Ukupna imovina osiguravajućeg društva Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini iznosi 3.664 milijarde kuna, dok u 2019. godini dolazi do povećanja od 8,61% (apsolutno 315 milijuna kuna). Povećanje imovine u 2019. godini uzrokovano je povećanjem vrijednosti na svim pozicijama imovine osim na pozicijama materijalne i nematerijalne imovine te odgođene i tekuće porezne imovine, kojima je vrijednost pala 15% odnosno 29,47%. Na poziciji ulaganja u financijsku imovinu u 2019. godini je ostvareno povećanje u odnosu na 2018. godinu za otprilike 8 postotnih poena (apsolutno 270 milijuna kuna). Takvo povećanje ulaganja u financijsku imovinu uvjetovano je ponajprije ogromnim porastom financijske imovine raspoložive za prodaju (dužničkih i vlasničkih vrijednosnica) za otprilike 25% (apsolutno 620 milijuna kuna) i financijske imovine kroz račun dobiti i gubitka koja je imala povećanje za 100% u odnosu na 2018. godinu u kojoj nije ni bilo te kategorije ulaganja. Ostale pozicije ulaganja zabilježile su pad vrijednosti te je to donekle anuliralo ogroman porast financijske imovine za prodaju i kroz račun dobiti i gubitka. Također u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imamo povećanje ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja za 25% (apsolutno 17,5 milijuna kuna) i povećanje udjela reosiguranja u tehničkim pričuvama za 17,70% (apsolutno 11,7 milijuna kuna) što je gledajući ukupno značajno utjecalo na povećanje dugotrajne imovine društva u 2019. godini. Što se tiče kratkotrajne imovine u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu uočava se povećanje svih pozicija, a posebice potraživanja, koja su najviše rasla od svih pozicija unutar kratkotrajne imovine, za otprilike 33 postotna poena (apsolutno 13 milijuna kuna). Potrebno je spomenuti isto tako aktivna vremenska razgraničenja odnosno plaćene troškove budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda koje društvo ima te njihov rast u 2019. godini nasuprot 2018. godini. U 2020. godini imamo smanjenje ukupne imovine za 1,38% (apsolutno 54 milijuna kuna), uzrokovan ponajprije padom vrijednosti većine pozicija unutar imovine. Porast u 2020. godini su zabilježile samo pozicije

nematerijalne imovine, odgođene i tekuće porezne imovine i potraživanja. Od relevantnih pozicija bitno je istaknuti pad ulaganja za 56 milijuna kuna (relativno 1,5%) te udjela reosiguranja u tehničkim pričuvama za 10,90% (apsolutno 8 milijuna kuna). U 2020. godini društvo ima pad vrijednosti dugotrajne imovine za 51 milijun kuna što je 94% od ukupnog pada cjelokupne imovine (54 milijuna kuna). Isto tako zabilježen je pad kratkotrajne imovine u 2020. godini za otprilike 3 milijuna kuna u odnosu na 2019. godinu.

Pozicije pasive također su imale pozitivne i negativne posljedice na financijski položaj osiguravajućeg društva. Tako na poziciji kapitala i rezervi imamo porast u 2019. u odnosu na 2018. godinu za 27,63% (apsolutno 196 milijuna kuna) pretežito zbog rasta revalorizacijskih rezervi od otprilike 80%. Također su neznatno rasle ostale rezerve te dobit tekućeg razdoblja, s kojim je društvo poslovalo u 2019. godini. U 2020. godini događa se smanjenje kapitala i rezervi za 50 milijuna kuna (relativno 5,5%) što je uzrokovano događajima suprotnim nego u 2019. godini, a to je da su revalorizacijske rezerve smanjile vrijednost za 13,48% te je društvo u 2020. godini poslovalo s gubitkom što je smanjilo kapital i rezerve za 18 milijuna kuna. Povećanje ostalih rezervi i zakonskih rezervi anulirale su veći pad kapitala u 2020. godini. Na poziciji dugoročnih obveza u odnosu 2019/2018. uočava se porast, prvenstveno na tehničkim pričuvama za 1,69% (apsolutno 46 milijuna kuna), tehničkim pričuvama kada ugovaratelj snosi rizik za 25,59% (apsolutno 17 milijuna kuna) te na odgođenoj poreznoj obvezi koja je porasla za 38 milijuna kuna (relativno 80%). U odnosu 2020/2019. godine na poziciji dugoročnih obveza imamo povećanje vrijednosti, ali u manjem apsolutnom obujmu. Zanimljiv je pad odgođene porezne obveze u 2020. u odnosu na 2019. godinu za otprilike 12 milijuna kuna, što znači da je društvo odlučilo pokrivati svoje obveze prema državi u razdoblju pandemije i padu aktivnosti na tržištu. Što se tiče kratkoročnih obveza u 2019. u odnosu na 2018. godini primjetno je povećanje ostalih obveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Ostale obveze su rasle za 12 milijuna kuna (relativno 42,14%), dok su pasivna vremenska razgraničenja rasla za 2,8 milijuna kuna (relativno 32,12%). U 2020. u odnosu na 2019. godinu imamo pad kratkoročnih obveza, a najveći pad imaju obveze iz poslova reosiguranja za otprilike 7 milijuna kuna odnosno u relativnom obliku za 81 postotnih poena u odnosu na 2019. godinu.

Tablica 23 Horizontalna analize aktive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine			APS. PR 2019/2018	REL. PR 2019/2018	APS. PR 2020/2019	REL. PR 2020/2019
	2018.	2019.	2020.				
B) NEMATERIJALNA IMOVINA	147	136	837	-11	-7,48%	701	515,44%
C) MATERIJALNA IMOVINA	44.676	41.295	40.706	-3.381	-7,57%	-589	-1,43%
1. Zemljišta i građevinski objekti koji služe društvu za provođenje djelatnosti	40.702	38.786	37.654	-1.916	-4,71%	-1.132	-2,92%
2. Oprema	3.893	2.428	2.975	-1.465	-37,63%	547	22,53%
3. Ostala materijalna imovina i zalihe	81	81	77	0	0,00%	-4	-4,94%
D) ULAGANJA	3.401.833	3.672.452	3.616.370	270.619	7,96%	-56.082	-1,53%
I. Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti	97.126	94.078	91.519	-3.048	-3,14%	-2.559	-2,72%
II. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	101.748	119.748	119.748	18.000	17,69%	0	0,00%
III. Ostala financijska ulaganja	3.202.959	3.458.626	3.405.103	255.667	7,98%	-53.523	-1,55%
1. Financijska imovina koja se drži do dospelosti	671.996	299.078	23.139	-372.918	-55,49%	-275.939	-92,26%
1.1. Dužničke vrijednosnice	671.996	299.078	23.139	-372.918	-55,49%	-275.939	-92,26%
2. Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.499.388	3.120.489	3.349.711	621.101	24,85%	229.222	7,35%
2.1 Dužničke vrijednosnice	2.371.816	2.961.503	3.155.691	589.687	24,86%	194.188	6,56%
2.2. Vlasničke vrijednosnice	127.572	158.986	194.020	31.414	24,62%	35.034	22,04%
3. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	0	9.720	10.188	9.720	100,00%	468	4,81%
3.1. Dužničke vrijednosnice	0	9.720	10.188	9.720	100,00%	468	4,81%
4. Zajmovi i potraživanja	31.575	29.339	22.065	-2.236	-7,08%	-7.274	-24,79%
4.1. Depoziti	4.488	4.496	4.497	8	0,18%	1	0,02%
4.2. Zajmovi	26.599	24.355	17.080	-2.244	-8,44%	-7.275	-29,87%
4.3. Potraživanja po osnovi zajedničkih ulaganja	488	488	488	0	0,00%	0	0,00%
E) ULAGANJA ZA RAČUN I RIZIK VLASNIKA POLICA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	70.137	87.735	99.892	17.598	25,09%	12.157	13,86%
F) UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA	66.374	78.122	69.609	11.748	17,70%	-8.513	-10,90%
1. Pričuve za prijenosne premije, udio reosiguranja	6.436	6.964	5.130	528	8,20%	-1.834	-26,34%
2. Matematičke pričuve, udio reosiguranja	313	322	353	9	2,88%	31	9,63%
3. Pričuve šteta, udio reosiguranja	59.625	70.836	64.126	11.211	18,80%	-6.710	-9,47%
G) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA	3.183	2.245	3.566	-938	-29,47%	1.321	58,84%

1. Odgođena porezna imovina	790	0	0	-790	-100,00%	0	0,00%
2. Tekuća porezna imovina	2.393	2.245	3.566	-148	-6,18%	1.321	58,84%
H) POTRAŽIVANJA	39.436	52.438	54.345	13.002	32,97%	1.907	3,64%
1. Potraživanja iz poslova osiguranja	15.341	15.568	16.476	227	1,48%	908	5,83%
2. Potraživanja iz poslova reosiguranja	64	1.398	15.226	1.334	2084,38%	13.828	989,13%
3. Ostala potraživanja	24.031	35.472	22.643	11.441	47,61%	-12.829	-36,17%
I) OSTALA IMOVINA	33.234	39.245	31.988	6.011	18,09%	-7.257	-18,49%
1. Novac u banci i blagajni	32.868	38.879	31.655	6.011	18,29%	-7.224	-18,58%
2. Dugotrajna imovina namijenjena za prodaju i prestanak poslovanja	366	366	333	0	0,00%	-33	-9,02%
J) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	5.908	6.965	8.482	1.057	17,89%	1.517	21,78%
1. Razgraničeni troškovi pribave	5.612	6.729	8.244	1.117	19,90%	1.515	22,51%
2. Ostali plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	296	236	238	-60	-20,27%	2	0,85%
UKUPNA AKTIVA	3.664.928	3.980.633	3.925.795	315.705	8,61%	-54.838	-1,38%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Tablica 24 Horizontalna analize pasive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine			APS. PR 2019/2018	REL. PR 2019/2018	APS: PR 2020/2019	REL. PR 2020/2019
	2018.	2019.	2020.				
A) KAPITAL I REZERVE	711.973	908.704	858.223	196.731	27,63%	-50.481	-5,56%
1. Upisani kapital	90.000	90.000	90.000	0	0,00%	0	0,00%
2. Revalorizacijske rezerve	219.486	393.292	338.867	173.806	79,19%	-54.425	-13,84%
3. Rezerve	371.258	393.487	416.412	22.229	5,99%	22.925	5,83%
3.1. Zakonske rezerve	4.500	4.500	4.500	0	0,00%	0	0,00%
3.2. Ostale rezerve	366.758	388.987	411.912	22.229	6,06%	22.925	5,89%
4. Dobit ili gubitak tekućeg obračunskog razdoblja	31.229	31.925	12.944	696	2,23%	-18.981	-59,45%
C) TEHNIČKE PRIČUVE	2.775.796	2.822.648	2.829.932	46.852	1,69%	7.284	0,26%
1. Pričuve za prijenosne premije, bruto iznos	68.467	74.610	87.416	6.143	8,97%	12.806	17,16%
2. Matematičke pričuve, bruto iznos	2.450.747	2.465.168	2.419.576	14.421	0,59%	-45.592	-1,85%
3. Pričuve šteta, bruto iznos	255.982	282.270	322.340	26.288	10,27%	40.070	14,20%
4. Druge tehničke pričuve, bruto iznos	600	600	600	0	0,00%	0	0,00%
D) TEHNIČKE PRIČUVE ŽIVOTNIH OSIGURANJA	67.951	85.342	96.474	17.391	25,59%	11.132	13,04%

KADA UGOVARATELJ SNOSI RIZIK ULAGANJA							
E) OSTALE PRIČUVE	1.670	1.377	800	-293	-17,54%	-577	-41,90%
F) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA	48.180	86.332	74.385	38.152	79,19%	-11.947	-13,84%
1. Odgođena porezna obveza	48.180	86.332	74.385	38.152	79,19%	-11.947	-13,84%
D) OSTALE OBVEZE	50.619	64.684	55.576	14.065	27,79%	-9.108	-14,08%
1. Obveze proizašle iz poslova izravnog osiguranja	11.797	11.882	11.810	85	0,72%	-72	-0,61%
2. Obveze proizašle iz poslova suosiguranja i reosiguranja	8.272	9.378	1.742	1.106	13,37%	-7.636	-81,42%
3. Ostale obveze	30.550	43.424	42.024	12.874	42,14%	-1.400	-3,22%
J) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	8.739	11.546	10.405	2.807	32,12%	-1.141	-9,88%
UKUPNA PASIVA	3.664.928	3.980.633	3.925.795	315.705	8,61%	-54.838	-1,38%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Horizontalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka)

Horizontalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti izrađena je za razdoblje od 2018. do 2020. godine s ciljem utvrđivanja promjena na pozicijama prihoda, rashoda i financijskog rezultata za osiguravajuće društvo Grawe Hrvatska d.d. Ukupni prihodi društva u 2018. godini iznosili su 556 milijuna kuna, dok su u 2019. godini narasli 34 milijuna kuna odnosno za 6,16%. Značajne pozicije prihoda pod kojima se smatraju zarađene premije i prihodi od ulaganja u 2019. u odnosu na 2018. godinu su narasli. Zarađene premije su narasle za 14 milijuna kuna odnosno 3,71% i to naročito zbog povećanja zaračunatih bruto premija (porast od 4,62%), dok su prihodi od ulaganja narasli za 15,35% odnosno za 22 milijuna kuna gdje su za cca 100 postotnih poena rasli nerealizirani i realizirani dobiti od ulaganja te pozitivne tečajne razlike. Ostali prihodi kao što su prihodi od provizija i naknada te ostali tehnički i drugi prihodi su bilježili pad u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, ali nisu značajno utjecali na ukupnost prihoda. Kada uzmemo u obzir odnos 2020/2019. godine uočljiv je pad ukupnih prihoda za 28 milijuna kuna, ali i većine pozicija prihoda te posebice zarađenih premija koje padaju za 25 milijuna kuna odnosno za 6,38%. Prihodi od ulaganja također imaju pad vrijednosti od 2,83% koji je mogao biti i veći zbog značajnog pada vrijednosti svih ulaganja, no pozitivne tečajne razlike koje su rasle za 285% (apsolutno 26 milijuna kuna) su anulirale veće probleme u tom segmentu. Ogroman rast pozitivnih tečajnih razlika proizašao je iz nestabilnosti valutnog tržišta u 2020. godini uzrokovano pandemijom, što je išlo u korist osiguravajućem društvu koja je svoja potraživanja i obveze realizirala po većem odnosno

manjem tečaju u danom trenutku. Ostali i drugi prihodi su imali nezamjetan pad u 2020. u odnosu na 2019. godinu, dok su prihodi od provizija i naknada narasli za 2,7 milijuna kuna odnosno 26,75%.

Ukupni rashodi u 2019. odnosu na 2018. godinu narasli su 33,4 milijuna kuna odnosno za 6,44%. Gledajući odnos 2019/2018. vidljiv je porast izdataka za osigurane slučajeve gdje su i likvidirane štete i pričuve štete narasli za 12,69% odnosno 2171%. Matematičke i ostale pričuve imale su pad te smanjenje ukupnih rashoda 36,11% (apsolutno 8 milijuna kuna). Poslovni rashodi koji su značajni za društvo imale su neznatan rast od 3.81% odnosno 5 milijuna kuna gdje su se troškovi pribave povećali za taj iznos. Troškovi ulaganja su imali zamjetan pad u 2019. u odnosu na 2018. godinu od 81,64% odnosno 40 milijuna kuna. Tu je važno spomenuti da su se nerealizirani gubici i negativne tečajne razlike spustile na nulu, što je uzrokovalo znatan pad troškova ulaganja. Ukupni rashodi u 2020. u odnosu na 2019. godinu smanjili su se za 4,9 milijuna kuna što je neznatan pad uzrokovan ponajprije matematičkim pričuvama koje su smanjile za 416%. Izdaci za osigurane slučajeve i troškovi ulaganja narasli su u 2020. godini za otprilike 14%, dok su se poslovni rashodi povećali za neznatnih 4,5%. Ovakva situaciju na pozicijama rashoda ukazuju na smanjenje aktivnosti društva u 2020. godini te samim time smanjenje i prihoda i rashoda. Bruto i neto dobit su u 2019. u odnosu na 2018. godinu narasli za otprilike 2%, dok je u 2020. u odnosu na 2019. godinu društvo i dalje poslovalo s dobiti koja je bila manja za 60% nego u prethodnoj godini. Što se tiče ostale sveobuhvatne dobiti, društvo je imalo dobit samo u 2019. godini, dok je u 2018. i 2020. imalo gubitke na ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Tablica 25 Horizontalna analize računa dobiti i gubitka Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine			APS. PR 2019/2018	REL. PR 2019/2018	APS. PR 2020/2019	REL. PR 2020/2019
	2018.	2019.	2020.				
I. ZARAĐENE PREMIJE	392.150	406.713	380.765	14.563	3,71%	-25.948	-6,38%
1. Zarađunate bruto premije	431.482	451.397	434.032	19.915	4,62%	-17.365	-3,85%
2. Ispravak vrijednosti i naplaćeni ispravak vrijednosti premije	191	-215	-559	-406	-212,57%	-344	160,00%
3. Premije predane u reosiguranje	-36.523	-38.854	-38.067	-2.331	6,38%	787	-2,03%
4. Promjena bruto pričuva za prijenosne premije	-3.447	-6.142	-12.808	-2.695	78,18%	-6.666	108,53%

5. Promjena pričuva za prijenosne premije, udio reosiguranja	447	527	-1.833	80	17,90%	-2.360	-447,82%
II. PRIHODI OD ULAGANJA	148.562	171.371	166.527	22.809	15,35%	-4.844	-2,83%
1. Prihodi od podružnica, pridruženih društava i zajedničkih pothvata	681	516	0	-165	-24,23%	-516	-100,00%
2. Prihodi od ulaganja u zemljišta i građevinske objekte	11.103	11.960	9.821	857	7,72%	-2.139	-17,88%
3. Prihodi od kamata	128.687	123.028	100.191	-5.659	-4,40%	-22.837	-18,56%
4. Nerealizirani dobiti od ulaganja	0	15.002	4.479	15.002	100,00%	-10.523	-70,14%
5. Realizirani dobiti od ulaganja	3.666	7.392	13.367	3.726	101,64%	5.975	80,83%
6. Neto pozitivne tečajne razlike	0	9.130	35.211	9.130	100,00%	26.081	285,66%
7. Ostali prihodi od ulaganja	4.425	4.343	3.458	-82	-1,85%	-885	-20,38%
III. PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA	12.370	10.368	13.141	-2.002	-16,18%	2.773	26,75%
IV. OSTALI OSIGURATELJNO-TEHNIČKI PRIHODI	1.934	1.699	1.335	-235	-12,15%	-364	-21,42%
V. OSTALI PRIHODI	1.642	809	1.187	-833	-50,73%	378	46,72%
VI. IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE	-310.421	-365.703	-419.018	-55.282	17,81%	-53.315	14,58%
1. Likvidirane štete	-311.149	-350.626	-372.238	-39.477	12,69%	-21.612	6,16%
2. Promjena pričuva šteta	728	-15.077	-46.780	-15.805	-2171,02%	-31.703	210,27%
VII. PROMJENA MATEMATIČKE PRIČUVE I OSTALIH TEHNIČKIH PRIČUVA	-22.558	-14.412	45.623	8.146	-36,11%	60.035	-416,56%
1. Promjena matematičke pričuve	-22.558	-14.421	45.623	8.137	-36,07%	60.044	-416,37%
2. Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	0	9	0	9	100,00%	-9	-100,00%
VIII. PROMJENA TEHNIČKIH PRIČUVA ŽIVOTNIH OSIGURANJA KADA UGOVARATELJ SNOSI RIZIK ULAGANJA	5.646	-17.390	-11.132	-23.036	-408,01%	6.258	-35,99%
X. POSLOVNI RASHODI	-136.345	-141.538	-147.921	-5.193	3,81%	-6.383	4,51%
1. Troškovi pribave	-104.802	-110.447	-114.946	-5.645	5,39%	-4.499	4,07%
2. Troškovi uprave	-31.543	-31.091	-32.975	452	-1,43%	-1.884	6,06%
XI. TROŠKOVI ULAGANJA	-50.211	-9.218	-10.585	40.993	-81,64%	-1.367	14,83%
1. Amortizacija zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za obavljanje djelatnosti	-2.964	-2.925	-2.899	39	-1,32%	26	-0,89%
2. Realizirani gubici od ulaganja	-3.187	-1.253	-2.034	1.934	-60,68%	-781	62,33%
3. Nerealizirani gubici od ulaganja	-4.390	0	0	4.390	-100,00%	0	0,00%
4. Neto negativne tečajne razlike	-34.692	0	0	34.692	-100,00%	0	0,00%
5. Ostali troškovi ulaganja	-4.978	-5.040	-5.652	-62	1,25%	-612	12,14%
XII. OSTALI TEHNIČKI TROŠKOVI	-2.956	-3.471	-3.999	-515	17,42%	-528	15,21%
1. Ostali tehnički troškovi osiguranja	-2.955	-3.471	-3.999	-516	17,46%	-528	15,21%

XIII. OSTALI TROŠKOVI UKLJUČUJUĆI VRIJEDNOSNA USKLAĐENJA	-1.858	-379	-175	1.479	-79,60%	204	-53,83%
XVI. UKUPNI PRIHODI	556.658	590.960	562.955	34.302	6,16%	-28.005	-4,74%
XVII. UKUPNI RASHODI	-518.703	-552.111	-547.207	-33.408	6,44%	4.904	-0,89%
XIX. DOBIT ILI GUBITAK OBRAČUNSKOG RAZDOBLJA PRIJE POREZA	37.955	38.849	15.748	894	2,36%	-23.101	-59,46%
XX. POREZ NA DOBIT ILI GUBITAK	-6.726	-6.924	-2.804	-198	2,94%	4.120	-59,50%
XXI. DOBIT ILI GUBITAK OBRAČUNSKOG RAZDOBLJA POSLIJE POREZA	31.229	31.925	12.944	696	2,23%	-18.981	-59,45%
XXII. OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	-9.647	173.806	-54.425	183.453	-1901,66%	-228.231	-131,31%
1. Dobici/gubici proizašli iz revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju	-11.765	211.959	-66.372	223.724	-1901,61%	-278.331	-131,31%
2. Porez na dobit na ostalu sveobuhvatnu dobit	2.118	-38.153	11.947	-40.271	-1901,37%	50.100	-131,31%
XXIII. UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT	21.582	205.731	-41.481	184.149	853,25%	-247.212	-120,16%

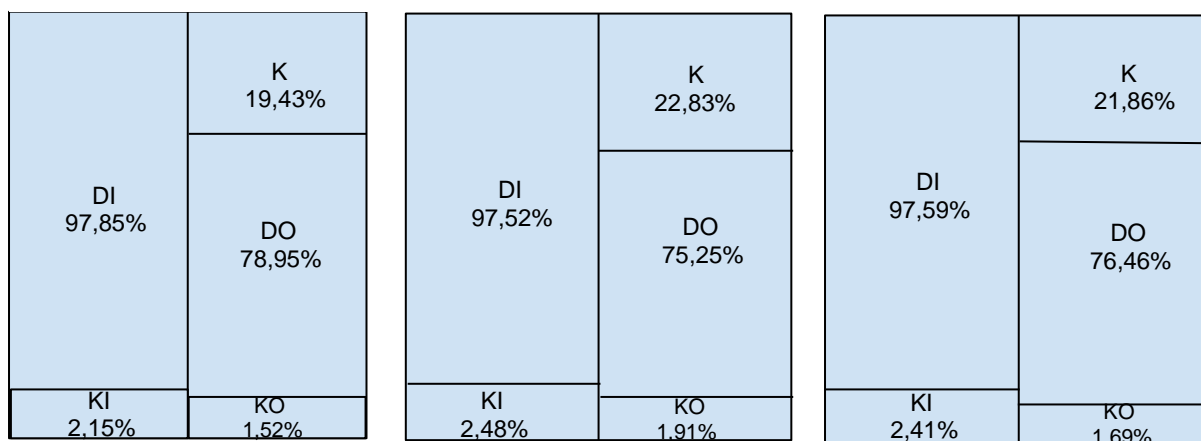
Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju (bilanca)

Vertikalna analiza izvještaja o financijskom položaju osiguravajućeg društva Grawe Hrvatska d.d. izrađena je za vremensko razdoblje od 2018. do 2020. godine kako bi se definirala struktura bilance.

Struktura izvještaja o financijskom položaju osiguravajućeg društva Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja nije se puno mijenjala. Većinu aktive bilance čini dugotrajna imovina, dok je manji dio kratkotrajne imovine. Što se tiče pasive najveći udio čine dugoročne obveze, zatim kapital i rezerve te mali dio čine kratkoročne obveze. Kroz tri promatrana razdoblja nije bilo većih promjena od 5 postotnih poena te je bilanca osiguravajućeg društva stabilna. Na slici ispod možemo vidjeti strukturu bilanci od 2018. do 2020. godine, koje će detaljnije biti analizirane u nastavku.

Slika 4 Struktura bilance Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Strukturu imovine osiguravajućeg društva u 2018. godini činila je dugotrajna imovina sa 97,85% udjela, dok je ostatak imovine činila kratkotrajna imovina a sa 2,15%. Detaljnije, najveći udio od svih pozicija u imovini imaju ulaganja, kao i kod prethodnog osiguravajućeg društva, sa 92,82% (apsolutno 3,4 milijarde kuna). Ako se uđe u analizu samih ulaganja i njihove strukture vidljivo je da najveći udio imaju ulaganja u financijsku imovinu koja se drži za prodaju (68,20%). Također, vrijedno je zapaziti da se ulaganja u financijsku imovinu koja se drži za prodaju povećala udio u imovini u 2019. i 2020. godini, ali sama ulaganja nezamjetno kroz te dvije godine smanjuju svoj udio u imovini za manje od 1%. Što se tiče materijalne i nematerijalne imovine, oni čine jako mali udio u imovini te se i kroz promatrana razdoblja i smanjuju. Nematerijalna imovina čini ni 1% ukupne imovine, dok materijalna čini nešto preko 1%. Ulaganja za račun i rizik ugovaratelja osiguranja također nemaju značajan udio (otprilike oko 2% kroz sve tri godine), ali on se kroz 2019. i 2020. malo povećava (za 0,6%). Što se tiče potraživanja, novca u banci i blagajni i aktivnih vremenskih razgraničenja odnosno kratkotrajne imovine ona u 2019. u usporedbi sa 2018. ima veći udio u imovini najviše zahvaljujući rastu potraživanja. U 2020. godini kratkotrajna imovina neznatno smanjuje svoj udio u imovini, što pokazuje stabilnost i aktivnost poduzeća u izazovnom razdoblju.

Strukturu pasive čini kapital i rezerve koje u 2018. godini iznose 711 milijuna kuna odnosno 19,43% od ukupne pasive. U 2019. godini imamo porast udjela kapitala i rezervi u ukupnoj pasivi za 3,4% ponajprije zbog povećanja udjela revalorizacijskih rezervi sa 6 na 10% u ukupnoj pasivi. U 2020. godini dolazi do manjeg smanjenja udjela kapitala i rezervi za otprilike

1% u pasivi, ponajprije zbog značajnog smanjenja dobit tekućeg razdoblja koje iznosi 0,3% od ukupne pasive, dok je prethodnih godina činila skoro 1% u ukupnoj pasivi. Tehničke pričuve čine najveći udio u pasivi bilance osiguravajućeg društva kroz sva tri promatrana razdoblja. U 2019. godini imamo smanjenje tehnički pričuva u udjelu pasive za 5 postotnih poena uzrokovano zbog smanjenja udjela matematičkih pričuva upravo za taj iznos. U 2020. godini tehničke pričuve povećavaju svoj udio u pasivi za 2% jer se pričuve za štete povećale svoj udio. Od dugoročnih obveza treba još spomenuti tehničke pričuve kada osiguratelj snosi rizik koji su od 2018. godine kada su činile približno 1,9% udjela u pasivi, povećale svoj udio za 0,5% kroz sljedeće dvije godine te čine 2,4% cjelokupne pasive. Kratkoročne obveze su kroz sva tri promatrana razdoblja bila manja od kratkotrajne imovine, što znači da je u svakom razdoblju postojao neto radni kapital te je društvo bilo likvidno te je zadovoljeno zlatno pravilo financiranja. Postojanje neto radnog kapitala isto tako pokazuje da je društvo financijski stabilno, što će se kroz analizu pomoću pokazatelja vidjeti konkretnije kroz vrijednosti.

Tablica 26 Vertikalna analiza aktive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine					
	2018.	%	2019.	%	2020.	%
B) NEMATERIJALNA IMOVINA	147	0,00%	136	0,00%	837	0,02%
C) MATERIJALNA IMOVINA	44.676	1,22%	41.295	1,04%	40.706	1,04%
1. Zemljišta i građevinski objekti koji služe društvu za provođenje djelatnosti	40.702	1,11%	38.786	0,97%	37.654	0,96%
2. Oprema	3.893	0,11%	2.428	0,06%	2.975	0,08%
3. Ostala materijalna imovina i zalihe	81	0,00%	81	0,00%	77	0,00%
D) ULAGANJA	3.401.833	92,82%	3.672.452	92,26%	3.616.370	92,12%
I. Ulaganja u zemljišta i građevinske objekte koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti	97.126	2,65%	94.078	2,36%	91.519	2,33%
II. Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	101.748	2,78%	119.748	3,01%	119.748	3,05%
III. Ostala financijska ulaganja	3.202.959	87,39%	3.458.626	86,89%	3.405.103	86,74%
1. Financijska imovina koja se drži do dospelja	671.996	18,34%	299.078	7,51%	23.139	0,59%
1.1. Dužničke vrijednosnice	671.996	18,34%	299.078	7,51%	23.139	0,59%
2. Financijska imovina raspoloživa za prodaju	2.499.388	68,20%	3.120.489	78,39%	3.349.711	85,33%
2.1 Dužničke vrijednosnice	2.371.816	64,72%	2.961.503	74,40%	3.155.691	80,38%
2.2. Vlasničke vrijednosnice	127.572	3,48%	158.986	3,99%	194.020	4,94%
3. Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	0	0,00%	9.720	0,24%	10.188	0,26%

3.1. Dužničke vrijednosnice	0	0,00%	9.720	0,24%	10.188	0,26%
4. Zajmovi i potraživanja	31.575	0,86%	29.339	0,74%	22.065	0,56%
4.1. Depoziti	4.488	0,12%	4.496	0,11%	4.497	0,11%
4.2. Zajmovi	26.599	0,73%	24.355	0,61%	17.080	0,44%
4.3. Potraživanja po osnovi zajedničkih ulaganja	488	0,01%	488	0,01%	488	0,01%
E) ULAGANJA ZA RAČUN I RIZIK VLASNIKA POLICA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	70.137	1,91%	87.735	2,20%	99.892	2,54%
F) UDIO REOSIGURANJA U TEHNIČKIM PRIČUVAMA	66.374	1,81%	78.122	1,96%	69.609	1,77%
1. Pričuve za prijenosne premije, udio reosiguranja	6.436	0,18%	6.964	0,17%	5.130	0,13%
2. Matematičke pričuve, udio reosiguranja	313	0,01%	322	0,01%	353	0,01%
3. Pričuve šteta, udio reosiguranja	59.625	1,63%	70.836	1,78%	64.126	1,63%
G) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA IMOVINA	3.183	0,09%	2.245	0,06%	3.566	0,09%
1. Odgođena porezna imovina	790	0,02%	0	0,00%	0	0,00%
2. Tekuća porezna imovina	2.393	0,07%	2.245	0,06%	3.566	0,09%
H) POTRAŽIVANJA	39.436	1,08%	52.438	1,32%	54.345	1,38%
1. Potraživanja iz poslova osiguranja	15.341	0,42%	15.568	0,39%	16.476	0,42%
2. Potraživanja iz poslova reosiguranja	64	0,00%	1.398	0,04%	15.226	0,39%
3. Ostala potraživanja	24.031	0,66%	35.472	0,89%	22.643	0,58%
I) OSTALA IMOVINA	33.234	0,91%	39.245	0,99%	31.988	0,81%
1. Novac u banci i blagajni	32.868	0,90%	38.879	0,98%	31.655	0,81%
2. Dugotrajna imovina namijenjena za prodaju i prestanak poslovanja	366	0,01%	366	0,01%	333	0,01%
J) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	5.908	0,16%	6.965	0,17%	8.482	0,22%
1. Razgraničeni troškovi pribave	5.612	0,15%	6.729	0,17%	8.244	0,21%
2. Ostali plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	296	0,01%	236	0,01%	238	0,01%
UKUPNA AKTIVA	3.664.928	100,00%	3.980.633	100,00%	3.925.795	100,00%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Tablica 27 Vertikalna analiza pasive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN

Naziv pozicije	Godine		2019.	%	2020.	%
	2018.	%				
A) KAPITAL I REZERVE	711.973	19,43%	908.704	22,83%	858.223	21,86%
1. Upisani kapital	90.000	2,46%	90.000	2,26%	90.000	2,29%
2. Revalorizacijske rezerve	219.486	5,99%	393.292	9,88%	338.867	8,63%
3. Rezerve	371.258	10,13%	393.487	9,89%	416.412	10,61%
3.1. Zakonske rezerve	4.500	0,12%	4.500	0,11%	4.500	0,11%
3.2. Ostale rezerve	366.758	10,01%	388.987	9,77%	411.912	10,49%
4. Dobit ili gubitak tekućeg obračunskog razdoblja	31.229	0,85%	31.925	0,80%	12.944	0,33%
C) TEHNIČKE PRIČUVE	2.775.796	75,74%	2.822.648	70,91%	2.829.932	72,09%
1. Pričuve za prijenosne premije, bruto iznos	68.467	1,87%	74.610	1,87%	87.416	2,23%
2. Matematičke pričuve, bruto iznos	2.450.747	66,87%	2.465.168	61,93%	2.419.576	61,63%
3. Pričuve šteta, bruto iznos	255.982	6,98%	282.270	7,09%	322.340	8,21%
4. Druge tehničke pričuve, bruto iznos	600	0,02%	600	0,02%	600	0,02%
D) TEHNIČKE PRIČUVE ŽIVOTNIH OSIGURANJA KADA UGOVARATELJ SNOSI RIZIK ULAGANJA	67.951	1,85%	85.342	2,14%	96.474	2,46%
E) OSTALE PRIČUVE	1.670	0,05%	1.377	0,03%	800	0,02%
F) ODGOĐENA I TEKUĆA POREZNA OBVEZA	48.180	1,31%	86.332	2,17%	74.385	1,89%
1. Odgođena porezna obveza	48.180	1,31%	86.332	2,17%	74.385	1,89%
D) OSTALE OBVEZE	50.619	1,38%	64.684	1,62%	55.576	1,42%
1. Obveze proizašle iz poslova izravnog osiguranja	11.797	0,32%	11.882	0,30%	11.810	0,30%
2. Obveze proizašle iz poslova suosiguranja i reosiguranja	8.272	0,23%	9.378	0,24%	1.742	0,04%
3. Ostale obveze	30.550	0,83%	43.424	1,09%	42.024	1,07%
J) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	8.739	0,24%	11.546	0,29%	10.405	0,27%
UKUPNA PASIVA	3.664.928	100,00%	3.980.633	100,00%	3.925.795	100,00%

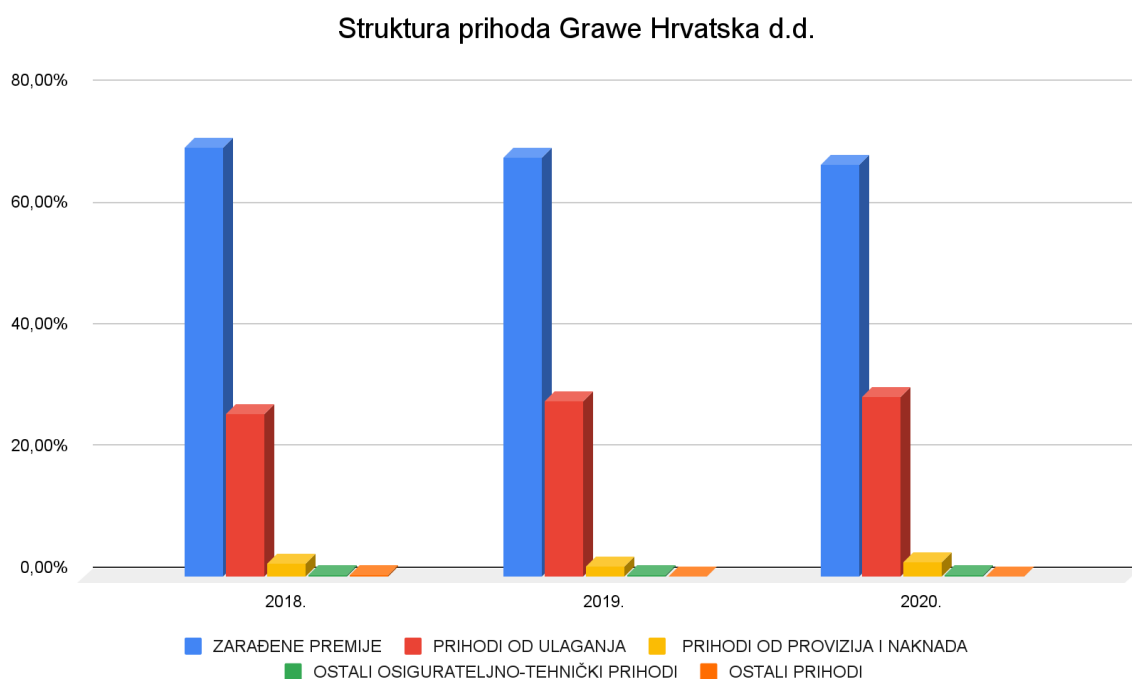
Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Vertikalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka)

Vertikalna analiza izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti izrađena je za tri promatrana razdoblja odnosno za 2018., 2019. i 2020. godinu. U vertikalnoj analizi analizirana je struktura prihoda i rashoda za sve tri godine

Ukupni prihodi u 2018. godini iznosili su 556.658 milijuna kuna. Struktura prihoda u 2018. godini bila je takva da su zarađene premije činile najveći udio u strukturi prihoda sa 70,45% te su slijedile pozicije prihoda od ulaganja sa 26,69%, zatim prihodi od provizija i naknada sa 2,22% dok su ostatak prihoda činili ostali osigurateljno-tehnički prihodi i ostalo prihodi sa otprilike 0,5%. Što se tiče 2019. godine, u strukturi prihoda zarađene premije imaju manje udjela u prihodima za 2% nego prethodnu godinu, dok prihodi od ulaganja povećavaju udio za 2,50%. Ostatak strukture prihoda se nije značajnije mijenjao u odnosu na prethodnu godinu. U 2020. godini udio zarađenih premija opet pada, ali samo za 1,2% što ne utječe značajnije na prihode jer prihodi od ulaganja imaju konstantu rasta pa anuliraju pad zarađenih premija. Na grafikonu 3 ispod grafički je prikazana struktura prihoda osiguravajućeg društva Grawe Hrvatska d.d.

Grafikon 3 Struktura prihoda Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja

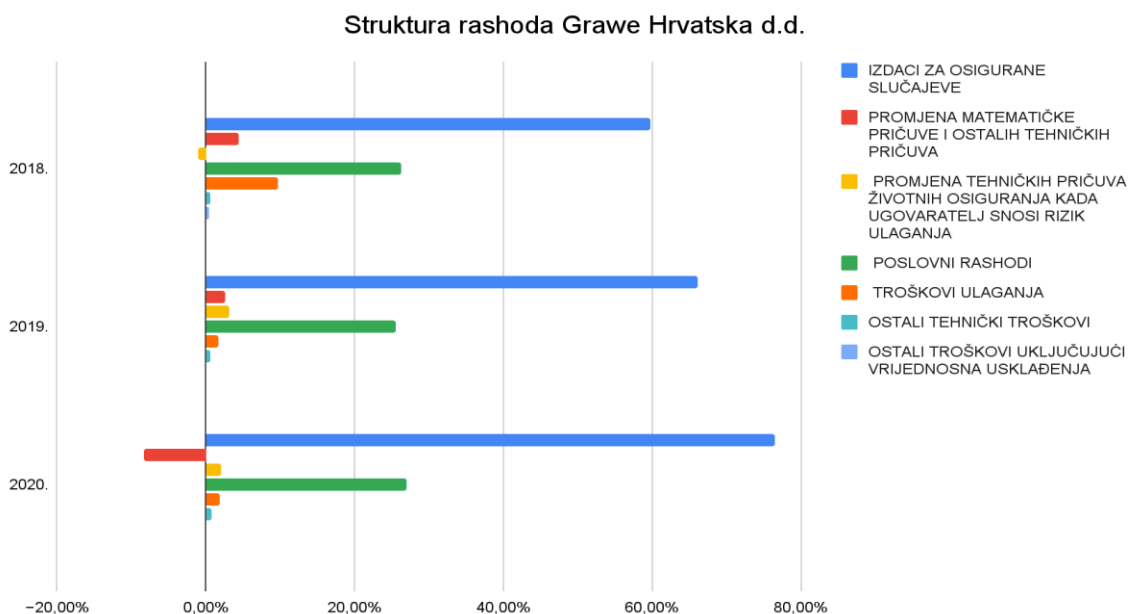

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

Struktura rashoda u 2018. godini, kao što je vidljivo iz grafičkog prikaza ispod, pokazuje da najveći udio u strukturi imaju izdaci za osigurane slučajeve sa 60%, slijede poslovni rashodi sa

26,29%, matematičke pričuve sa 4,35% dok ostatak strukture čine ostali rashodi te tehničke pričuve gdje ugovaratelj snosi rizik. U 2019. godini može se vidjeti blago povećanje udjela izdataka za osigurane slučajeve u strukturi rashoda od otprilike 7%. Ostali rashodi nisu značajnije mijenjali udio u strukturi. U 2020. godini imamo značajniji rast udjela izdataka za osigurane slučajeve u strukturi rashoda i to za 10%. Poslovni rashodi također povećavaju udio u strukturi rashoda, dok matematičke pričuve značajno gube udio u strukturi i to za vrijednost povećanja izdataka za osigurane slučajeve i poslovnih rashoda u iznosu od cca 10%.

Grafikon 4 Struktura rashoda Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Grawe Hrvatska d.d.

4.3. Usporedba rezultata analize financijskih izvještaja GENERALI osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Analiza financijskog položaja osiguravajućih društava

Na temelju financijskih izvještaja osiguravajućih društava koja su uzeta za analizu, a to su Generali osiguranje i Grawe Hrvatska, usporediti će se financijski položaj društava i kretanje njihove imovine, ulaganja i obveza.

Iz tablice 28 vidljivo je kako se kretala ukupna imovina oba osiguravajuća društva odnosno koje su se promjene dogodile na ukupnoj imovini u promatranom razdoblju od 2018. do 2020. godine. Kod usporedbe same vrijednosti ukupne imovine ova dva društva, može se uočiti da Grawe Hrvatska d.d. ima vrijednosno veću ukupnu imovinu od Generali osiguranja d.d.. Kada gledamo samo kretanje odnosno promjenu imovine, kod Generali osiguranja imamo konstantno povećanje imovine od 2018. do 2020. godine za nešto više od 50%. Kada je Grawe Hrvatska d.d. u pitanju, može se vidjeti solidan rast imovine u 2019. naspram 2018. godine, no u 2020. godini imovina pada za nešto više od 1%. Zaključno, može se utvrditi da su oba osiguravajuća društva stabilna po pitanju imovine i da nemaju značajnijih poteškoća.

Tablica 28 Usporedba kretanja ukupne imovine kroz promatrana razdoblja

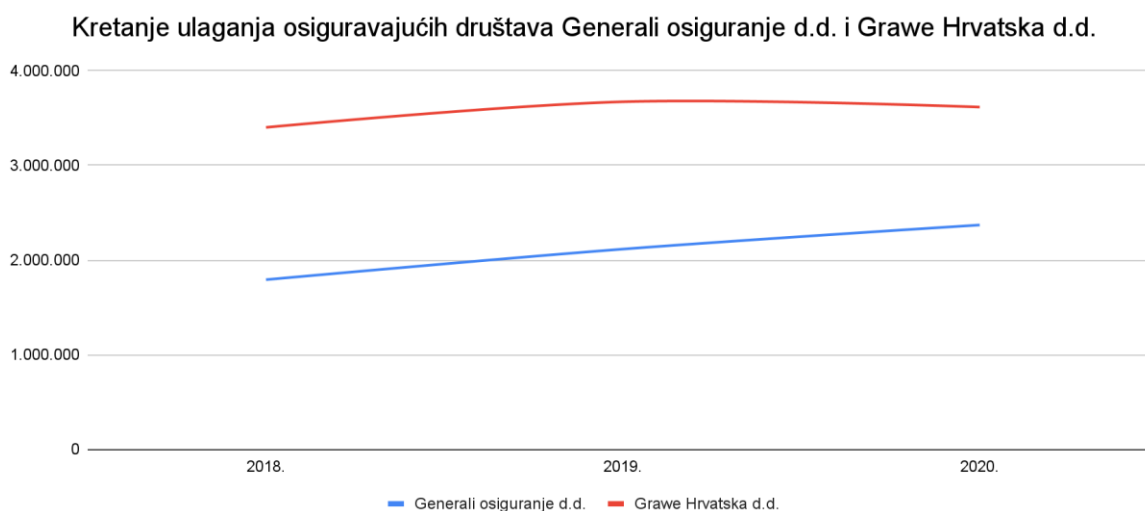
	Generali osiguranje d.d.		Grawe Hrvatska d.d.	
Godina	Ukupna imovina u 000 KN	Kretanje imovine %	Ukupna imovina u 000 KN	Kretanje imovine %
2018.	2.144.331	-	3.664.928	-
2019.	2.853.977	+33,09%	3.980.633	+8,61%
2020.	3.398.881	+19,09%	3.925.795	-1,38%

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Kod usporedbe ulaganja osiguravajućih društava, koja je prikazana na grafikonu ?, uočljivo je da Grawe Hrvatska d.d. ima vrijednosno veća ulaganja nego Generali osiguranje d.d. Što se tiče kretanja samih ulaganja kroz promatrana razdoblja, kod Generali osiguranja vidi se linearni

rast ulaganja te porast od otprilike 30% od 2018. do 2019. godine. Kada je Grawe Hrvatska d.d u pitanju što se tiče kretanja ulaganja, uočljiv je prvotni rast ulaganja u 2019. godini, a zatim polagani pad vrijednosti u 2020. godini za par postotnih poena. Ulaganja su najvažnija stavka imovine svakog osiguravajućeg društva, te na temelju njihovog kretanja odnosno povećanja i smanjenja može se utvrditi aktivnost i stabilnost društva na tržištu.

Grafikon 5 Kretanje ulaganja osiguravajućih društava Generali osiguranje d.d. i Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

U tablici 29 prikazane su dugoročne obveze osiguravajućih društava odnosno njihovo kretanje kroz promatrana razdoblja. Iz tablice je vidljivo da osiguravajuće društvo Grawe Hrvatska d.d. ima veće dugoročne obveze od Generali osiguranja d.d. kroz sve tri promatrane godine, no ako se nadovežemo na vertikalne analize pasive oba društva vidljivo je da imaju sličan udio u strukturi pasive. Kod Generali osiguranja d.d. dogodile su veće promjene na dugoročnim obvezama koje su se povećale za otprilike 40% (apsolutno 800 milijuna kuna) od 2018. do 2020. godine, dok kod Grawe Hrvatska također imamo povećanje dugoročnih obveza, ali za svega 3,70% od 2018. do 2020. godine. To nam govori da društvo Grawe Hrvatska d.d. brže i efikasnije podmiruje svoje obveze te nema ogromna povećanja kao društvo Generali.

Tablica 29 Usporedba kretanja dugoročnih obveza kroz promatrana razdoblja

	Generali osiguranje d.d.		Grawe Hrvatska d.d.	
Godina	Dugoročne obveze u 000 KN	Kretanje obveza %	Dugoročne obveze u 000 Kn	Kretanje obveza %
2018.	1.746.614	-	2.893.597	-
2019.	2.153.126	+23,27%	2.995.699	+3,53%
2020.	2.559.617	+18,88%	3.001.591	+0,20%

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Analiza prihoda, rashoda i financijskog rezultata

U tablici 30 prikazani su ukupni prihodi osiguravajućih društva odnosno njihove promjene kroz promatrana razdoblja. Generali osiguranje d.d. ostvarilo je više prihoda kroz sve tri godine nego društvo Grawe Hrvatska d.d. Što se tiče kretanja samih prihoda kroz promatrana razdoblja, vidljivo je da u 2019. u odnosu na 2018. godinu kod Generali osiguranja d.d. dolazi do smanjenja prihoda za 6,36% dok kod Grawe Hrvatska d.d. dolazi do povećanja prihoda za približno isti postotak. U 2020. u odnosu na 2019. godinu kod Generali osiguranja dolazi do povećanja prihoda (6,39%) te približnog vraćanja prema vrijednosti iz 2018. godine. Grawe Hrvatska d.d. u 2020. godini ima smanjenje prihoda za 4,74% te prihodi te godine iznose 562.955 što je u odnosu na Generali osiguranje te godine za otprilike 100 milijuna manje.

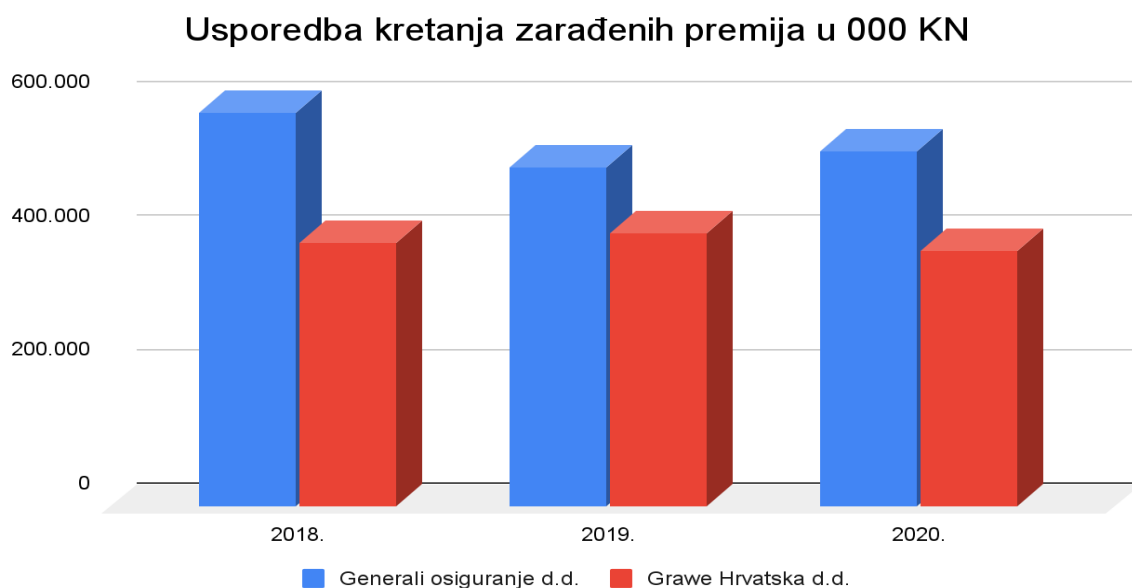
Tablica 30 Usporedba kretanja ukupnih prihoda kroz promatrana razdoblja

	Generali osiguranje d.d.		Grawe Hrvatska d.d.	
Godina	Ukupni prihodi u 000 KN	Kretanje prihoda %	Ukupni prihodi	Kretanje prihoda %
2018.	654.969	-	556.658	-
2019.	613.316	- 6,36%	590.960	+ 6,16%
2020.	652.483	+ 6,39%	562.955	- 4,74%

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Na grafikonu 6 vidljiva je usporedba kretanja zarađenih premija osiguravajućih društava kroz promatrana razdoblja. Generali osiguranje d.d. kroz sve tri godine ima veće zarađene premije nego Grawe Hrvatska d.d. te njezine vrijednosti premija ne idu ispod 400 milijuna kuna iako je vidljivo smanjenje u 2019. i 2020. godini. Kada je Grawe Hrvatska d.d. u pitanju po pitanju zarađenih premija, u 2019. godini imaju najviše zarađenih premija (nešto više od 400 milijuna), dok u 2018. i 2020. imaju ispod 400 milijuna kuna zarađenih premija.

Grafikon 6 Usporedba kretanja zarađenih premija osiguravajućih društava kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Iz tablice 31 vidljiva je usporedba kretanja prihoda od ulaganja za osiguravajuća društva kroz promatrana razdoblja. Prihodi od ulaganja su jedna od bitnih pozicija u strukturi te kao takvi poželjno ih je analizirati iz prizme ostvarivanja financijskih dobitaka koji su temeljni element osiguravajućih društava. Prihode od ulaganja teže je povećati jer prema Zakonu o osiguranju je definirano gdje osiguravajuća društva mogu ulagati sredstva.³³ Generali osiguranje vođena Zakonom o osiguranju povećala je prihode od ulaganja u 2019. u odnosu na 2018. godinu za

³³ Zakon o osiguranju, Narodne novine 30/15, čl. 158-162

41,86% (apsolutno 22 milijuna kuna), dok je u 2020. godini došlo do nezamjetnog smanjena prihoda od ulaganja za manje od 0,5 postotnih poena. Grawe Hrvatska d.d. koja ima 3 puta veće prihode od ulaganja nego Generali osiguranje d.d. također je povećalo prihode u 2019. godini, da bi kao i Generali osiguranje u 2020. smanjili prihode za cca 10 milijuna kuna (2,83%).

Tablica 31 Usporedba kretanja prihoda od ulaganja kroz promatrana razdoblja

	Generali osiguranje d.d.		Grawe Hrvatska d.d.	
Godina	Prihodi od ulaganja u 000 KN	Kretanje prihoda %	Prihodi od ulaganja u 000 KN	Kretanje prihoda %
2018.	50.968	-	148.562	-
2019.	72.302	+ 41,86%	171.371	+ 15,35%
2020.	71.979	- 0,45%	166.527	- 2,83%

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Kretanje ukupnih rashoda kod usporedbe ova dva osiguravajuća društva prikazano je tablicom 32 iz koje je vidljivo da Generali osiguranje d.d. ima više rashode kroz promatrano razdoblje te da ima nestabilne oscilacije samih rashoda. U 2019. u odnosu na 2018. godinu dolazi do pada rashoda za 6,23%, da bi se u 2020. godini rashodi povećali za 12,30% te doveli do gubitka u 2020. godini koji se desio. Kod društva Grawe Hrvatska d.d. imamo stabilnije promjene te se nisu desila značajna povećanja i smanjenja rashoda kroz promatrane tri godine. Ovo ukazuje da društvo Grawe Hrvatska d.d. nije imala velike oscilacije u promjeni rashoda, što znači da posluje sigurno i u skladu sa godišnjim planovima i projekcijama prinosa i troškova, dok za Generali osiguranje d.d. je vidljivo da imaju poteškoća i nepredvidivih okolnosti u poslovanju.

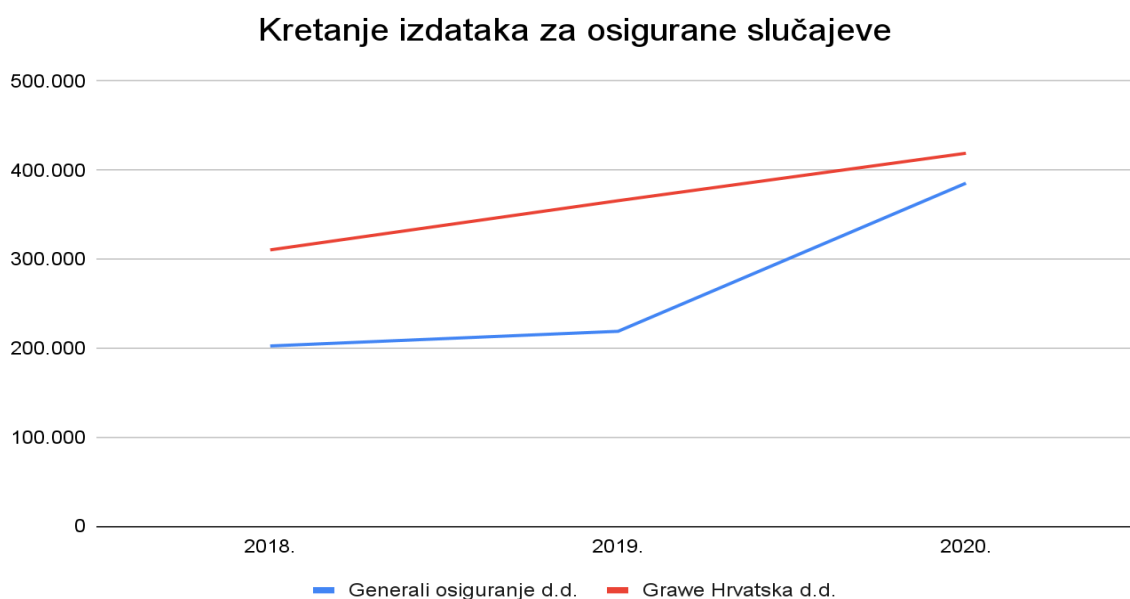
Tablica 32 Usporedba kretanja ukupnih rashoda kroz promatrana razdoblja

	Generali osiguranje d.d.		Grawe Hrvatska d.d.	
Godina	Ukupni rashodi u 000 KN	Kretanje rashoda %	Ukupni rashodi u 000 KN	Kretanje rashoda %
2018.	637.543	-	518.703	-
2019.	597.849	- 6,23%	552.111	+ 6,44%
2020.	671.363	+ 12,30%	547.207	-0,89%

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Izdaci za osigurane slučajeve kod Generali osiguranja d.d. linearno su rasli od 2018. do 2019. godine za par postotnih poena, a od 2019. do 2020. imamo eksponencijalni rast te značajno povećanje izdataka za osigurane slučajeve od skoro 80%. Grawe Hrvatska d.d. ima veće izdatke za osigurane slučajeve u svakoj godini te od 2018. do 2020. godine ima linearan rast samih izdataka. Izdatke za osigurane slučajeve kao najrelevantniji trošak u poslovanju osiguravajućih društava moguće je smanjiti efikasnim odabirom osiguranika te zapošljavanjem kvalitetnih agenata prodaje osiguranja. Kretanje izdataka za osigurane slučajeve prikazano je u grafikonu 7.

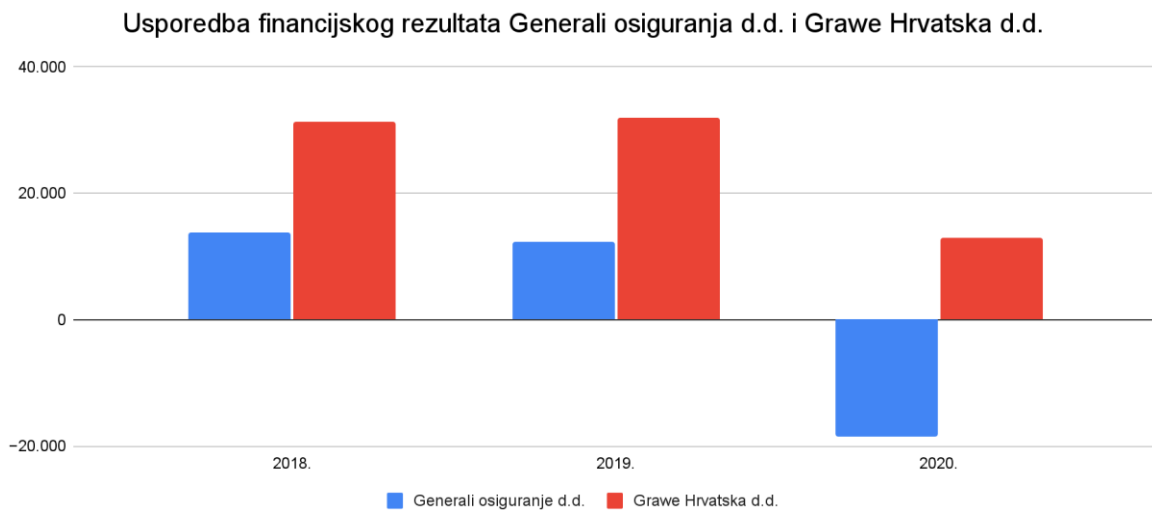
Grafikon 7 Kretanje izdataka za osigurane slučajeve kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Na grafikonu 8 prikazana je usporedba financijskog rezultata Generali osiguranja i Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja. U prve dvije godine oba osiguravajuća društva poslovala su sa dobiti, s tim da je Grawe Hrvatska ostvarivala duplo veću dobit u 2018. i 2019. godini od Generali osiguranja d.d. U 2020. godini Generali osiguranje posluje sa gubitkom od skoro 20 milijuna kuna, dok je društvo Grawe Hrvatska d.d. i dalje poslovalo sa dobiti no ona je bila manja nego u 2019. godini za 60%.

Grafikon 8 Usporedba financijskog rezultata Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

5. SPECIFIČNOSTI FINANCIJSKIH POKAZATELJA ZA DRUŠTVA GENERALI OSIGURANJE D.D. I GRAWE HRVATSKA D.D.

5.1. Ocjena sigurnosti poslovanja

Pokazatelji likvidnosti

Tablica 33 Pokazatelji likvidnosti osiguravajućih društava

Godina	2018.		2019.		2020.	
Pokazatelji likvidnosti	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,15	0,55	0,15	0,51	0,17	0,48
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,18	1,22	0,76	1,20	0,77	1,30
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,18	1,32	0,76	1,29	0,77	1,44
Koeficijent financijske stabilnosti	0,99	0,99	1,03	0,99	1,03	0,99

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Koeficijent trenutne likvidnosti ocjenjuje sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze raspoloživim novcem na dan izračuna pokazatelja.³⁴ Kako je prikazano u tablici ?,

³⁴ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str. 45

koeficijent trenutne likvidnosti je za Generali osiguranje d.d. je u 2018. i 2019. godini 0,15, dok se u 2020. godini povećao na 0,17. Što se tiče društva Grawe Hrvatska d.d., njihov koeficijent trenutne likvidnosti se od 2018. do 2020. godine smanjio za 0,07 (sa 0,55 na 0,48), ali je i dalje znatno veći do koeficijenta prvog društva. Koeficijent trenutne likvidnosti ne bi trebao biti manji od 0,1.

Koeficijent ubrzane likvidnosti prikazuje koliko je kratkoročnih obveza društvo sposobno podmiriti brzo unovčivom imovinom (novac + potraživanja).³⁵ Tako su u 2018. godini oba osiguravajuća društva mogli pokriti svoje kratkoročne obveze sa novcem i potraživanjima, točnije Generali osiguranje d.d. je moglo pokriti 118% kratkoročnih obveza te Grawe Hrvatska d.d. koje je moglo pokriti 122% svoj kratkoročnih obveza. U 2019. i 2020. godini se mijenja situacija za Generali osiguranje d.d. te oni nisu bili u mogućnosti pokriti svoje kratkoročne obveze svojom brzo unovčivom imovinom (pokazatelj je iznosio 0,76 odnosno 0,77), dok je Grawe Hrvatska u 2019. i 2020. godini i dalje imala pokazatelje veće od 1 (točnije 1,20 i 1,30) te bila likvidna.

Koeficijent tekuće likvidnosti mjeri sposobnost društva da podmiri svoje kratkoročne obveze iz kratkotrajne imovine. Idealna situacija za društvo je da koeficijent bude 2 ili veći, što će značiti da je kratkotrajna imovina dva puta veća od kratkoročnih obveza. Ako je kratkotrajna imovina veća od kratkoročnih obveza postoji neto radni kapital koji prikazuje koliko je kratkotrajne imovine financirano iz kvalitetnih dugoročnih izvora. Generali osiguranje d.d. ima jednake koeficijente tekuće likvidnosti i koeficijente ubrzane likvidnosti zbog nepostojanja zaliha ili aktivnih vremenskih razgraničenja, pa tako zaključujemo da u 2018. godini postoji neto radni kapital i da je poduzeće likvidno dok u 2019. i 2020. to nije slučaj. Društvo Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini ima koeficijent tekuće likvidnosti 1,32 što govori da postoji neto radni kapital te da je društvo likvidno. U 2019. i 2020. godini koeficijent tekuće likvidnosti raste (1,32 i 1,44), što pokazuje da je likvidnost i financijska stabilnost društva još veća.

Koeficijent financijske stabilnosti prikazuje koliko se dugoročnih izvora financiranja koristi za financiranje dugotrajne imovine.³⁶ Poželjna je vrijednost koeficijenta financijske stabilnosti manja od 1. Postoji povezanost koeficijenta financijske stabilnosti i koef. tekuće likvidnosti koje se očituje u tome da ako je koef. financijske stabilnosti manji od 1, onda je koef. tekuće likvidnosti veći od 1 te postoji neto radni kapital, i obrnuto. Kod Generali osiguranja koeficijent financijske stabilnosti je manji od 1 samo u 2018. godini (0,99), dok je u 2019. i 2020. godini

³⁵ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str.46

³⁶ Ibidem

vrijednost iznad 1 te označava manjak financijske stabilnosti kod društva. Grawe Hrvatska d.d. u sve tri promatrane godine bilježi vrijednost koeficijenta financijske stabilnosti veće od 1, što pokazuje financijsku stabilnost jer je zadovoljeno zlatno pravilo financiranja.

Pokazatelji zaduženosti

Tablica 34 Pokazatelji zaduženosti osiguravajućih društava

Godina	2018.		2019.		2020.	
Pokazatelji zaduženosti	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.
Koeficijent zaduženosti	0,88	0,81	0,87	0,77	0,87	0,78
Koeficijent vlastitog financiranja	0,12	0,19	0,13	0,23	0,13	0,22
Koeficijent financiranja	7,13	4,15	6,96	3,38	6,96	3,57
Faktor zaduženosti	23,55	-	25,01	-	34,73	-
Stupanj pokrića I	0,13	0,20	0,14	0,23	0,14	0,22
Stupanj pokrića II	1,01	1,01	0,97	1,01	0,97	1,01

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Koeficijent zaduženosti i koeficijent vlastitog financiranja zajedno prikazuje strukturu izvora financiranja imovine pa u skladu s tim njihov zbroj mora biti 1.³⁷ Tako se Generali

³⁷ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str.48

osiguranja d.d. u 2018. godini većinu imovine financira obvezama točnije 88% dok ostatak imovine financira vlastitim izvorima odnosno 12%. U 2019. i 2020. godini situacija se ne mijenja značajno jer društvo Generali osiguranje d.d. u te dvije godine financira svoju imovinu sa 87% obveza, dok ostatak imovine financira sa vlastitim izvorima odnosno 13%. Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini također svoju imovinu financira pretežito iz tuđih izvora točnije 81%, dok ostatak imovine financira vlastitim sredstvima. U 2019. i 2020. godini situacija je nešto povoljnije za društvo pošto financiranje iz tuđih sredstava pada na 77 odnosno 78 postotnih poena, dok financiranje vlastitim sredstvima u te dvije godine iznosi 23 odnosno 22 postotnih poena.

Koeficijent financiranja pokazuje odnos upotrebe tuđih i vlastitih sredstava. Poželjno je da vrijednost koeficijenta bude što niža, s obzirom da viši koeficijent sugerira financiranje pretežito tuđim sredstvima. Kod Generali osiguranja d.d. koeficijent financiranja u 2018. godini iznosi 7,13, dok se u sljedeće dvije godine smanjuje na vrijednost od 6,96. Društvo Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini ima vrijednost koeficijenta 4,15 te se u sljedećoj godini smanjuje na 3,38. U 2020. godini imamo blago povećanje za 0,19, no to je i dalje manji koeficijent u sve tri godine za razliku od prvog društva koje se više financira tuđim sredstvima.

Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da se iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije podmire ukupne obveze.³⁸ Faktor zaduženosti izračunan je samo za Generali osiguranje d.d. koji u 2018. godini iznosi 23,55, što predstavlja vrijednost koja govori da će društvo za 23 i pol godine pokriti sve svoje obveze iz zadržane dobiti uvećane za amortizaciju. U 2019. i 2020. godini se faktor zaduženosti povećao točnije iznosio je 25,01 i 34,73 godina.

Stupnjevi pokrića I i II prikazuje pokriće dugotrajne imovine glavnicom, tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze.³⁹ Stupanj pokrića I kod Generali osiguranja u 2018. godini iznosi 0,13, što sugerira da 13% svoje dugotrajne imovine financiraju iz vlastitih izvora. U 2019. i 2020. godini stupanj pokrića I se povećao na 0,14. Stupanj pokrića I kod Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini iznosi 0,20, što sugerira da 20% svoje dugotrajne imovine financiraju iz vlastitih izvora. U 2019. godini vrijednost raste na 0,23, da bi u 2020. godini neznatno pada za 0,01. Stupanj pokrića II za Generali osiguranje u 2018. godini iznosi 1,0, što pokazuje da svu svoju dugotrajnu imovinu financiraju iz vlastitih i tuđih izvora te da dio

³⁸ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str.50

³⁹ Ibidem

kratkotrajne imovine financiraju također dugotrajnim izvorima. U 2019. i 2020. godini to nije tako jer je stupanj pokrića II manji od 1 točnije 0,97 te društvo nije likvidno ni financijski stabilno kao što je viđeno iz prethodnih pokazatelja. Situacija kod društva Grawe Hrvatska d.d. je stabilna te kroz sve tri godine stupanj pokrića II iznosi 1,01 što znači da su svoju dugotrajnu imovinu financiraju iz kapitala i dugoročnih obveza te ostatkom financiraju kratkotrajnu imovinu zadovoljavajući zlatno pravila financiranja.

Pokazatelji aktivnosti

Tablica 35 Pokazatelji aktivnosti osiguravajućih društava

Godine	2018.		2019.		2020.	
	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,31	0,15	0,21	0,15	0,19	0,14
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	4,15	7,08	2,35	5,99	2,16	5,94
Koeficijent obrta potraživanja	4,27	9,94	2,40	7,76	2,25	7,01
Trajanje naplate potraživanja u danima	85,54	36,71	151,95	47,06	162,45	52,09

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Koeficijent obrta ukupne imovine je mogućnost poduzeća da stekne prihode određenom vrijednosti imovine. Generali osiguranje d.d. u 2018. godini ima koeficijent obrta ukupne imovine 0,31, što sugerira da je ukupna imovina veća od ukupnih prihoda i da društvo u godini dana okrene ukupnu imovinu 0,31 puta. U 2019. i 2020. godini koeficijenti se smanjuju zbog konstantnog povećanja ukupne imovine, a smanjenja ukupnih prihoda usporedno. Kod društva

Grawe Hrvatska d.d. koeficijent u 2018. i 2019. godini iznos 0,15, da bi u 2020. godinu vrijednost koeficijenta pala na 0,14. Koeficijenti obrta ukupne imovine su uglavnom niži kod kapitalno-intenzivnih djelatnosti kao što su osiguravajuća društva.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine je mogućnost poduzeća da stekne prihode određenom vrijednosti kratkotrajne imovine. U 2018. godini za Generali osiguranje on iznosi 4,15 da bi u 2019. i 2020. pao za dvostruko, što znači da je kratkotrajna imovine narasla dva puta više nego ukupni prihodi. Kod društva Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini koeficijent iznosi 7,08, da bi u 2019. i 2020. godini iznosi 5,99 odnosno 5,94. Društvo Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini na jednu kunu kratkotrajne imovine ostvari 7,08 kuna prihoda.

Koeficijent obrta potraživanja je odnos prihoda od prodaje i potraživanja, koji pokazuje koliko društvo na jednu kunu potraživanja ostvari prodaje od prihoda. U sve tri promatrane godine kod Generali osiguranja d.d. koeficijenti obrta potraživanja su slična po vrijednosti koeficijentu obrta kratkotrajne imovine jer su potraživanja većina strukture kratkotrajne imovine. Npr. u 2020. godini Generali osiguranje d.d. na jednu kunu potraživanja ostvari 2,25 kuna prihoda od prodaje, što je u usporedbi sa Grawe Hrvatska u toj godini koja ostvaruje 7,01 kunu prihoda od prodaje, vrlo nisko. Društvo Grawe Hrvatska d.d. ostvaruje dva ili tri puta veće prihode od prodaje nego Generali osiguranje d.d. kroz sve tri godine.

Trajanje naplate potraživanje u danima predstavlja vrijednost koja pokazuje koliko je dana potrebno društvu za naplatu potraživanja. Za Generali osiguranje d.d. trajanje naplate potraživanja u 2018. godini iznose 85,54 dana, da bi se u 2019. i 2020. godini trajanje naplate potraživanja naraslo na otprilike 150-160 dana. Kod društva Grawe Hrvatska d.d. dani naplate potraživanja su kraći nego kod prvog društva te kroz tri promatrane godine iznose: 36,71, 47,06 i 52,09 dana.

5.2. Ocjena uspješnosti poslovanja

Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 36 Pokazatelji ekonomičnosti osiguravajućih društava

Godina	2018.		2019.		2020.	
Pokazatelji ekonomičnosti	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,03	1,07	1,03	1,07	0,97	1,03
Ekonomičnost prodaje	2,92	2,88	2,33	2,87	2,11	2,57

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja omjer ukupnih prihoda i ukupnih rashoda te prikazuje koliko je društvo ostvarilo ukupnih prihoda na jednu kunu ukupnih rashoda. U 2018. i 2019. godini Generali osiguranje d.d. ostvaruje 1,03 kunu ukupnih prihoda na jednu kunu ukupnih rashoda, dok je u 2020. godini ostvarilo 0,97 kuna ukupnih prihoda na jednu kunu ukupnih rashoda sugerirajući tako gubitak u toj godini. Kod društva Grawe Hrvatska d.d. u 2018. i 2019. godini ostvaruje 1,07 kuna ukupnih prihoda na jednu kunu ukupnih rashoda, dok je u 2020. godini ostvarilo 1,03 kuna ukupnih prihoda na jednu kunu ukupnih rashoda.

Ekonomičnost prodaje predstavlja omjer prihoda od prodaje i rashoda od prodaje te prikazuje koliko je društvo ostvarilo prihoda od prodaje na jednu kunu rashoda od prodaje. Generali osiguranje d.d. u 2018. godini ostvaruje 2,92 kuna prihoda od prodaje na jednu kunu rashoda od prodaje, da bi se u 2019. taj prihod od prodaje smanjio na 2,33 kuna, a u 2020. godini su ostvarivali 2,11 kuna prihoda od prodaje na jednu kunu rashoda od prodaje. Kod društva Grawe Hrvatska d.d. u 2018. godini ostvaruje 2,88 kuna prihoda od prodaje na jednu kunu rashoda od prodaje, dok u 2019. godini se to smanjuje za samo 0.01 kunu. U 2020. godini društvo ostvaruje

2,57 kuna prihoda od prodaje na jednu kunu rashoda od prodaje, što je blago smanjenje u odnosu na prethodnu godinu.

Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 37 Pokazatelji profitabilnosti osiguravajućih društava

Godina	2018.		2019.		2020.	
Pokazatelji profitabilnosti	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.	Generali osiguranje d.d.	Grawe Hrvatska d.d.
Neto marža profita	2,11%	5,61%	2,02%	5,40%	-2,83%	2,30%
Bruto marža profita	2,66%	6,82%	2,52%	6,57%	-2,89%	2,80%
Neto rentabilnost imovine	0,65%	0,85%	0,43%	0,80%	-0,54%	0,33%
Bruto rentabilnost imovine	0,81%	1,04%	0,54%	0,98%	-0,56%	0,40%
Rentabilnost vlastitog kapitala	5,25%	4,39%	3,45%	3,51%	-4,14%	1,51%

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Neto marža profita ocjenjuje koliko je poduzeće uspješno u zadržavanju ostvarenih ukupnih prihoda u obliku neto dobiti uvećane za rashode od kamata, tj. prikazuje koliko posto ostvarenih prihoda poduzeća zadržava u obliku zarada uvećanih za rashoda od kamata.⁴⁰ Neto marža profita u 2018. i 2019. godini za Generali osiguranje d.d. iznosi 2,11% i 2,02% te na 100 kuna ostvarenih prihoda ostvaruje od 2,11 i 2,02 kuna dobiti za sebe i vjerovnike. U 2020. godini društvo posluje s gubitkom te ima negativnu maržu profita u iznosu od 2,83%. Grawe Hrvatska d.d. u 2018. i 2019. godini ostvaruje neto maržu profita 5,61% odnosno 5,40% te na 100 kuna

⁴⁰ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia str.52

ostvarenih prihoda ostvaruje 5,61 odnosno 5,40 kuna dobiti za sebe i vjerovnike. U 2020. godini Grawe Hrvatska d.d. ostvaruje nižu stopu neto marže profita nego u dvije prethodne od 2,30% gdje ostvaruje dobit od 2,30 kuna na 100 kuna ostvarenih prihoda.

Neto rentabilnost imovine (ROA) ocjenjuje sposobnost poduzeća da ostvaruje povrate na temelju ukupno raspoloživih resursa odnosno da ostvaruje povrate za vlasnike svih oblika izvora financiranja imovine.⁴¹ Generali osiguranje d.d. u 2018. i 2019. godini ostvaruje povrate koje je zaradilo na temelju vlastite imovine točnije 0,65% i 0,43%, što znači da su na 100 kuna uložene imovine ostvarivali dobit od 65 odnosno 43 lipa. U 2020. godini ostvaruju gubitak te samim time ne ostvaruju povrat na uloženu imovinu. Društva Grawe Hrvatska d.d. u prve dvije godine bilježi povrate na ukupnu imovinu po stopama od 0,85% odnosno 0,80%, što znači da su na 100 kuna uložene imovine ostvarivali dobit od 85 odnosno 80 lipa. U 2020. godini povrat na uloženu imovinu se dvostruko smanjio te je iznosio 40 lipa na 100 kuna uložene imovine.

Rentabilnost vlastitog kapitala (ROE) ocjenjuje sposobnosti poduzeća da stvara povrate (prinos) na temelju uloženog vlastitog kapitala.⁴² Rentabilnost vlastitog kapitala kod Generali osiguranja d.d. u 2018. i 2019. godini iznosila 5,25 odnosno 3,45%, te su na 100 kuna uloženog kapitala ostvarivali 5,25 odnosno 3,45 kuna povrata. U 2020. godini gdje je društvo poslovalo s gubitkom nije bilo povrata na uloženi kapital. Grawe Hrvatska d.d. ostvaruje povrat na uloženi kapital u sve tri godine, te na 100 kuna uloženog kapitala u 2018., 2019. i 2020. godini ostvaruje povrate od: 4,39, 3,51 i 1,51 kuna.

5.3. Ocjena specifičnih pokazatelja osiguravajućih društava

Razmjer šteta

Razmjer šteta se računa kao odnos zbroja likvidiranih šteta, promjena pričuva za štete i promjena ostalih tehničkih pričuva i zarađene premije osiguranja.⁴³ Kod osiguravajućih društava poželjno je da se pokazatelj kreće u rasponu od 50% do 70%. Za osiguravajuća društva kroz godine pokazatelj treba imati tendenciju opadanja. Na grafikonu 9 vidljivo je kretanje pokazatelja razmjera štete za dva osiguravajuća društva. Kod Generali osiguranja vidljivo je

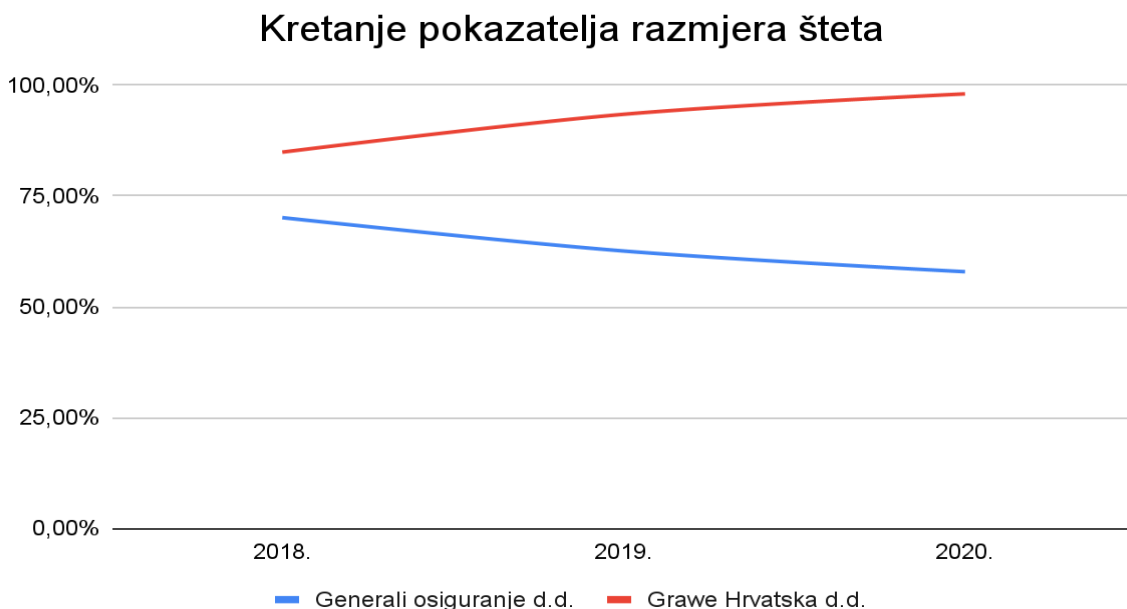
⁴¹ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str.52

⁴² Ibidem

⁴³ Ibidem

da se pokazatelj kreće u poželjnom rasponu i da ima tendenciju opadanja, dok kod društva Grawe Hrvatska d.d. vidljiv je obrnut slučaj gdje pokazatelj ima tendenciju rasta kroz promatrana razdoblja i iznad je poželjnog raspona.

Grafikon 9 Kretanje pokazatelja razmjera šteta kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

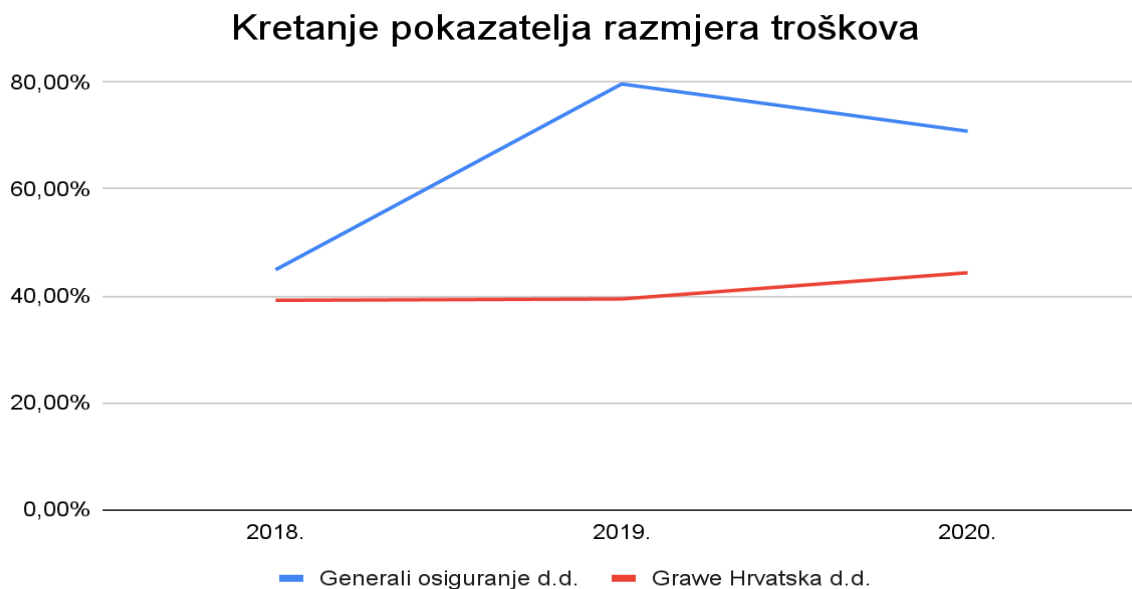
Razmjer troškova

Razmjer troškova računa se kao odnos zbroja iznosa poslovnih rashoda, ostalih osigurateljno-tehničkih izdataka i zaračunate bruto premije umanjene za dio premije predane u reosiguranje.⁴⁴ Poželjan raspon ovog pokazatelja kod osiguravajućih društava kreće se u rasponu od 20 do 30%. Na grafikonu 10 vidljivo je kretanje pokazatelja razmjera troškova za oba osiguravajuća društva. Za Generali osiguranje d.d. vidljivo je da pokazatelj nije u rasponu te da u 2019. u odnosu na 2018. godinu ima strelovit rast zbog toga što su poslovnih rashodi rasli brže nego zaračunata bruto premija. U 2020. godini vidljiv je blagi pad, no i dalje pokazatelj sugerira da postoji niža operativna efikasnost u poslovanju. Što se tiče društva

⁴⁴ Žager, K., Mamić Sačec, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str.371

Grawe Hrvatska d.d. vidljivo je da imaju nešto povoljniju situaciju nego prvo društvo, ali i dalje pokazatelj nije u poželjnom rasponu već prelazi vrijednosti od 40% u sve tri godine.

Grafikon 10 Kretanje pokazatelja razmjera troškova kroz promatrana razdoblja

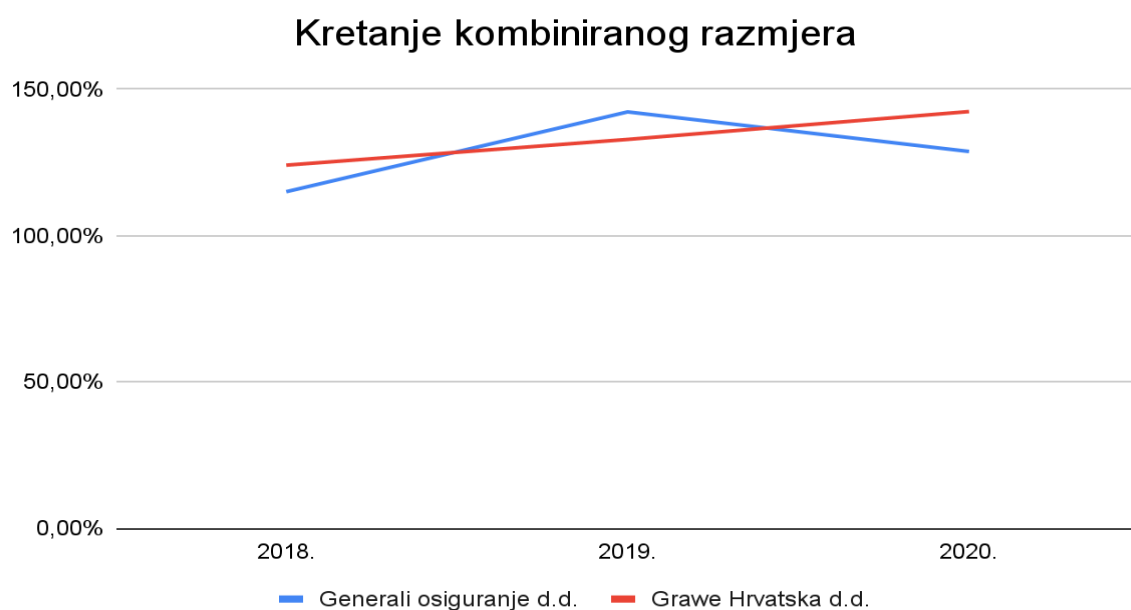
Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d.

Kombinirani razmjer

Kombinirani razmjer računa se kao zbroj pokazatelja razmjera šteta i razmjera troškova, a prikazuje koji je rezultata poslovanja prije uključivanja prihoda od ulaganja sredstava.⁴⁵ Za osiguravajuća društva poželjno je da vrijednost razmjera ne prelazi 100%. Kod oba osiguravajuća društva kombinirani razmjer prelazi 100%, što sugerira na nestabilnost u poslovanju osiguravajućih društava i da nisu u mogućnosti pokriti troškove isplate osiguranja i provođenja poslova osiguranja. Takve poteškoće smanjuje ukupnu dobit osiguravajućih društava i implicira pritisak na likvidnost i financijsku stabilnost.

⁴⁵ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager. L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmedia str.371

Grafikon 11 Kretanje kombiniranog razmjera kroz promatrana razdoblja

Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja Generali osiguranja d.d. i Gawe Hrvatska d.d.

5.3. Utjecaj recentnih događaja na financijske pokazatelje

U izvanrednim okolnostima pandemije COVID-19 osiguravajuća društva stavila su naglasak na održavanje stabilnosti poslovanja, kvalitetno pružanje svih vrsta osiguranja i isplate šteta korisnicima osiguranicima. Oba dva osiguravajuća društva izvršavaju konzervativnu politiku ulaganja gdje primarno investiraju u dužničke vrijednosnice s niskim stupnjem rizika (uglavnom obveznice) te malom izloženosti na dioničkim tržištima. Utjecaj pandemije na financijski položaj vidljiv je iz povećanja vlastitih sredstava te smanjenje obveza odnosno korištenja tuđih izvora. Što se tiče utjecaja recentnih događaja na poslovanja osiguravajućih društava odnosno na financijske pokazatelje, ono se najviše očituje u smanjenju aktivnost te samim time i ekonomičnosti poslovanja. Osiguravajuća društva smanjuju svoju aktivnost ukupnog poslovanja, ali i svakog pojedinog segmenta u poslovanju što se kroz pokazatelje aktivnosti i ekonomičnosti očituje kroz smanjivanje vrijednosti oba promatrana osiguravajuća društva. Kada se govori o potencijalnom utjecaju pandemije na likvidnost i financijsku stabilnost društava to dovodi do različitih utjecaja pa tako i ovom slučaju komparacije Generali

osiguranja i Grawe Hrvatska. Kod prvog osiguravajućeg društva imamo konstantno smanjenje likvidnosti kroz sva tri promatrana razdoblja pa tako i u pandemijskoj 2020. godini, što se ne mora nužno prepisati utjecaju pandemije već samo lošijem poslovanju i financiranju društva. Kod drugog osiguravajućeg društva situacija je obrnuta te u 2020. godini imamo značajnije poraste pokazatelja likvidnosti, što može dovesti do zaključka da je primaran utjecaj na likvidnost osiguravajućih društava imala prethodno navedena činjenica povećanja vlastitih sredstava, a smanjenje obveza (ponajprije kratkoročnih). Smanjenjem obveza i povećanje kratkotrajne imovine (porast potraživanja) koje se desilo u pandemijskoj godini povećalo je razlika između te dvije pozicije te samim time ostvarilo više neto radnog kapitala. Stoga kod oba osiguravajuća društva imamo stabilnu poziciju likvidnosti bez obzira na eventualni nedostatak radnog kapitala kod prvog osiguravajućeg društva pa tako i financijsku stabilnost i solventnost.

Analizirajući utjecaj recentnih događaja na poslovanja osiguravajućih društava može se zaključiti da ono nije imalo primaran utjecaj na sigurnost poslovanja već na uspješnost istih. Već je spomenut utjecaj pandemije na aktivnost i ekonomičnost poslovanja društava, no isto tako to posljedično utječe i na profitabilnost odnosno financijski rezultat poslovanja. Na Generali osiguranje je utjecaj pandemije poprilično ostavio traga u 2020. godini s obzirom da je društvo poslovalo s gubitkom pa su im i svi pokazatelji profitabilnosti odnosno rentabilnosti bili negativni. Razumljivo je da to ne mora ništa značiti pošto uvidom u prvo kvartalno izvješće za 2021. godinu društvo Generali ima značajne poraste zarađenih premija i imovine te se uspješno oporavlja nakon izazovne 2020. godine. Isto tako društvo Grawe Hrvatska u 2020. godini bilježi značajan pad u pogledu financijske dobiti u odnosu na prethodnu godinu, no i dalje su poslovali s dobiti u izazovnoj godini.

Utjecaj pandemije je vidljiv i danas u cijelom svijetu, no izazovno razdoblje koje je pred gospodarstvom i društvom stavlja pred njih nove mogućnosti i nove prilike. Upravljanje u kriznim odnosno izvanrednim uvjetima nije lagano, ali je za osiguravajuća društva donijelo priliku za poboljšanje sigurnosti poslovanja s obzirom da su organizirani novi sustavi kod upravljanja rizicima gdje se na kvalitetan i učinkovit način analiziraju mnogi scenariji i provede testovi otpornosti na stres. Na temelju takvih sustava upravljanja rizicima dolazi se do novih politika i načina poslovanja koje imaju utjecaja na rezultate poslovanja, planove, postojeća vlastita sredstva i kapitalne zahtjeve koje izazovno razdoblje traži.

6. ZAKLJUČAK

Osiguranje je u današnje vrijeme bitan element gospodarstva i društva koje donosi sigurnost i zaštitu za očekivane i neočekivane rizike s kojima se ljudi susreću svakoga dana. Financijsko značenje odnosno funkcioniranje sustava osiguranja očituje se u nadoknadi eventualne “štete” osiguranicima koji plaćaju premiju određenom osiguravajućem društvu. Osiguranje se pojavljuje u obliku životnog i neživotnog osiguranja te pokriva spektar što društvenog što gospodarskog djelovanja ljudi. Sustav osiguranja je jedan od bitnijih sustava unutar gospodarstva, a posebice financijskog sustava koji na temelju osiguranja održava stabilnost i uredno funkcioniranje. Nadalje, ako je bitna stabilnost i sigurnost financijskog sustava potrebno je i da osiguravajuća društva posluju sigurno i uspješno. Tako kroz financijske izvještaje trebaju pružiti uvid u svoje poslovanje te korisnicima pružiti informacije o svojem financijskom položaju i uspjehu. Izrada i objavljivanje financijskih izvještaja je za osiguravajuća društva drugačija od ostalih velikih subjekata jer imaju specifično i sustavnije poslovanje.

U Republici Hrvatskoj djeluje 15 osiguravajućih društava koje obavljaju poslove životnog ili neživotnog osiguranja ili kombinirano. Svrha ovog rada je bila komparativna analiza dva osiguravajuća društva kroz postupke i alate analize financijskih izvještaja, a ovom analizom obuhvaćena su dva osiguravajuća društva (Generali osiguranje d.d. i Grawe Hrvatska d.d.) koja obavljaju poslove životnog i neživotnog osiguranja. Oba osiguravajuća društva su međunarodna te imaju svoje matice izvan Republike Hrvatske, no djeluju na našem tržištu osiguranja niz desetljeća. Njihov tržišni udio nije značajan, ali su prepoznatljivi kvalitetom usluge kao jedni od vodećih na tržištu osiguranja.

Kroz postupke analize financijskih izvještaja ova dva osiguravajuća društva zaključio sam da imaju slične strukture financijskih izvještaja što je razumljivo s obzirom na specifičnost poslovanja osiguranja. Pa tako u imovini društava prevladavaju dugotrajna imovina (ulaganja) na jednoj strani te dugoročne obveze (obveze za pričuve) na drugoj strani bilance. Također, struktura računa dobiti i gubitka je slična te glavne pozicije prihoda i rashoda jesu zarađene premije te izdaci za osigurane slučajeve na temelju čega možemo zaključiti osnove postulate poslovanja osiguravajućih društava. Analizirajući financijske izvještaje te promjene i kretanja kroz promatrana razdoblja (od 2018. do 2020. godine) zaključio sam da kod Generali

osiguranja postoji tendencija pada uspješnosti poslovanja, dok sigurnost i stabilnost društva varira te ne ovisi toliko o vanjskom utjecaju nego je vezano za politiku poslovanja. Kod društva Grawe Hrvatska d.d. imamo tendenciju rasta u segmentu financijskog položaja i stabilnosti, dok u segmentu uspješnosti imaju blagi pad, ali opet su profitabilni.

Zaključno, kroz analizu financijskih pokazatelja osiguravajućih društava može se reći da nisu svi pokazatelji zadovoljili poželjne vrijednosti, ali posluju donekle sigurno i uspješno suočeni sa izazovima koji su pred njima. Utjecaj recentnih događaja odnosno pandemije Covida-19 doveo je do pada aktivnost društava na tržištu osiguranja i tržištu kapitala koje im je od vitalnog značaja za poslovanje, no mijenjanjem politike ulaganja prilagodili su se izazovnim vremenima kako bi održali likvidnost, solventnost i profitabilnost poslovanja.

LITERATURA

1. Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.), Osiguranje i rizici, Zagreb, RRIF
2. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2017.), Analiza financijskih izvještaja ,Zagreb, Masmmedia
3. Gulin, D., Perčević, H., Tušek, B., Žager, L. (2012.), Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
4. Mićin, K. (2008.), Računovodstvo osiguravajućih društava, Zagreb, RIF
5. Vidučić, Lj. (2008.), Financijski menadžment, X. Izdanje., Zagreb, RriF Plus
6. Helfert, E. A. (1997.), Tehnike financijske analize, VII.izdanje, prijevod s engleskog jezika, Zagreb, HZRFD
7. Abramović, K., Tominac Broz, S., Cutvarić, M., Čevizović, I. (2008.), Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, Zagreb, RRiF plus
8. Akrap, V., Brozović, M., Klešić, I., Mamić Sačer, I. (2020.), Državna revizija - Pretpostavka odgovornosti i transparentnosti u javnom sektoru, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o.
9. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb
10. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća (2008.)
11. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, Narodne novine br. broj 78/2015 (2015.)
12. Zakon o osiguranju, Narodne novine br. 30/15, 112/18, 63/20, 133/20 (2020.)
13. Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Narodne novine br. 140/05, 154/11, 12/12 (2012.)
14. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 (2018.)
15. Zakon o računovodstvu, Narodne novine br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20 (2020.)
16. Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, Narodne novine br. 132/2010 (2010.)
17. Euroherc osiguranje d.d. (2021.), <https://www.euroherc.hr/>
18. Generali osiguranje d.d. (2021.), <https://www.generali.hr/>

19. Hrvatski ured za osiguranje (2021.), Statističke publikacije,
<https://huo.hr/hr/publikacije/statisticke-publikacije/>
20. Odbor za standarde financijskog izvještavanja (2021.), <http://www.osfi.hr/>
21. Registar godišnjih financijskih izvještaja (2021.),
<http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp>

POPIS SLIKA

Slika 1 Odnos pokazatelja analize financijskih izvještaja	26
Slika 2 Tržišni udio osiguravajućih društava kroz promatrana razdoblja.....	37
Slika 3 Struktura bilance Generali osiguranja kroz promatrana razdoblja	45
Slika 4 Struktura bilance Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja.....	59

POPIS TABLICA

Tablica 1 Kategorije neživotnih osiguranja	9
Tablica 2 Kategorije životnih osiguranja	10
Tablica 3 Osiguravajuća društva u Hrvatskoj	11
Tablica 4 Izvještaj o financijskom položaju za osiguravajuća društva.....	16
Tablica 5 Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za osiguravajuća društva.....	18
Tablica 6 Izvještaj o novčanim tokovima za osiguravajuća društva.....	20
Tablica 7 Izvještaj o promjenama kapitala osiguravajućih društava	21
Tablica 8 Bilješke uz financijske izvještaje osiguravajućih društava	22
Tablica 9 Pokazatelji likvidnosti.....	27
Tablica 10 Pokazatelji zaduženosti	28
Tablica 11 Pokazatelji aktivnosti	29
Tablica 12 Pokazatelji ekonomičnosti	30
Tablica 13 Pokazatelji profitabilnosti	31
Tablica 14 Pokazatelji investiranja	32
Tablica 15 Pokazatelji analize portfelja premija osiguranja	33
Tablica 16 Pokazatelji analize šteta i isplate ugovorenih iznosa iz osnove osiguranja	34
Tablica 17 Kombinirani pokazatelji.....	34
Tablica 18 Horizontalna analiza aktive Generali osiguranja d.d. u 000 KN	40
Tablica 19 Horizontalna analiza pasive Generali osiguranja d.d. u 000 KN.....	41
Tablica 20 Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka Generali osiguranja d.d. u 000 KN.....	43
Tablica 21 Vertikalna analiza aktive Generali osiguranja d.d. u 000 KN	47
Tablica 22 Vertikalne analize pasive Generali osiguranja d.d. u 000 KN.....	48
Tablica 23 Horizontalna analize aktive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN.....	53
Tablica 24 Horizontalna analize pasive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN	54
Tablica 25 Horizontalna analize računa dobiti i gubitka Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN	56
Tablica 26 Vertikalna analiza aktive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN.....	60
Tablica 27 Vertikalna analiza pasive Grawe Hrvatska d.d. u 000 KN	62
Tablica 28 Usporedba kretanja ukupne imovine kroz promatrana razdoblja	65
Tablica 29 Usporedba kretanja dugoročnih obveza kroz promatrana razdoblja.....	67
Tablica 30 Usporedba kretanja ukupnih prihoda kroz promatrana razdoblja.....	67
Tablica 31 Usporedba kretanja prihoda od ulaganja kroz promatrana razdoblja	69

Tablica 32 Usporedba kretanja ukupnih rashoda kroz promatrana razdoblja.....	70
Tablica 33 Pokazatelji likvidnosti osiguravajućih društava.....	72
Tablica 34 Pokazatelji zaduženosti osiguravajućih društava.....	74
Tablica 35 Pokazatelji aktivnosti osiguravajućih društava.....	76
Tablica 36 Pokazatelji ekonomičnosti osiguravajućih društava	78
Tablica 37 Pokazatelji profitabilnosti osiguravajućih društava	79

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Struktura prihoda Generali osiguranja d.d.....	49
Grafikon 2 Struktura rashoda Generali osiguranja d.d.	50
Grafikon 3 Struktura prihoda Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja.....	63
Grafikon 4 Struktura rashoda Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja	64
Grafikon 5 Kretanje ulaganja osiguravajućih društava Generali osiguranje d.d. i Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja	66
Grafikon 6 Usporedba kretanja zarađenih premija osiguravajućih društava kroz promatrana razdoblja.....	68
Grafikon 7 Kretanje izdataka za osigurane slučajeve kroz promatrana razdoblja.....	70
Grafikon 8 Usporedba financijskog rezultata Generali osiguranja d.d. i Grawe Hrvatska d.d. kroz promatrana razdoblja	71
Grafikon 9 Kretanje pokazatelja razmjera šteta kroz promatrana razdoblja.....	81
Grafikon 10 Kretanje pokazatelja razmjera troškova kroz promatrana razdoblja	82
Grafikon 11 Kretanje kombiniranog razmjera kroz promatrana razdoblja.....	83

ŽIVOTOPIS

OSOBNI PODACI

Ime i prezime: Matej Jukić-Sunarić

Državljanstvo: hrvatsko

Datum rođenja: 03/03/1998

Spol: Muško

Telefon: (+385) 095683698

E-adresa: mjukicsun@net.efzg.hr

E-adresa: matejjukic1998@gmail.com

Whatsapp Messenger: 0955683698

Adresa : Matije Gupca 2, 10410 Velika Gorica (Hrvatska)

O MENI

Student sam 5. godine Ekonomskog fakulteta u Zagrebu na smjeru računovodstvo i revizija. Željan sam znanja i iskustva u toj struci koja me najviše interesira. Mislim da je odrađivanje pripravništva odnosno stažiranja najbolji način da se upozna sa realnim sektorom.

OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu [03/10/2016 – Trenutačno] Adresa: Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb (Hrvatska)

ekonomist

Ekonomska škola u Velikoj Gorici [01/09/2012 – 10/07/2016] Adresa: Ulica Stjepana Tomaševića 21, 10410 Velika Gorica (Hrvatska)

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici: hrvatski

engleski

SLUŠANJE: B2 GOVORNA PRODUKCIJA: B2

ČITANJE: B2 GOVORNA INTERAKCIJA: B2

PISANJE: B2

DIGITALNE VJEŠTINE

MS Office (MS Word - MS PowerPoint - MS Excel - MS Publisher - MS Outlook - MS Teams) / Poznavanje rada u Microsoft Dynamics NAV / Google Tools (Disk, Obrasci) / odlično služenje komunikacijskim programima (Skype Zoom Google Meet) / Google Forms / Sposobnost rada u grupi (timski rad) / sposobnost brzog učenja i prilagođavanja okolini / korištenje društvenih mreža (facebook, instagram)

RADNO ISKUSTVO

studentski poslovi

KOMUNIKACIJSKE I MEĐULJUDSKE VJEŠTINE

dobre komunikacijske vještine, prihvaćanje drugih mišljenja, izražavanje jasnog i iskrenog stajališta

ORGANIZACIJSKE VJEŠTINE

smisao za organizaciju i postavljanje ciljeva, predanost poslu, pedantnost, briga o detaljima

VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola: AM Vozačka dozvola: B

HOBIJI I INTERESI

nogomet i rekreacija. Od malih nogu sam sportaš te igram amaterski nogomet. Također volim biciklizam, šetnje i planinarenje. Sport me odgojio da budem discipliniran, aktivan i marljiv